

Regeringen

Regeringens Fremdriftsrapport for FN's Verdens- mål 2022-2023

DECEMBER 2023

Regeringens Fremdriftsrapport for FN's Verdensmål 2022-2023
December 2023

I tabeller kan afrunding medføre, at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K
Telefon 33 92 00 00
um@um.dk

Elektronisk publikation:
Produktion: Kontoret for Afrika, Politik og Udvikling
ISBN: 978-87-94339-42-1

Publikationen kan hentes på
Udenrigsministeriets hjemmeside
um.dk

Forord

Verden er mere forbundet end nogensinde. Det har den globale COVID-19-krise vist os. Det har krigen i Ukraine vist os. Vi kan ikke tage en retfærdig udvikling i verden for givet. Sundhedskrisen, klimakrisen og lokale konflikter truer indfrielsen af Verdensmålene. Ifølge FN's generalsekretærs Statusrapport for verdensmålene befinder verden i 2023 sig midt i et kritisk vendepunkt. Enten fejler vi med at levere på Verdensmålene. Eller også ændrer vi sammen retning og leverer meningsfulde fremskridt. Den danske regering kæmper hårdt for det sidste.

Heldigvis er Danmarks udgangspunkt for at realisere FN's verdensmål godt. Danmark rangerer år efter år øverst på listerne over, hvem der klarer sig bedst i arbejdet med verdensmålene. Senest i rapporten The 2023 Sustainable Development Report af Sustainable Development Solutions Network, hvor Danmark igen er placeret i top tre med Sverige og Finland.

Det betyder ikke, at vi kan hvile på laurbærrene. Danmark skal blive ved med at gå forrest og styrke vores indsats, der hvor vi stadig har udfordringer nationalt, og hvor vi med vores styrker kan hjælpe internationalt.

Derfor kaster regeringen med denne fremdriftsrapport et blik på Danmarks arbejde med at realisere verdensmålene. Rapporten viser, at vi grundlæggende er rigtig godt på vej. Men der er fortsat områder, der kræver et ekstra fokus.

Arbejdet med verdensmålene foregår ikke kun bag ministeriernes tykke murer. Det sker i samarbejde med en række dygtige aktører på området, som vi indgår i en konstruktiv dialog med. Jeg vil derfor gerne takke alle de aktører, der arbejder med verdensmålene, og som hjælper os både kritisk og konstruktivt i vores arbejde. Der er også mange aktører ude i det danske samfund, som selvstændigt arbejder med at realisere verdensmålene. De er med til at tage verdensmålene på sig som en fælles samfundsopgave, og de understøtter vores arbejde med at implementere dem. Alt dette er helt nødvendigt for, at vi kan realisere verdensmålene. Tak for det!

Verdensmålene skal være en rettesnor for en bæredygtig vej ud af de kriser, som verden og Danmark løbende står overfor. Den danske regering vil arbejde hårdt for, at vi frem mod 2030 realiserer verdensmålene ved at styrke indsatsene der, hvor vi endnu ikke er i mål. I det arbejde vil vi være lydhøre over for dialog og bud på, hvordan vi kommer helt i mål.

Dan Jørgensen

Minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik

Indledning

Med Handlingsplan for FN's Verdensmål fra 2021 forpligtede den daværende regering sig til at følge fremdriften for Danmarks indfrielse af FN's Verdensmål. Med Handlingsplanen blev fremdriften på de forskellige delmål under verdensmålene vurderet. En række målsætninger og initiativer skal yderligere bane vej for indfrielse af verdensmålene frem mod 2030. Det er det grundlag, som denne Fremdriftsrapport hviler på. Den daværende regerings politiske målsætninger fra Handlingsplanen gennemgås ikke.

Rapporten er struktureret med afsæt i det arbejde, der var udgangspunktet for Handlingsplanen for FN's Verdensmål i 2021. Der er søgt at have en ensartet og tilgængelig opfølgning på tværs af de mange forskellige emner, som Verdensmålene omfatter. Regeringen ønsker en systematisk tilgang til at måle fremdriften for Verdensmålene. Det gør det lettere at vurdere, hvor det går fremad, og hvor vi skal forbedre os, hvis vi skal indfri Verdensmålene. Derfor er der gennem rapporten anvendt farvekoder og/eller tendenspile, der skal være med til at illustrere, hvordan udviklingen er og skrider frem via (●, ●, ●) og/eller (↓, →, ↑).

I rapporten gennemgås konkret, hvordan arbejdet med initiativer relateret til Verdensmålene skrider frem. Derudover er vurderingen af indfrielsen af Verdensmål og delmål med afsæt i oplægget fra Handlingsplanen opdateret.

Leave No One Behind er et centralt princip for regeringen i relation til Verdensmålene. Det er derfor markeret løbende med følgende logo, hvis der vurderes at være betydning for

Leave No One Behind: , ligesom der er udarbejdet et særskilt kapitel om status på arbejdet med denne dagsorden. Samtidig er arbejdet med Verdensmålene understøttet i en lang række aftaler, som regeringen har indgået med forskellige aftalpartier siden Handlingsplanen i juni 2021. Med Finanslovsforslaget for 2024 foreslås desuden en videreførelse af eksisterende indsatser suppleret med vigtige prioriteringer. En række af disse indsatser understøtter arbejdet med Verdensmålene.

Regeringens arbejde med Verdensmålene står dog langt fra alene. Flere samfundsaktører har Verdensmålene tæt inde på livet, og en række af dem giver i Fremdriftsrapporten også deres bud på, hvordan de vurderer, at arbejdet med Verdensmålene skrider frem set fra deres stol.

Med Fremdriftsrapporten vurderer regeringen, hvor Danmark klarer os godt, og hvor vi fortsat har udfordringer. Vi gør status, så vi fortsat kan have fokus på de områder, hvor vi endnu ikke er i mål.

Handlingsplanen pegede på behov for handling for f.eks. Verdensmål 13 om klimaindsatsen. Det er siden blevet understøttet af en række centrale aftaler, f.eks. *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021* og *Aftale om grøn skattereform for industri mv. af 24. juni 2022*. I 2023 indgik regeringen sammen med en række partier en *Aftale om fremtidssikret arbejdsmiljøindsats og indsats mod social dumping af 30. marts 2023*, der bl.a. bidrager til at sikre et sikkert og sundt arbejdsmiljø for alle på et bæredygtigt arbejdsmarked.

Gennemgangen i rapporten viser, at alle initiativer fra Handlingsplanen enten er implementeret eller igangsat, ligesom der for størstedelen af delmålene er positive udviklinger i relation til f.eks. beskæftigelse og vedvarende energi og energieffektivitet. Der er dog også negative udviklinger i relation til f.eks. arbejdsulykker primært som følge af COVID-19.

Danmark har fortsat udfordringer på Verdensmål 12 om ansvarligt forbrug og produktion, og der er ligeledes behov for yderligere handling på Verdensmål 14 og 15 for at forbedre livet i havet og på land. Med andre ord – vi er endnu ikke i mål, men regeringen har og vil have et vedvarende fokus på, hvor der er udfordringer.

Fremdriftsrapporten er den første opfølgning på Handlingsplanen for implementeringen af Verdensmålene fra 2021. Det er formålet, at Fremdriftsrapporten fortsat skaber en god debat om, hvordan vi sammen i Danmark arbejder på at indfri Verdensmålene inden 2030.

1. Initiativer for Verdensmålene fra Handlingsplanen 2021

Med Handlingsplanen fra juni 2021 fremsatte den daværende regering en række nye initiativer, der havde til formål at styrke indsatsen på områder, hvor Danmark fortsat møder udfordringer i arbejdet med Verdensmålene. Disse fremgår af tabel 2. Der er afsat over 100 mio. kr. til disse initiativer i perioden 2021-2024.

I de kommende afsnit præsenteres status for initiativerne, der skal bidrage til det allerede igangværende arbejde for at realisere Verdensmålene. Der redegøres overordnet for, om implementeringen af initiativerne forløber efter planen. Initiativerne har følgende temaer, som sammenfatter de overordnede visioner for arbejdet:

- Verdensmålene skal systematisk med i politikudvikling og den offentlige drift
- Bæredygtig og ansvarlig import og grønne værdikæder
- Bæredygtigt erhvervsliv, iværksætteri og eksport
- Folkelig forankring af Verdensmålene, der skaber forandring
- Mulighed for kvalitetsuddannelse for alle

Læsevejledning

Vurderingen af den daværende og nuværende regerings arbejde med at implementere de initiativer, der blev lanceret i forbindelse med Handlingsplan for FN's Verdensmål i 2021, er visualiseret ved at bruge trafiklys (🟢, 🟡, 🔴). Vurderingen er baseret på ministerier og interessenters vurdering af, hvordan implementeringen af initiativet forløber baseret på bl.a. status for arbejdet samt eventuelle (del)resultater. Der er tale om en samlet overordnet vurdering, og udgangspunktet for vurderingen fremgår af *tabel 1*.

Tabel 1

Vurdering af implementering af initiativ

Trafiklys	Vurdering
🟢	Initiativet er implementeret.
🟡	Implementering af initiativet forløber planmæssigt og er igangsat.
🔴	Initiativet er ikke igangsat.

Hvis initiativet er vurderet til at have betydning for Leave No One Behind-dagsordenen, er det desuden markeret med følgende logo:

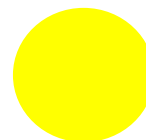
Gennemgang af initiativer fra Handlingsplanen 2021

Grundlæggende er alle initiativer enten implementeret eller igangsat. Enkelte initiativer har mødt udfordringer i opstartsfasen i form af forsinkelser, bl.a. pga. håndteringen af COVID-19. Alle initiativer og status overordnet for implementering fremgår af *tabel 2* nedenfor. Der redegøres for status på de enkelte initiativer på de efterfølgende sider.

Tabel 2	
Oversigt over alle initiativer og status på implementering	
<i>Verdensmålene skal systematisk med i politikudvikling og den offentlige drift</i>	
Initiativ	Status
Verdensmålene skal være med, når der udvikles ny politik.	●
Målsætninger om bæredygtighed i styrelser og institutioner	●
Offentlige indkøb med større vægt på bæredygtighed	●
Styrket sekretariatsbetjening af 2030-Panelet	●
<i>Ansvarlig import og grønne bæredygtige værdikæder</i>	
Etablering af offentligt-privat initiativ for bæredygtige værdikæder	●
Vejledning skal hjælpe til bæredygtige og socialt ansvarlige værdikæder	●
Styrket vejledning om fastsættelse af ambitiøse klimamål i de globale værdikæder	●
Ny model skal fremskrive danskernes forbrugsbaserede klimaaftryk	●
<i>Bæredygtigt erhvervsliv, iværksætteri og eksport</i>	
Erhvervsfremstød og acceleratorprogram for at fremme bæredygtig eksport	●
Klimakompasset sætter retning mod et mindre klimaaftryk	●
Mikrolegater til studenteriværksætteri med fokus på Verdensmålene	●
<i>Folkelig forankring af Verdensmålene, der skaber forandring</i>	
Bibliotekerne forankrer FN's Verdensmål	●
Læringsunivers udbreder viden om Verdensmålene	●
Flere Verdensmålsskoler	●
<i>Mulighed for kvalitetsuddannelse for alle</i>	
Matematik på tværs af sociale skel	●
Bedre læring på tværs af køn	●

Verdensmålene skal systematisk med i politikudvikling og den offentlige drift

1. Verdensmålene skal være med, når der udvikles ny politik Udenrigsministeriet og øvrige ministerier

Beskrivelse af initiativet

Den daværende regering udvidede omfanget af konsekvensvurderinger af lovforslag for FN's Verdensmål fra lovprogrammet 2021/2022 og frem. Alle lovforslag screenes nu ift. Verdensmålene. I de lovforslag, der har væsentlige og relevante konsekvenser for Verdensmålene, medtages et særskilt punkt om Verdensmålene, der skal beskrive, hvilke positive og/eller negative konsekvenser forslaget har for Verdensmålene og de 169 delmål. Med ønsket om åbenhed vedr. konsekvensvurderingerne, har den daværende regering udarbejdet en offentlig tilgængelig [vejledning \(nr. 9409\)](#), som beskriver vurderingsprocessen.

Udgiftsprofil

Initiativet implementeres inden for ministeriers og institutioners egne økonomiske rammer.

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Implementering af initiativet forløber planmæssigt og er igangsat.

- Der er pr. 25. oktober 2023 lavet en opgørelse af lovforslagene for folketingsåret 2022/2023, hvor der er stadfæstet i alt 131 nye lovforslag. Alle 131 lovforslag er screenet i forhold til eventuelle konsekvenser for verdensmålene. Heraf er 29 lovforslag efterfølgende blevet konsekvensvurderet for Verdensmålene, hvilket svarer til ca. 22 pct.
- Omfanget af lovforslag, der er konsekvensvurderet for Verdensmålene har været stigende over de første tre år, hvor ordningen har eksisteret: 2019/2020: 4 ud af 211 lovforslag (2 pct.), 2020/2021: 12 ud af 255 lovforslag (5 pct.), 2021/2022: 68 ud af 228 lovforslag (30 pct.), 2022/2023: 29 ud af 131 lovforslag (22 pct.).
- For folketingsåret 2022/2023 er konsekvensvurderingen af lovforslagene fordelt på tværs af ressortministerierne og har på forskellig vis indflydelse på Verdensmålene, f.eks. positive konsekvenser inden for retssikkerheden, uddannelse, sundhed og trivsel, ligestilling, inklusion og mindre ulighed samt vedvarende energi, innovation, biodiversitet, klimaindsatsen og bæredygtige byer. Der har ikke indtil videre været tilfælde af negative konsekvenser.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

Regeringen arbejder fortsat løbende for, at alle lovforslag screenes i overensstemmelse med vejledningen for deres betydning for Verdensmålene. Derudover arbejdes løbende på, at såvel positive som negative væsentlige og relevante konsekvenser vurderes, samt at der understøttes kvalitet i vurderingerne, herunder også eventuelt for Leave No One Behind.

Processen med screening af lovprogrammet for 2023/2024 er igangsat. Ministerierne vil vurdere, hvilke relevante lovforslag, der i sidste ende konsekvensvurderes for deres betydning for Verdensmålene. Det er ministeriernes eget ansvar at vurdere, om det er relevant at konsekvensvurdere et givent lovforslag for Verdensmålene.

Der er desuden dialog mellem ressortministerier og interessenter om forbedring af konsekvensvurderingerne.

2. Målsætninger om bæredygtighed i styrelser og institutioner

Finansministeriet og øvrige ministerier/styrelser

Beskrivelse af initiativet

2030-panelet har anbefalet, at staten og den offentlige sektors institutioner opsætter egne målsætninger for bidrag til bæredygtig udvikling, som monitoreres og evalueres årligt. På den baggrund blev der stillet krav om målsætninger for bæredygtig udvikling med udgangspunkt i FN's Verdensmål i styrelser og statsinstitutioner. Kravet skal understøtte, at statens institutioner sætter strategisk fokus på bæredygtig udvikling og i højere grad integrerer bæredygtighed i deres kerneopgaver og interne drift.

Udgiftsprofil

Initiativet implementeres inden for ministeriers og institutioners egne økonomiske rammer.

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

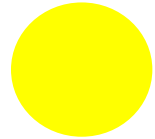
Implementering af initiativet er igangsat.

- Økonomistyrelsen har udarbejdet en løsningsmodel, hvor kravet om målsætninger om bæredygtig udvikling udmøntes i ministerierne og institutionernes mål- og resultatstyring. Mål- og resultatstyring er i dag et centralt styringsredskab i staten til at sætte strategisk retning, mål og følge op på de opnåede resultater.
- Der stilles politisk krav om opstilling af mindst ét mål om bæredygtighed i de statslige institutioners strategier, mål- og resultatplaner, rammeaftaler eller tilsvarende styringsdokumenter, samt at der afrapporteres herpå i et offentligt tilgængeligt format. Uafhængige råd og nævn samt mindre institutioner kan eventuelt undtages. Kravet gælder fra 2023.
- For at understøtte implementeringen har Økonomistyrelsen udarbejdet et inspirationsmateriale med cases fra styrelser og statsinstitutioners arbejde med verdensmål og bæredygtige målsætninger, samt råd til implementering af krav om bæredygtige målsætninger. I forlængelse af udgivelse af inspirationsmateriale, har Økonomistyrelsen afviklet et informationsmøde og et webinar for de statslige institutioner, holdt oplæg på netværksmøder om det nye krav, samt løbende ydet rådgivning og sparring til departementer og institutioner om implementeringen af det nye krav i efteråret 2022.
- Økonomistyrelsen har i juli og august 2023 lavet en desk-research af den foreløbige implementering af de statslige institutioners implementering af kravet ved at gennemgå hjemmesider for strategier, mål- og resultatplaner, rammeaftaler mm. Resultatet af analysen er, at alle ministerområder har implementeret mål for bæredygtighed i deres strategiske styring, herunder mål- og resultatstyring. Det er dog ikke alle statslige institutioner under de enkelte ministerområder, der synligt har implementeret kravet i deres mål- og resultatstyring, hvilket bl.a. kan skyldes, at de er undtaget fra kravet eller at deres styringsdokumenter ikke er offentligt tilgængelige.
- Økonomistyrelsen kan af det indsamlede materiale konstatere, at ministerområderne primært har implementeret kravet i deres mål- og resultatplaner, at målene overvejende vedrører institutionernes kerneopgaver, samt at målene overvejende er specifikke for de enkelte institutioner, mens få ministerier har fastsat koncernfælles mål for bæredygtighed. Endelig viser analysen, at de bæredygtige mål spreder sig over samtlige verdensmål, på nær Verdensmål 17 om partnerskaber, og at Verdensmål 13 om klimaindsats er hyppigst anvendt efterfulgt af Verdensmål 12 om ansvarligt forbrug.

Økonomistyrelsen understøtter fortsat implementeringen ved at stå til rådighed for rådgivning og sparring for departementer og statslige institutioner ift. fortsat implementering af kravet fremadrettet.

3. Offentlige indkøb med større vægt på bæredygtighed

Erhvervsministeriet

Beskrivelse af initiativet

Udvidelse af det digitale værktøj *Den Ansvarlige Indkøber*, der hjælper offentlige indkøbere med inspiration, viden og vejledning til at gennemføre ansvarlige indkøb. Udvidelsen indebærer bedre hjælp til etiske krav, arbejdsklausuler og sociale klausuler. Udvidelsen vil ske i forbindelse med, at *Den Ansvarlige Indkøber* er gjort mere brugervenlig i 2021 som del af strategien for grønne offentlige indkøb.

2030-panelet har givet anbefalinger om, at 80 pct. af de offentlige vareindkøb i Danmark i 2025 skal understøtte en bæredygtig udvikling med minimale miljø- og klimamæssige omkostninger og en overholdelse af menneskerettigheder i produktionsprocessen. Desuden er det blevet anbefalet, at regeringen udarbejder en strategi for bæredygtige og ansvarlige offentlige indkøb og igangsætter initiativer, der kan støtte den enkelte offentlige ordregiver.

Dette initiativ skal gøre det lettere at foretage ansvarlige offentlige indkøb bl.a. med et større fokus på menneskerettigheder, social dumping og et rummeligt arbejdsmarked. Det skal bl.a. ske ved at ajourføre kataloget af krav til samfundsansvarlige indkøb og tilhørende vejlednings- og inspirationsmateriale.

Udgiftsprofil

Tabel 3

Udvikling af indhold til Den Ansvarlige Indkøber

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Erhvervsministeriet	0,2	0,4	0,2	0,2

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Implementering af initiativet forløber planmæssigt og er igangsat.

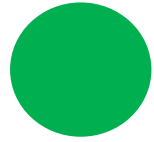
- Den Ansvarlige Indkøber blev lanceret den 31. august 2022 og kan findes på www.denansvarligeindkober.dk.
- Der er i 2021 udviklet indhold om samfundsansvar til Den Ansvarlige Indkøber på en række områder. Der er udviklet en 'trin-for-trin guide', der skal guide indkøberne gennem udbudsprocessen bl.a. for at efterleve principperne i *OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder*. Der er derudover sat fokus på anvendelse af sociale klausuler og arbejdsklausuler som et værktøj til at stille samfundsansvarlige krav i udbud, der understøtter et rummeligt arbejdsmarked. I initiativet er der endvidere udviklet faglige cases om socialt ansvarlige indkøb med eksempler fra en række kommuner.
- Den Ansvarlige Indkøber er blevet promoveret på en række arrangementer og fora mhp. at skabe opmærksomhed om dens eksistens og udbredelse af viden om materialet vedrørende bæredygtighed og ansvarlige indkøb i den offentlige sektor.
- I 2023 laves en brugerundersøgelse 1 år efter lanceringen mhp. at vurdere, hvor anvendelig siden er for brugerne, og deres oplevelse af materialets brugbarhed – herunder materialet om socialt og samfundsansvarlige indkøb - og det tilhørende vejlednings- og inspirationsmateriale.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

Der pågår i 2023 en brugerundersøgelse af det samlede materiale og brugeroplevelse på Den Ansvarlige Indkøber, herunder materialet om socialt- og samfundsansvarlige indkøb. Undersøgelsen skal bruges til at vurdere brugerernes oplevelse af materialets anvendelighed og sidens opbygning.

4. Styrket sekretariatsbetjening af 2030-panelet

2030-panelet og Udenrigsministeriet

Beskrivelse af initiativet

2030-panelet er et tværsektorielt panel, der har til formål at understøtte Folketingets 2030-netværks politiske arbejde og fremme FN's 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling – Folketingets 2030-netværk er en tværpolitisk parlamentarisk gruppe for alle Folketingets partier. Formålet med initiativet er at understøtte 2030-panelets arbejde gennem analyse, sparring, videndeling og møder om selvstændige emner. Det understøtter bl.a. den parlamentariske forankring af Verdensmålene samt panelets arbejde med at monitorere og implementere Verdensmålene, nationalt og internationalt.

Udgiftsprofil

Tabel 4

Sekretariatsbetjening mv. af 2030-panelet ifm. Handlingsplan for FN's Verdensmål

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
	1,5	3,0	3,0	3,0

Anm.: Panelet bestemmer selv, hvem der varetager opgaven og hvem tilskuddet udbetales til (Globalt Fokus i 2022-2023 og Mandag Morgen i 2023-2024). Tilskuddet anvendes også til øvrige aktiviteter ifm. panelets arbejde med Verdensmålene.

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Initiativet er implementeret. Sekretariatsbetjeningen er styrket, og flere konkrete indsatser, der skal bidrage til implementeringen af Verdensmålene og den parlamentariske forankring, er igangsat eller i støbeskeen:

Aktivitet/proces	Beskrivelse
Statusrapport	2030-panelet og Danmarks Statistik har udviklet konceptet for en årlig statusrapport, bygget på indikatorerne i " Vores Mål ". Rapporten supplerer regeringens Fremdriftsrapport og dækker de mål, der er til review til High Level Political Forum (HLPF) det givne år, samt Verdensmål 12, hvor Danmark fortsat har udfordringer. Rapporten indeholder også anbefalinger til politiske beslutningstagere.
Bidrag til Danmarks Voluntary National Review (VNR) 2021	2030-panelet har i 2021 bidraget til VNR under High Level Political Forum (HLPF). Panelet afholdt med 2030-netværket en offentlig høring om Verdensmålene og bidrog til Danmarks VNR-rapport med en tværsektoriel evaluering af den danske indsats på Verdensmålene. Panelet bidrog til VNR-præsentationen og var repræsenteret i Finansministerens panel til efterfølgende spørgsmål.
Samarbejde med 2030-netværket	2030-panelet samarbejder med 2030-netværket på sekretariats- og formandskabsniveau og via fælles møder mellem medlemmerne. 2030-panelet og 2030-netværket har mødtes flere gange og har sammen sat Verdensmålene til debat, f.eks. på Folkemødet i 2022 og 2023, ved Verdensmålsugen i februar og november 2023 og ved side-events under FN's generalforsamling. 2030-panelet sidder med i den globale SDG Synthesis Coalition i et delt mandat med 2030-netværket.
Deltagelse i møder i Folketingets udvalg	Medlemmer fra 2030-panelet deltog på initiativ fra 2030-netværket i januar 2022 i udvalgs møder i hhv. Miljø- og Fødevareudvalget og Erhvervsudvalget for at udbrede kendskabet til panelets arbejde, herunder " Vores Mål ", og gjorde udvalgene opmærksomme på muligheden for at trække på panelets ekspertise i relation til konsekvenser for Verdensmålene i lovgivningsarbejdet.
Styrket organisering og sekretariat	2030-panelet har sat strategiske målsætninger frem mod 2024 og godkendt et rammedokument, der konsoliderer det tværsektorielle samarbejde og understøtter, at panelet kan agere samlet. Sekretariatsbetjeningen er oprustet for at understøtte arbejdet organisatorisk og kommunikativt.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

2030-panelet understøtter fortsat det parlamentariske arbejde med at fremme implementeringen af Verdensmålene. Panelets årlige statusrapport kan lanceres i samarbejde med 2030-netværket og Udenrigsministeriet. Panelet bidrager med viden og sætter løbende verdensmålene til debat. Panelet er også engageret i udviklingen af retvisende konsekvensvurderinger af lovforslag, der indgår som initiativ i Handlingsplan 2021. Siden 2021 har 2030-panelet drøftet mulige tiltag for at understøtte screeningen med repræsentanter fra relevante ministerier på opfordring af 2030-netværket. 2030-panelet har i 2023 fået udarbejdet en [analyse af barriere og drivkræfter ifm. konsekvensvurderinger af lovforslag](#), som er blevet drøftet med Udenrigsministeriet og 2030-netværket i efteråret 2023. I 2022 har 2030-panelet lanceret en Masterclass til erhvervslivet og ledere. I 2023 igangsatte 2030-panelet også en revision af målepunkterne i "[Vores Mål](#)". Statusrapporten forventes at udkomme i første kvartal 2024. I 2023 har 2030-panelet igangsat en proces for en barriereanalyse på Verdensmål 12.

Ansvarlig import og bæredygtige grønne værdikæder

5. Etablering af offentligt-privat initiativ for bæredygtige værdikæder Udenrigsministeriet

Beskrivelse af initiativet

Der er tale om et offentligt-privat initiativ i samarbejde med Etisk Handel Danmark. Initiativet skal understøtte, at virksomhedernes værdikæder bliver grønnere og mere bæredygtige gennem vidensopbygning, markedsanalyser og rådgivning. Der igangsættes og styrkes et antal branchespecifikke alliancer, f.eks. målrettet tekstil, kaffe, palmeolie og soja, hvor særligt de sidste tre vil bidrage til at løfte regeringens kommende handlingsplan mod afskovning.

Udgiftsprofil

Initiativet er konkret blevet udmøntet ved, at Udenrigsministeriet i 2021 gav tilsagn om en tilskudsbevilling for perioden 2021-2023 til etablering af et videnscenter for bæredygtige værdikæder. Tilskudsbevillingen vil blive udmøntet via årlige tilsagn, jf. tabel 5.

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Udenrigsministeriet	2,0	2,0	2,0	-

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

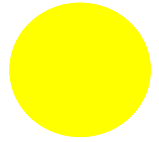
Initiativet er implementeret. Tilsagnet for 2021 er indgået og midlerne er udbetalt til Etisk Handel Danmark i 2021 og 2022. Årsplanen, budget og resultatramme er løbende blevet drøftet og godkendt. Projektbevillingen sætter overordnet fokus på følgende tre strategiske partnerskabsprioriteter:

1. *Fokus på konkrete og dokumenterbare resultater* – Partnerskabet vil i projektperioden stille skarpt på monitorering, evaluering, læring og rapportering af resultater og forandringer i henhold til projektets målsætning, forandringsteori og resultatrammeværk.
2. *Fokus på virksomheder* – Det centrale omdrejningspunkt for projektet er ændret virksomhedsadfærd i retning af mere ansvarlig ageren i forhold til de sociale, miljø- og klimamæssige påvirkninger i virksomhedernes leverandør og værdikæder.
3. *Fokus på internationalt samarbejde* – Via projektet vil partnerskabet prioritere mulighederne for øget praktisk og strategisk samarbejde (samt gensidig synergi og læring) med internationale organisationer med fokus på virksomhedsansvar, bæredygtig handel og værdikæder. Der vil blive givet særlig prioritet til internationale organisationer i eksisterende partnerskaber under udviklingssamarbejdet.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

Samarbejde, målsætninger og leverancer under projektbevillingen om videnscentret for bæredygtige værdikæder skrider planmæssigt frem. Det forventes i den forbindelse, at centret, som bl.a. har etableret en online platform for vidensdeling, fremover fokuserer på:

- Udvikling og test af træningsforløb med afsæt i eksisterende materialer og træningsressourcer fra f.eks. FN, OECD og andre danske og internationale aktører, hvor Etisk Handel Danmark faciliterer vidensdeling og dialog mellem deltagere, eksperter og interessenter, der understøtter læring og videre implementering i organisationen hos målgruppen.
- Etablering og facilitering af brownbags, multi-stakeholder dialogmøder og roundtables om due diligence, leverandørstyring og indkøbspraksis, der styrker virksomhedernes indsats og processer.
- Fortsat etablering og videreudvikling af alliancerne for soja og palmeolie, der har hhv. 25 og 34 medlemmer med yderligere mobilisering af eksisterende og nye engagerede deltagere. Alliancerne understøtter fremgang mod import af ansvarlig produceret soja og palmeolie til Danmark, og der er opnået gode fremskridt med transparens og ansvarlighed i værdikæden.
- Fortsat videreudvikling af den i 2022 etablerede nye alliance med engagement fra 36 relevante aktører, der skaber fremgang mod bæredygtig og ansvarlig produceret kaffe til Danmark.
- Etablering og facilitering af strategisk samarbejde mellem Etisk Handel Danmark og anerkendte danske og internationale aktører inden for bæredygtige værdikæder, der styrker den danske ressourcebases indsats og processer.

6. Styrket rådgivning om bæredygtige og ansvarlige globale værdikæder til danske virksomheder, der producerer i udlandet

Udenrigsministeriet og Erhvervsministeriet

Beskrivelse af initiativet

Initiativet har til formål at styrke virksomhedsvejledningen om bæredygtige værdikæder for at fremme danske virksomheders deltagelse i bæredygtige og socialt ansvarlige værdikæder med udgangspunkt i FN's og OECD's internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd.

Der skal dels udarbejdes en ny digital vejledningsindsats bl.a. om due diligence til Virksomhedsguiden, dels gennemføres virksomhedsrettede forløb i regi af de tværkommunale erhvervshuse.

I Udenrigsministeriet opbygges rådgivningskapacitet på relevante markeder i udlandet. Der er særligt fokus på sociale- og miljømæssige forhold og understøttelse af, at danske virksomheder er opmærksomme på bl.a. FN's og OECD's retningslinjer og lovgivningsmæssige krav til due diligence i globale værdikæder.

Udgiftsprofil

Tabel 6

Styrket rådgivning om bæredygtige og ansvarlige globale værdikæder til danske virksomheder, der producerer i udlandet

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Erhvervsstyrelsen	0,5	1,5	1,0	-
Erhvervshuse	3,0	3,0	3,0	-
Udenrigsministeriet	0,5	5,3	7,5	-
I alt	4,0	9,8	11,5	-

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Implementering af initiativet forløber planmæssigt.

Udenrigsministeriet

- Ud over de to udsendte regionale værdikæderrådgivere i Brasilien og Vietnam og den globale rådgiver i København, er der i 1. kvartal af 2023 udsendt en regional rådgiver til Tyrkiet og rekrutteret en lokalansat rådgiver i Bangladesh.
- Der er udviklet værktøjer til kompetenceudvikling af handelsrådgivere. Fokus har været og er stadig på at afholde workshops og træning på relevante repræsentationer.
- Der er igangsat partnerskabsprojekter med interne og eksterne interessenter i flere markeder (Tyrkiet, Bangladesh, Kina) for at identificere best practice og hjælpe danske virksomheder med at udvise due diligence i værdikæder.
- Endelig er der fokus på outreach aktiviteter til danske virksomheder, som er til stede på markederne og støtte til handelsrådgivernes arbejde med danske virksomheder, for at integrere vejledningen om bæredygtighed og ansvarlig virksomhedsadfærd i eksisterende opgaver f.eks. partner- og leverandørsøgning.

Erhvervsministeriet

- Der er udarbejdet digital vejledning om ansvarlig virksomhedsadfærd, due diligence for bæredygtighed og bæredygtige værdikæder på Virksomhedsguiden, som blev lanceret i april 2022.
- I de tværkommunale erhvervshuse er der igangsat en vejledningsindsats omkring bæredygtige værdikæder, hvor der juni 2023 er gennemført vejledning af 375 virksomheder, hvilket er over måltallet.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

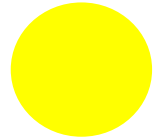
Udenrigsministeriet

Implementeringen fortsætter med fokus på udbredelse af træning til flere danske repræsentationer i udlandet, integrering af redskaber i virksomhedsrådgivning og afholdelse af events for virksomheder og andre aktører i markederne.

Som en del af styrkelsen af Udenrigstjenesten forventes en række midlertidige bevillinger videreført, herunder initiativerne for FN's Verdensmål.

Erhvervsministeriet

I Erhvervshusene fortsætter vejledningen af virksomhederne i tråd med bevillingen.

7. Styrket vejledning om fastsættelse af ambitiøse klimamål i de globale værdikæder

Udenrigsministeriet og Erhvervsministeriet

Beskrivelse af initiativet

Initiativet skal styrke danske virksomheders adgang til viden, netværk og konkret rådgivning om arbejdet med klimarapportering, klimadata og ambitiøse klimamål i samarbejde med brancheorganisationer, NGO'er, mv.

Der igangsættes desuden en indsats for at understøtte virksomheder i at rapportere nøgletal og fastsætte måltal for CO₂e. Rapporteringen skal gøres ensartet og tilgængelig.

I 2021 blev der givet tilsagn om en tre-årlig tilskudsbevilling fra Udenrigsministeriet til UN Global Compact Denmarks projekt "Reduktion af danske virksomheders klimaaftryk i globale værdikæder" for perioden 2021-2023.

Udgiftsprofil

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Erhvervsministeriet	1,0	1,0	1,0	-
Udenrigsministeriet	1,3	1,3	1,3	-
I alt	2,3	2,3	2,3	-

Herunder udmøntes tilskudsbevillingen fra Udenrigsministeriet til UN Global Compact Denmark i et partnerskab om bæredygtige værdikæder i samme periode.

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Implementering af initiativet forløber planmæssigt og er igangsat.

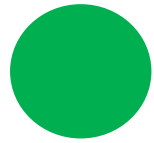
- På Erhvervsministeriets område er der blevet udviklet vejledning, gennemført brugertest samt trin-for-trin guide til virksomheder i at anvende Klimakompasset, som er et brugervenligt, ensartet og autoritativt værktøj til at indtaste klimadata for at opføre, dokumentere og opstille nøgletal for deres klimaaftryk, herunder klimapåvirkning fra deres underleverandører (del af scope 3¹), samt fremskrive og sætte mål (fx Science Based Targets) for deres klimaaftryk til 2030. Det skal hjælpe virksomhederne med at udregne og forstå deres klimapåvirkning samt målrette deres CO₂e-reducerende klimatiltag.
- På Udenrigsministeriets område er tilskudsbevilling for 2021 udbetalt til UN Global Compact i slutningen af året. Handlingsplan inkl. målbare aktiviteter i 2021-2023 er godkendt og påbegyndt. På nuværende tidspunkt har partnere afholdt et arrangement for virksomheder om at sætte ambitiøse klimamålsætninger og reducere CO₂, hvor 180 virksomheder deltog. Dertil har 56 virksomheder tilmeldt sig Global Compacts accelerator forløb (Climate Ambition Accelerator) for virksomheder, der vil udleve en ambitiøs klimastrategi. Yderligere 115 medarbejdere har været på kursus i klimaregnskab (GHG-protokol). Aktiviteterne styrker rådgivning og bygger kompetencer hos danske virksomheder om klimarapportering og klimamålsætninger, der bidrager til bæredygtige omstilling i værdikæder.

Den videre proces for arbejdet med initiativerne

Igennem partnerskabet med UN Global Compact styrkes danske virksomheders adgang til fagligt relevante netværksgrupper, kurser og værktøjer, der bidrager direkte til deres bæredygtige omstilling. Målsætninger er, at flere danske virksomheder, som del af arbejdet med Global Compacts 10 bæredygtighedsprincipper, tilskriver sig ambitiøse klimamålsætninger, igennem Science Based Targets Initiative og kampagnen Business Ambition 1,5C, samt får vejledning til klimaregnskab og tilbud om UN Global Compacts rapporteringsværktøj og programmet Climate Ambition Accelerator.

Som en del af styrkelsen af Udenrigstjenesten forventes en række midlertidige bevillinger videreført, herunder initiativerne for FN's Verdensmål.

¹ Klimakompasset bygger på den internationalt anerkendte standard GHG-protokollen, som opdeler virksomheders udledninger i scope 1, 2 og 3. Scope 3 udgør de indirekte udledninger i en virksomheds værdikæde. Det kan fx være produktionsudledninger hos underleverandører til virksomhedens, eller udledninger forbundet med anvendelsen af de produkter, som virksomheden sælger.

8. Ny model skal fremskrive danskernes forbrugsbaserede klimaaftryk

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Finansministeriet

Beskrivelse af initiativet

Der er afsat midler til at udarbejde en fremskrivning af det forbrugsbaserede klimaaftryk. Det er besluttet, at fremskrivningen skal udarbejdes i et samarbejde mellem Energistyrelsen og DREAM. Ansvar for fremskrivningen af det forbrugsbaserede klimaaftryk er placeret i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (KEFM).

Fremskrivningen af det forbrugsbaserede klimaaftryk for Danmark vil bestå af følgende delkomponenter:

1. Fremskrivning af indenlandsk forbrug og udledninger.
2. Fremskrivning af internationale emissionsfaktorer.
3. Formidling af resultater og beregninger.

Fremskrivningen af det indenlandske forbrug, og deraf afledt produktion, import og danske udledninger, er baseret på GrønREFORM-modellen. Fremskrivningen af de internationale emissionsfaktorer er forankret i Energistyrelsen. DREAM og Energistyrelsen har i samarbejde udviklet en klimaaftryksmodel, som er konsistent med Energistyrelsens historiske opgørelser af det forbrugsbaserede klimaaftryk og med Energistyrelsens Klimafremskrivning og -status. Energistyrelsen vil efter 2024 have ansvaret for udvikling og drift af de anvendte modeller.

Resultaterne af fremskrivningsarbejdet offentliggøres årligt i Globale Afrapportering (GA), jf. Klimaloven.

Udgiftsprofil

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Fremskrivning af indenlandsk forbrug (pkt. 1) udføres af DREAM	-	0,5	0,5	0,5
Fremskrivning af internationale emissionsfaktorer og formidling (pkt. 2 og 3) udføres af Energistyrelsen	-	2,2	1,2	1,2
- Kortlægning af metoder og førte fremskrivning af internationale emissionsfaktorer	-	2,0	-	-
- Supplerende fremskrivninger af internationale emissionsfaktorer og løbende optimering af metoden	-	-	1,1	1,1
- Formidling af resultater og beregninger	-	0,2	0,1	0,1
I alt	-	2,7	1,7	1,7

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Implementering af initiativet forløber planmæssigt og Energistyrelsen er nået i mål med at få udviklet klimaaftryksmodellen, og modellens fremskrivning af det globale forbrugsbaserede klimaaftryk blev offentliggjort som en del af global afrapportering 2023.

- DREAM har leveret det fremskrevne indenlandske forbrug til første fremskrivning af det globale forbrugsbaserede klimaaftryk i Global Afrapportering 2023. Fremskrivningen er kalibreret op imod Klimastatus og -fremskrivning.
- KEFM har lagt sig fast på en metode og fremskrevet de internationale emissionsfaktorer til offentliggørelse i Global Afrapportering 2023.
- Den samlede første fremskrivning er offentliggjort som en del af global afrapportering i Global Afrapportering 2023.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

DREAM har dertil udviklet sin egen version af klimaaftryksmodellen, som er kompatibel med GrønREFORM, således at GrønREFORM kan vurdere ændringer i klimaaftrykket som følge af stød til modellen. Denne version af modellen generer stort set de samme resultater som versionen, der anvendes til global afrapportering.

Den samlede fremskrivning videreudvikles bl.a. med flere og opdaterede scenarier i 2023 og 2024. Den næste fremskrivning udgives i Global Afrapportering 2024. DREAM og Energistyrelsen arbejder videre på at få opdateret fremskrivningen af det globale klimaaftryk til global afrapportering 2024. DREAM vil desuden opretholde kompetencer til at bruge og videreudvikle deres egen version af klimaaftryksmodellen til GrønREFORM.

Bæredygtigt erhvervsliv, iværksætteri og eksport

9. Erhvervsfremstød og acceleratorprogram for at fremme bæredygtig eksport

Udenrigsministeriet

Beskrivelse af initiativet

SDG Business Accelerator har til formål at fremme bæredygtig eksport for danske små- og mellemstore virksomheder (SMV'er). Det partnerdrevne SDG Business Accelerator program består af fire sektorfokuserede forløb med udgangspunkt i de danske styrkepositioner inden for sundhed, energi, vand og fødevarer. Hvert tre-måneders accelerator-forløb vil bestå af hhv. grundmoduler, hvor undervisningen leveres af en ekstern leverandør, specialiserede workshops og masterclasses med eksterne eksperter. Herudover en mentorordning, hvor Trade Councils rådgivere i udetjenesten vil koble virksomhederne til lokale eksportmarkeder. Et markedsbesøg på et relevant eksportmarked skal yderligere styrke SMV'ernes eksportmuligheder. Igennem forløbet vil SMV'erne igangsætte en konkret handlingsplan for virksomhedens bæredygtige eksport, samt arbejde med blandt andet de kommende krav på bæredygtighedsområdet samt de muligheder bæredygtighed og verdensmål kan give på udvalgte eksportmarkeder. Virksomhederne ansøger om at deltage i programmet og udvælges af Trade Council baseret på en samlet vurdering af, om virksomhedens produkter, eksportmodenhed og motivation for at arbejde med bæredygtighed.

Verdensmålsfremstød hører under fremstødsordningen, som er Trade Councils program for fælles erhvervsfremstød, der giver erhvervsorganisationer og andre koordinatore mulighed for at arrangere både erhvervsbesøg i udlandet for grupper af danske virksomheder og indgående delegationsbesøg i Danmark, hvor der ydes et statsligt tilskud på op til 50 pct. af de godkendte tilskudsberettigede fælles projektkomkostninger. Fremstødsordningen støtter op om Handlingsplanen for FN's Verdensmål gennem en dedikeret pulje til særlige Verdensmålsfremstød med egne retningslinjer (6 mio. kr. tilført i hhv. 2022 og 2023).

Udgiftsprofil

Tabel 9

Erhvervsfremstød og acceleratorprogram for at fremme bæredygtig eksport

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Udenrigsministeriet	2,0	12,0	12,0	-

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Implementering af initiativet forløber planmæssigt og er igangsat.

- I 2022 og første halvdel af 2023 har i alt 38 SMV'er gennemført SDG Business Accelerator-programmet. Det sidste forløb blev igangsat i september 2023 med deltagelse fra ca. 10 SMV'er. Programmets partnere bidrager bl.a. med rekruttering og input til programindhold.
- Som led i SDG Business Accelerator-programmet er der implementeret 6 kortere partnerdrevne events (mere end 280 deltagere) med fokus på bæredygtighed og eksport.
- I 2022 var det muligt at ansøge om støtte til verdensmålsfremstød i tre ansøgningsrunder i februar, maj og september. Der blev givet tilsagn for samtlige 6 mio. kr. i 2022.
- I 2023 har verdensmålsfremstød kunne få støtte i to ansøgningsrunder i januar og maj. I alt er der uddelt 3,4 mio. kr. til verdensmålsfremstød ud af de 6 mio. kr. afsat i 2023. I forbindelse med den sidste ansøgningsrunde for 2023 i september forventes, at der gives tilsagn for de resterende midler.

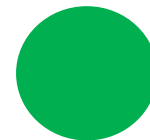
Den videre proces for arbejdet med initiativet

En kommunikationsindsats om acceleratoren med fokus på formidling af inspirerende cases igangsættes og vil løbe indtil udgangen af programmet. I midten af 2023 er en ekstern evaluering af programmet igangsat, som har til formål at måle programmets effekt. For at sikre forankring af bæredygtighed i eksportrådgivningen til danske SMV'er, vil der i sidste halvdel af 2023 være fokus på at integrere læringer og fagligt indhold fra SDG Business Acceleratoren i intern kompetenceudvikling for Trade Council's rådgivere i udetjenesten, såvel som i Trade Council's øvrige SMV-rettede programmer.

Samtlige midler til verdensmålsfremstød er blevet tildelt som tilsagn i 2022 og 2023. En række af de verdensmålsfremstød, der har fået tilsagn i 2022 og 2023, forventes først afholdt i 2024 og kan udskydes, hvis nødvendigt. Antallet af verdensmålsfremstød samt andelen af alle fremstød, der bidrager til verdensmålene, vil afrapporteres i årsberetningerne for fremstødsordningen. Efter gennemførelsen af hvert verdensmålsfremstød inviteres samtlige deltagende virksomheder til at bidrage til evalueringen af ordningen gennem en survey. Som en del af styrkelsen af Udenrigstjenesten forventes en række midlertidige bevillinger videreført, herunder initiativerne for FN's Verdensmål.

10. Klimakompasset sætter retning mod et mindre klimaaftryk

Erhvervsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Beskrivelse af initiativet

Erhvervsstyrelsen har udviklet og lanceret Klimakompasset, som er et brugervenligt værktøj til virksomheder, særligt SMV'erne. Klimakompasset kan virksomhederne anvende som udgangspunkt til at dokumentere og opgøre deres klimaaftryk på en transparent, standardiseret og troværdig måde og som grundlag for at igangsætte målrettede CO₂e-reducerende tiltag i virksomheden. Erhvervsstyrelsen videreudvikler og opdaterer Klimakompasset og tilhørende vejledning i samarbejde med Energistyrelsen for, at virksomhederne også fremover har adgang til et tidssvarende værktøj til CO₂e-beregning. Med Klimakompasset kan virksomheder estimere såvel deres direkte og indirekte CO₂e-udledninger i værdikæden (scope 1, 2 og 3), jf. den internationalt anerkendte standard, GHG-protokollens *Corporate Standard*.

Udgiftsprofil

Tabel 10

Klimakompasset sætter retning mod et mindre klimaaftryk

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Erhvervsstyrelsen	4,0	6,0	2,0	2,0
Energistyrelsen	1,0	2,0	2,0	2,0
I alt	5,0	8,0	4,0	4,0

Videreudviklingen af Klimakompasset er endvidere finansieret af EU på FL22 med yderligere 24,5 mio. kr. i perioden 2022-2025, fordelt på 16,5 mio. kr. til Erhvervsstyrelsen (ERST) og 8 mio. kr. til Energistyrelsen (ENS).

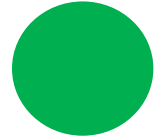
Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Initiativet er implementeret.

- Klimakompasset er et nyt online værktøj, som afløser det tidligere Klimakompas fra 2008. Klimakompasset blev lanceret i december 2021 og videreudvikles løbende med udgangspunkt i virksomhedernes behov. Klimakompasset giver pt. virksomheder mulighed for at udregne deres klimaaftryk for scope 1, 2 og 3, opstille udvalgte ESG-nøgletal, fremskrive klimaaftrykket til 2030 og dele beregninger med 3. part mhp. justering og revidering.
- En række udførte analyser af virksomhedernes behov har givet input til videreudvikling af Klimakompasset.
- Status på anvendelsen af Klimakompasset er, at der pr. 1. november 2023 er mere end 7.000 unikke brugere. Det forventes, at endnu flere vil benytte Klimakompasset fremover i takt med stigende EU-krav til virksomhedernes rapportering af deres klimapåvirkning og gennem Dansk Industris ambitiøse initiativ "Klimaklar Produktionsvirksomhed" med ambition om at få 8.000 produktionsvirksomheder til at udregne deres klimaregnskab inden 2025.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

Der arbejdes på at videreudvikle og opdatere Klimakompasset med flere emissionsfaktorer og nye funktioner, bl.a. mulighed for at opsætte klimamål, jf. Science Based Targets. Videreudviklingen har fokus på at gøre det nemmere for virksomhederne at beregne deres klimaaftryk og planlægge CO₂e-reducerende tiltag.

11. Mikrolegater til studenteriværksætteri med fokus på Verdensmålene

Erhvervsministeriet

Beskrivelse af initiativet

Fonden for Entreprenørskab (FFE) er en almennyttig fond, som står for at lave en sammenhængende national indsats for uddannelse i entreprenørskab og innovation på alle niveauer fra folkeskole til videregående uddannelser. Fonden arbejder bl.a. med at udvikle undervisningsmaterialer, afvikle konkurrencer, efteruddanne undervisere og stille viden og kompetencer til rådighed for institutionerne samt uddele mikrolegater til studenteriværksættere. Med Handlingsplanen for FN's Verdensmål er der tilført ekstra midler til FFE til specifikt at uddele mikrolegater til iværksættere, der arbejder med løsninger inden for Verdensmålene.

Involverede ministerier: Partnerskabet for uddannelse sker i entreprenørskab mellem Kulturministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Undervisningsministeriet og Erhvervsministeriet (formand).

Udgiftsprofil

Tabel 11				
Mikrolegater til studenteriværksætteri med fokus på Verdensmålene				
Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
FFE's ekstrabevilling til mikrolegater inden for Verdensmålene	1,0	3,0	3,0	-

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

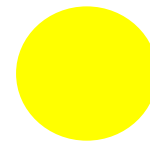
Initiativet er implementeret.

- I 2021 uddelte FFE 129 mikrolegater. Af disse var 79 inden for Verdensmålene, svarende til 61 pct. af de samlede antal støttede mikrolegater. Støtten til mikrolegater inden for Verdensmålene udgjorde ca. 76 pct. af det samlede beløb afsat til mikrolegater, hvoraf 1 mio. kr. kom fra særbevillingen til Verdensmålslegater.
- Et eksempel på startups, som har modtaget mikrolegater inden for Verdensmålene, er læringsportalen ArtCat og Biomend, der er en cleantech startup.
- I 2022 uddelte FFE mikrolegater til 97 lovende iværksætterteams, der arbejdede med en forretningsmodel, der relaterede sig til ét eller flere Verdensmål.
- FFE har uddelt 84 Verdensmålslegater i 2023 pr. 3 november.
- Verdensmålslegaterne har vist sig at være særligt attraktive for kvindelige studenteriværksættere, der i langt højere grad ansøger Verdensmålslegaterne end andre af FFE's legatorordninger, og over 40 pct. af Verdensmålslegaterne tildeles teams med kvinder. Verdensmålslegaterne er dermed et positivt bidrag til et mere mangfoldigt dansk iværksættermiljø. FFE er ved uddeling af Verdensmålslegaterne lykkedes med at øge tilførslen af risikovillig kapital til kvindelige iværksætterteams, hvilke også er blevet fremhævet som et eksempel på best practices af [Diversity Commitment](#), der samler investorer og fonde i hele Norden for at øge investeringer målrettet kvindelige iværksættere.
- Generelt klarer virksomheder, der modtager mikrolegater fra Fonden for Entreprenørskab sig bedre end sammenlignelige virksomheder, hvilket også er tilfældet for modtagerne af Verdensmålslegater:
 - Mikrolegat-modtagere har en overlevelsesrate på 75 pct. efter 3 år, hvilket er over det nationale gennemsnit (72 pct.).
 - 15 pct. af modtagerne har ansat én eller flere lønnede medarbejdere efter 6 måneder.
 - Mikrolegat-modtagere hævder selv, at de har nemmere ved at tiltrække kapital senere på iværksætterrejsen efter at have modtaget et legat, da mikrolegatet i det brede investormiljø bliver set som en såkaldt "blåstempling".
- FFE har haft stor succes med at skaffe private investorer, der på baggrund af den offentlige finansiering, har valgt også at støtte projektet bag mikrolegaterne, og midlerne til verdensmålslegater har haft en katalyserende effekt.

Den videre proces for arbejdet med initiativet.

- Der er afsat midler til og med 2023, og den sidste ansøgningsrunde til Verdensmålslegaterne gives inden årets udgang.

Folkelig forankring af Verdensmålene, der skaber forandring

12. Bibliotekerne forankrer FN's Verdensmål

Kulturministeriet

Beskrivelse af initiativet

Som led i Handlingsplan for implementering af FN's Verdensmål blev der afsat 1,5 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 på finansloven til at styrke bibliotekernes formidling af FN's Verdensmål gennem: 1) formidling af Verdensmålene gennem arrangementer og debatter, 2) Verdensmåls certificeringsprogram for biblioteker og 3) uddannelse af lokale Verdensmålsambassadører på bibliotekerne. Midlerne gives som et øremærket tilskud til Danmarks Biblioteksforening til at understøtte en folkelig forankring af Verdensmålene gennem biblioteker.

Udgiftsprofil

Tabel 12

Bibliotekernes formidling af FN's Verdensmål

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Bibliotekerne	-	1,5	1,5	-

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

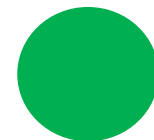
Implementering af initiativet forløber planmæssigt og er igangsat.

Der er aftalt følgende mål med Danmarks Biblioteksforening:

- *Der er afholdt mindst to arrangementer på hvert deltagende bibliotek:* Centralt udarbejdes en politisk debat-dimension samt borgerinddragende indsatser, som kan rulleres ud via bibliotekerne. Formålet er at udvikle et koncept, som involverer borgerne til handling lokalt. Folkebibliotekernes rolle som drivkraft for borgerinddragelse og bæredygtig udvikling styrkes, så det lokale bibliotek kan understøtte borgernes engagement og skabe lokale fællesskaber om bæredygtighed, Verdensmål og grøn omstilling. Mere konkret skal borgere og biblioteker samarbejde om at udvikle og drive aktiviteter, der bidrager til et eller flere verdensmål. Hoveddelen af indsatsen er i 2023 udmøntet omkring UGE17 – bibliotekernes nye landsdækkende temauge omkring FN's 17 verdensmål. Der var i 2023 72 deltagende folkebiblioteker i UGE17 med i gennemsnit over 10 aktiviteter hvert sted.
- *Mindst 80 pct. af alle folkebiblioteker er Verdensmåls certificeret ultimo udgangen af april 2024:* Verdensmåls certificeringen er et redskab til at arbejde struktureret og helhedsorienteret med bæredygtighed på bibliotekerne – både indadtil og udadtil. Det skal samtidig skubbe på for en videreudvikling af bibliotekets rolle, så biblioteket ikke begrænser sig til alene at formidle viden om bæredygtighed, men også hjælper borgere med at handle, involvere sig og selv sætte initiativer i værk. Per september 2023 er de første 21 biblioteker certificeret, imens yderligere 12 er på vej, og der er interesselikende givelser fra yderligere 10 biblioteker. De resterende biblioteker får tilbud om certificering i efteråret 2023/foråret 2024.
- *Mindst 80 pct. af folkebiblioteker har 1-2 Verdensmålsambassadører ved udgangen af april 2024:* Der skabes en Verdensmålsambassadøruddannelse for biblioteksansatte i alle landets kommuner. Uddannelsen koordineres og samtænkes med øvrige aktiviteter. Certificeringen er en fælles ramme for bibliotekernes Verdensmålsarbejde og omhandler både det organisatoriske, driftsmæssige og borgervendte arbejde. Certificeringen skal tydeliggøre bibliotekernes muligheder for at spille en aktiv rolle ikke bare gennem oplysning om Verdensmålene, men ved at bidrage til konkret handling. Det skal ske ved, at bibliotekerne både selv bidrager til mere bæredygtige løsninger og ansporer de lokale borgere til at engagere sig. Konceptet for kompetenceudvikling er udviklet i foråret 2023, og per september 2023 er der 40 Verdensmålsambassadører fordelt på 23 biblioteker. Kompetenceudviklingen skaleres efter planen i efteråret 2023 med henblik på at nå målet om Verdensmålsambassadører på 80 pct. af bibliotekerne.
- Ved en dækning på 80 pct. skønnes det, at alle borgere i Danmark har mulighed for at deltage/tilægge sig viden og indgå i handlefællesskaber, enten i egen kommune eller geografisk tæt på.
- For alle tre indsatser er det målet at nå ud til alle folkebiblioteker, der ønsker at deltage. Da deltagelse bygger på frivillighed fra den enkelte kommune/institution, er en fuld dækning i projektperioden ikke et krav.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

Det beskrevne projekt fra Danmarks Biblioteksforening vurderes at være ambitiøst og gennearbejdet med stærkt fokus på koordinering af indsatser og samarbejde med øvrige aktører, herunder for udbredelsen af bibliotekernes formidling af Verdensmålene og implementeringen af den nationale Verdensmålsindsats.

13. Læringsportal udbreder viden om Verdensmålene

Børne- og Undervisningsministeriet

Beskrivelse af initiativet

Den nye læringsportal på www.emu.dk giver inspiration til at inddrage FN's Verdensmål i undervisningen. F.eks. undervisning i bæredygtig udvikling og livsstil, klimaaftryk, menneskerettigheder, ligestilling mellem kønnene, fremme af en fredelig og ikke-voldelig kultur samt globalt medborgerskab. Læringsportalen indeholder både konkrete forløb, aktiviteter og eksempler fra praksis samt generelle didaktiske og pædagogiske perspektiver på undervisning med verdensmålene. Desuden gives der eksempler på projektsamarbejder på tværs af fag, skoler og uddannelsesinstitutioner, og der er udviklet artikler om integration af 2030-dagsordenen i skolernes egen ledelse, organisation og kultur.

Læringsportalen er målrettet undervisere og skoleledelser på grundskoler, gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser, FGU samt voksen- og efteruddannelser.

Udgiftsprofil

Der er afsat 0,7 mio. kr. i 2021 og 0,8 mio. kr. i 2022. Efter 2022 finansieres driften inden for Børne- og Undervisningsministeriets egen ramme.

Tabel 13

Inspirationsunivers om FN's Verdensmål på emu.dk

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Teknisk udvikling	0,2	0,4	-	-
Faglig og didaktisk udvikling	0,5	0,4	-	-
I alt	0,7	0,8	-	-

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Initiativet er implementeret.

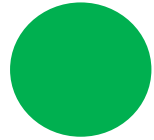
- Læringsportalen har fået navnet "Verdensmål i undervisningen" og er lanceret ultimo maj 2022. Den tekniske udvikling af læringsportalen er afsluttet. Der er udviklet en række nye inspirationsmaterialer i form af artikler, undervisningsaktiviteter og praksiseksempler, og flere materialer er undervejs. Eksempelvis er der udarbejdet artikler om, hvordan man som lærer kan gribe undervisning om bæredygtig udvikling an, og hvordan man som ledelse kan implementere Verdensmålene i skolens organisation og drift. Læringsportalen kan tilgås på <https://www.emu.dk/verdensmaal>.
- Læringsportalen er velbesøgt, når man tager højde for at undervisning i FN's Verdensmål ikke er en obligatorisk del af uddannelsesinstitutionernes opgave.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

Inspirationsuniverset er gået i luften. Materialer er uploadet. Desuden produceres der yderligere inspirationsmaterialer, som løbende vil blive udgivet på inspirationsuniverset efter lancering.

14. Flere Verdensmålsskoler

Børne- og Undervisningsministeriet

Beskrivelse af initiativet

Verdensmålsskolerne søger at fremme elevernes kompetencer inden for bæredygtig udvikling og globalt medborgerskab. Verdensmålsskolerne indgår i et landsdækkende netværk og er organiseret i en styregruppe, hvor der sidder repræsentanter fra skolerne, Børne- og Undervisningsministeriet samt den danske UNESCO-nationalkommission. Netværket understøtter udvikling af undervisnings- og inspirationsmateriale til lærerne og samler input fra skolerne.

Bevillingen til styregruppen er øget med 0,5 mio. kr. årligt frem til 2024, så flere uddannelsesinstitutioner kan optages i netværket, og så undervisningsmaterialer og aktiviteter i netværket kan udbygges yderligere.

Udgiftsprofil

Der er afsat et årligt tilskud i 2021-2024 på 0,5 mio. kr. i tillæg til de allerede afsatte 1,0 mio. kr., som årligt er bevilget netværket inden for Børne- og Undervisningsministeriets rammer.

Tabel 14
Verdensmålsskoler

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Årligt tilskud	0,5	0,5	0,5	0,5

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Initiativet er implementeret.

- Midlerne understøtter det igangværende arbejde. I 2023 blev der optaget seks nye verdensmålsskoler i UNESCO Associated Schools (ASP)-netværket. Dermed er der samlet set 90 forskellige uddannelsesinstitutioner i netværket, heraf 27 grundskoler, seks efterskoler, 24 gymnasier, 28 erhvervsskoler, ét VUC, én højskole og tre professionshøjskoler. Netværket består af 12.000 uddannelsesinstitutioner i 182 lande på verdensplan.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

Støtten til netværket understøtter det igangværende arbejde. Med den øgede støtte er sat et mål om håndtere den fortsatte tilstrømning af medlemmer uden at gå på kompromis med kvaliteten. Der er desuden opstillet et mål om, at netværket skal understøtte skolernes udvikling af undervisningsmaterialer om Verdensmål og UNESCOs kerneopdrag og værdier. Desuden gør netværket en særlig indsats – kommunikativt og programmatisk – for at inddrage de mere end 30 nye skoler i netværkets forskellige aktiviteter som bl.a. årsmøder, tematiske møder inden for bæredygtig udvikling og globalt medborgerskab, webinarer, centrale projekter, internationalt arbejde, studierejser mv.

Mulighed for kvalitetsuddannelse for alle

15. Matematik på tværs af sociale skel Børne- og Undervisningsministeriet

Beskrivelse af initiativet

Ekspertgruppen i matematik har haft fokus på udfordringer og løsninger relateret til elevernes færdigheder og motivation i matematikfaget. Kortlægningen skal bl.a. bidrage til opfyldelsen af delmål 4.1 om effektive læringsresultater, 4.5 om adgang til uddannelse for udsatte grupper og 4.6 om færdigheder i at læse og regne. Der er udarbejdet et uddybende kommissorium for arbejdet. Børne- og Undervisningsministeriets eksisterende faggruppe for matematik på grundskoleområdet samt ministeriets lærings- og fagkonsulenter indgik i arbejdet. I 2022 udmundede arbejdet i en afsluttende rapport med en række anbefalinger fra ekspertgruppen.

Udgiftsprofil

Der var afsat 1,0 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til udbetaling af vederlag til medlemmer, mødeafholdelse, udarbejdelsen af vidensnotater, oplægsholdere samt årsværk til koordinering af ekspertgruppens viden og koordinering af samarbejdet på tværs af Børne- og Undervisningsministeriet.

Tabel 15

Ekspertgruppe i matematik

Mio. kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Tilskud til ekspertgruppe i matematik	1,0	1,0	-	-

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Initiativet er implementeret.

- Matematikekspertgruppens anbefalinger udkom den 21. september 2022. Matematikekspertgruppens anbefalinger fremgår i en [rapport](#) med et samlet udfordringsbillede for matematikfaget på grundskole-, gymnasie- og erhvervsuddannelsesområderne.

Den videre proces for arbejdet med initiativet

Anbefalingerne indgår i ministeriets løbende arbejde med matematikfaget.

16. Bedre læring på tværs af køn

Børne- og Undervisningsministeriet

Beskrivelse af initiativet

Der nedsættes en ekspertgruppe, som skal belyse årsagerne til forskellene mellem drenge og pigers faglige resultater i undervisningssystemet og komme med anbefalinger til, hvordan betydningen af køn kan mindskes i både dagtilbud, folkeskolen og på ungdomsuddannelserne. Konkret skal ekspertgruppen bl.a. afdække og drøfte de faglige udfordringer i undervisningen, der kan være forbundet med køn og belyse hypoteser om årsagerne til de faglige forskelle, der eksisterer mellem piger og drenge, herunder afdække om der er forhold i dagtilbud, der bidrager til forskellene. Arbejdet skal bl.a. se på betydningen af undervisningens form, indhold og organisering for elevernes læring og generelle motivation.

Udgiftsprofil

Tabel 16

Bedre læring på tværs af køn

Mio. kr., 2021-til	2021	2022	2023	2024
Tilskud til ekspertgruppe på tværs af køn	1,0	1,0	-	-

Status på arbejdet (processen) samt eventuelle (del)resultater

Initiativet er implementeret.

- Igangsættelsen af arbejdet blev forsinket, bl.a. som følge af håndteringen af COVID-19 i børne- og undervisningssektoren samt udvælgelsesproceduren af ekspertgruppens medlemmer. Derefter lå arbejdet stille i valgperioden 2022.
- Gruppens sammensætning kan ses på [Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside](#).

Den videre proces for arbejdet med initiativet

Ekspertgruppens rapport med anbefalinger forventes offentliggjort før udgangen af 2023.

2. Interessenters arbejde med Verdensmålene

Arbejdet med Verdensmålene er bredt forankret i det danske samfund. Det er afgørende. Der skal en fælles indsats til, hvis vi skal i mål inden 2030. Regeringen anerkender det store arbejde, der bliver lagt blandt både virksomheder, civilsamfundet, regionerne, kommuner, uddannelsesinstitutioner og mange flere samfundsaktører. I det følgende har regeringen inviteret en række interessenter til at fortælle om, hvordan de vurderer, at arbejdet med Verdensmålene skrider frem samt deres eventuelle bud på, hvordan vi når i mål. Det er værdifulde bidrag, som regeringen vil tage med i det videre arbejde for at nå i mål med Verdensmålene – hvor inddragelse af interessenter og civilsamfund også vil være en hjørnesten i arbejdet.

Globalt Fokus

Globalt Fokus har forsat sit arbejde med implementering af Verdensmålene og Agenda 2030 i Danmark og globalt. I december 2022 udgav Globalt Fokus sammen med 92-gruppen [SPOTLIGHT-rapporten](#), der indeholder konkrete anbefalinger til implementering af hvert enkelt af de 17 Verdensmål. Rapporten blev fulgt op med en kort SoMe-kampagne, hvor alle folketingsmedlemmer modtog den. Der henvises til SPOTLIGHT-rapportens over 100 anbefalinger for at skabe fremskridt på Verdensmålene.

Globalt Fokus har især vægtet at bringe globale og civilsamfundsperspektiver i spil, hvor "Leave No One Behind"-dagsordenen og Danmarks internationale engagement og forpligtelser er af stor betydning. Dette er sket gennem bl.a. vores arbejdsgruppe for Verdensmålene, deltagelse i Verdensmålsugen og medfinansiering af Verdensmålenes telt på Folkemødet.

Globalt Fokus er især opmærksom på den massivt manglende finansiering af Verdensmålene på verdensplan, hvilken er nødvendig for at vende de seneste års negative udvikling på Verdensmålene. Globalt Fokus anerkender regeringens indsats for at finde nye midler til Verdensmålene gennem en ny Verdensmålsfond i IFU. Globalt Fokus vil fremhæve, at bidraget til fonden bør være additionelle midler, da man ellers risikerer at tage midler fra andre udviklingsindsatser, som allerede fremmer Verdensmålene. Danmark opfordres ligeledes til forsat at arbejde aktivt og højtlydt i fora, som EU og FN, for at de rige lande påtager sig det nødvendige finansielle ansvar for Verdensmålene, for at lette den byrde udviklingslandene står med, hvilket statsministeren også pointerede under FN's 78. Generalforsamling i 2023.

Globalt Fokus og dets medlemmer ser frem til fortsat at blive inddraget i regeringens videre arbejde med Verdensmålene. Der var ifm. Handlingsplanen fra 2021 stor lydhørhed over for civilsamfundet, og Globalt Fokus har en masse viden på området, der kan understøtte fremskridt og sørge for, at ingen lades i stikken.

92-gruppen

92-gruppen har arbejdet for at sammenkæde centrale temaer i de globale kriser som klima, biodiversitet og menneskerettigheder, med Verdensmålene, og vise, hvordan politiske og praktiske tiltag på disse områder bidrager til opnåelse af målene – især de mål, hvor Danmark står svagest.

I efteråret 2022 udgav 92-gruppen sammen med Globalt Fokus en [SPOTLIGHT-rapport](#), med over 100 konkrete anbefalinger til politisk handling, både nationalt og i Danmarks internationale aktiviteter (se ovenfor). Det forventes, at civilsamfundet inddrages i regeringens videre arbejde med Verdensmålene.

92-gruppen har sæde i 2030-panelet og har fokus på at gøre panelet mere aktivt og handlingsorienteret. Panelet er i perioden blevet en vigtigere aktør i udbredelsen af Verdensmålene i Danmark, f.eks. gennem en statusrapport på dansk implementering af Verdensmålene, debatindlæg og dialog med bl.a. Finansministeren, samt arbejdet for det danske screeningsværktøj, der, hvis relevant, skal konsekvensvurdere nye lovtiltag ift. opnåelsen af Verdensmålene.

92-gruppen har arbejdet aktivt i Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål. Rådet har i 2022 udgivet en række anbefalinger til regeringen samt fælles høringssvar til EU-kommissionens forslag om virksomheders due diligence for bæredygtighed.

92-gruppen har desuden været meget aktiv i det internationale SDG-arbejde i FN-regi. I 2021, 2022 og 2023 har 92-gruppen organiseret og deltaget i en lang række debatter og side-events, som repræsentant for dansk og internationalt civilsamfund.

92-gruppens forperson blev i 2023 udpeget til talsperson for SDG Watch Europe, med taletid ved den officielle præsentation af [EU's voluntary review](#) på HLPF 2023.

92-gruppen har siden 2021 indgået i Nordisk Ministerråds civilsamfundsnetværk, med det formål at arbejde for bæredygtighed i Norden, herunder implementering af Verdensmålene.

Verdens Bedste Nyheder

Verdens Bedste Nyheder har siden 2015 været den danske platform for kommunikation af Verdensmål og lancerede i 2019 både den nationale Verdensmålsportal med nyheder, oplysning og baggrund om verdensmålene og et Verdensmålsakademi for unge. Indtil nu er der uddannet 140 Verdensmålsambassadører, der har etableret et netværk til fremme af bæredygtighed og Verdensmål i Danmark. Erfaringerne fra akademiet har også været brugt på flere erhvervsskoler og i en Master Class for Verdensmål.

Verdenstimen koordineres af Verdens Bedste Nyheder og er et samarbejde mellem 40 organisationer, der tilbyder undervisningsforløb i Verdensmål til fag i grundskolen og ungdomsuddannelserne. Verdenstimen er den danske udgave af World's Largest Lesson – den globale undervisningskampagne for at udbrede Verdensmålene. I Danmark har Verdenstimen flere år fået politisk opbakning og blevet fejret på Københavns Rådhus med deltagelse af børn, lærere, formidlere, ministre og kronprinsessen.

Verdens Bedste Nyheder oversatte sammen med Udenrigsministeriet den samlede Agenda 2030 til dansk og har gennem årene udgivet plakater med Verdensmål – herunder plakaten "Verdens Vigtigste Plan" med de 169 delmål. I 2022 udgav Verdens Bedste Nyheder PIXI-bogen "[På vej mod Verdensmålene](#)", der kort præsenterer status for Verdensmålene internationalt og nationalt.

Siden 2022 har Verdens Bedste Nyheder ligeledes stået i spidsen for otte UBU-uddannelsespartnerskaber, der har til formål at få Verdensmål og bæredygtighed ind i hele det danske uddannelsessystem. UBU står for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling.

Dansk Industri

Dansk Industri og danske virksomheder arbejder fortsat med Verdensmålene, og mange har gjort Agenda 2030 og bæredygtighed til en central del af deres DNA. Til tider nævnes Verdensmålene og ikonerne ikke direkte, men de bredere ambitioner og værdier reflekteres i virksomhedernes arbejde med blandt andet klima, diversitet, inklusion og biodiversitet.

Danske virksomheder har i mange år været kendt for deres arbejde med at skabe bæredygtige løsninger på globale udfordringer, særligt inden for grønne tematikker som vand, energi og byggeri. Det seneste år er der desuden kommet et øget fokus på emner, som adresserer andre dele af Verdensmålene, herunder bæredygtige byer, biodiversitet, inklusion og diversitet.

Den nye EU-regulering på bæredygtighedsområdet spiller fortsat en stor rolle for mange danske virksomheder. Her er der brug for at sikre, at lovgivningen ikke pålægger virksomhederne unødige administrative byrder men i stedet bidrager til at styrke de bæredygtige ambitioner, som danske virksomheder er kendte for. Samtidig hersker der bekymring for, at de skærpede krav til virksomhedernes globale værdikæder påvirker danske virksomheders leverandørkæder i det globale syd negativt og dermed bidrager til, at danske virksomheders arbejde med dele af Agenda 2030 går i den forkerte retning.

Dansk Erhverv

Danske virksomheder viser over en bred kam fortsat øget samfundsansvar, investering og engagement i arbejdet for at skabe mere bæredygtig udvikling på linje med indfrielsen af Verdensmålene i 2030. Dette på trods af, at vi lever i en tid, hvor vi har oplevet krig i Europa, den højeste inflation i 30 år og mangel på arbejdskraft.

Krav og forventninger til arbejdet med bæredygtighed bliver øget, og presset kommer fra alle sider. EU har de seneste år særligt meldt sig ind i kampen for en bæredygtig fremtid med en lang række nye krav til virksomhederne mhp. at understøtte og lede investeringer mod bæredygtig omstilling i europæisk økonomi. Krav der ligeledes har klar kobling til indsatsen for at indfri Verdensmålene i 2030.

De ambitiøse krav er i første omgang målrettet de største danske virksomheder, men Dansk Erhverv ser også, at kravene triller ned og rammer mindre underleverandører og samarbejdspartnere i værdikæden. Det skaber en helt ny virkelighed for de danske SMV'er - en virkelighed, der kan være svær at navigere i. Der er stor velvilje i erhvervslivet til at skabe bæredygtig omstilling af forretningerne, og mange virksomheder er godt på vej med udvikling af nye produkter, services og forretningsmodeller, der bidrager til en indfrielse af Verdensmålene. Men arbejdet er ikke nemt – arbejdet for at omstille forretningen i en mere bæredygtig retning kan være kompleks og kræver et nødvendigt videns- og ressourceniveau for alle – og særligt for SMV'erne. Det er afgørende for den bæredygtige omstilling i Danmark, at vi får alle de danske SMV'er med på udviklingen,

fordi de samlet udgør ca. 99 pct. af dansk erhvervsliv. Dansk Erhverv har det seneste år derfor også arbejdet målrettet på at fremme viden og vejledning om bæredygtig forretningsudvikling hos særligt de mindre virksomheder og startups i dansk erhvervsliv. Med tilknytning til Handlingsplanen for FN's Verdensmål 2021 har Dansk Erhverv det seneste år været involverende partner på flere af Udenrigsministeriets SDG Business Accelerator-forløb.

Den danske fødevarerklønge (Landbrug og Fødevarer)

Verdensmålene står højt på dagsordenen i hele fødevarerkløngens værdikæde og spiller en betydelig rolle i bl.a. arbejdet med EU's initiativ om et bæredygtigt fødevarer-system. Den mad, vi spiser, har væsentlig betydning for sundhed og velvære (Verdensmål 3). I Danmark er antallet af livsstilssygdomme desværre stigende. Sammen med ungdomsorganisationen 4H, REMA 1000 og mange frivillige har L&F i to årtier afholdt Madskoler. Siden 2004 har 30.000 børn deltaget og fået madglæde og viden om mad.

Desværre er det ikke al mad, der spises. Hvert år ryger mere end 58 millioner ton madspild i europæiske skraldespande. Verdensmål 12 har blandt andet som ambition, at det globale madspild skal halveres inden 2030. For at bidrage til dette mål har Landbrug & Fødevarer været med til at stifte REFOOD. REFOOD-mærket er en certificeringsordning for virksomheder og organisationer i fødevarer- og servicesektoren, som gør en indsats mod madspild og for genanvendelse. Medlemskab er gratis og kræver, at man vælger mindst tre madspildsreducerende initiativer. I skrivende stund har knapt 2.000 aktører tilmeldt sig REFOOD-mærket. Klima (Verdensmål 13) er en global udfordring. Dansk fødevarerproduktion er en af de mest klimavenlige i verden, og erhvervet har en vision om at blive klimaneutral i 2050. Danske klimaløsninger er derfor vigtige i forhold til den globale fødevarerproduktion. L&F har i 2023 lanceret en 2030 plan, der viser, hvordan dansk landbrug vha. kendte virkemidler vil kunne reducere sin CO₂e-reduktion med mellem 6,7 og 9,3 mio. tons frem mod 2030.

Kommunernes Landsforening

Kommunerne arbejder fortsat indgående med FN's Verdensmål. Det viser en ny undersøgelse foretaget af Kommunernes Landsforening, som offentliggøres i november 2023. Her fremgår det, at 65 af de 80 responderende kommuner arbejder konkret med Verdensmålene. Til sammenligning havde 76 af 94 responderende kommuner besluttet at arbejde aktivt med Verdensmålene i 2021.

Arbejdet med Verdensmålene er ikke uden udfordringer i kommunerne, og flere kommuner oplever en faldende interesse eller ingen ændringer i efterspørgslen og interessen for Verdensmålene fra borgere, politikere og forvaltning. Dette kan dog forklares ved, at arbejdet med Verdensmålene i kommunerne har ændret karakter over de seneste år. Hvor der tidligere var et selvstændigt fokus på Verdensmålene, integreres Verdensmålene nu i højere grad i arbejdet med øvrige strategier eller planer. Verdensmålene er en værktøjskasse, som kommunerne bruger i mange af deres projekter, som går på tværs af forvaltninger, projekter og samarbejder. Det gælder særligt inden for klimaområdet, hvor Verdensmålene er en god ramme for dialog og samarbejde med borgere, civilsamfund og virksomheder, som i stigende grad efterspørger lokale bæredygtige initiativer. Alle kommuner er i gang med eller har udarbejdet klimahandlingsplaner, der både skal vise, hvordan kommunen som geografisk område senest i 2050 vil opnå netto nul-udledning af CO₂, og hvilke tiltag kommunen vil tage for at tilpasse sig klimaforandringerne, så kommunen er robust.

Danske Regioner

Regionerne ønsker at tage medansvar og bidrage til at realisere FN's 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling til gavn for alle. Regionerne arbejder aktivt for Verdensmålene på mange områder af deres virke, bl.a. gennem fokus på lighed i sundhed, klimaudfordringer, bæredygtig råstofforsyning og regionale udviklingsstrategier.

Regionerne arbejder aktivt med at fremme sundheden for hele den danske befolkning. I et sundhedsvæsen med mangel på sundhedspersonale og en demografisk udvikling med en aldrende befolkning og flere borgere med kroniske sygdomme er det afgørende at opprioritere forebyggende og sundhedsfremmende indsatser.

At nedbringe social ulighed i sundhed, bl.a. gennem et øget samarbejde med civilsamfundet og frivillige, er også højt på dagsordenen. Desuden er implementering af 10-årsplanen for psykiatrien en kerneopgave, som regionerne ser frem til at implementere.

Overstående indsatser understøtter Verdensmål 3 om sundhed og trivsel. Danske Regioner og regionerne arbejder målrettet for at sikre sundhed for alle bl.a. gennem partnerskaber med staten, private aktører, organisationer og civilsamfundet.

Regionerne arbejder for at nedbringe og substituere råstofforbruget til byggeri og anlæg og fremme en mere bæredygtig råstofforsyning, blandt andet gennem partnerskaber. Dette arbejde understøtter Verdensmål 12 og 17.

Regionernes arbejde med at finde, undersøge og oprense jordforurening bidrager til Verdensmål 6 ved at sikre rent grundvand til vandforsyning og Verdensmål 14 og 15 ved at beskytte vandløb, søer og kystvande mod påvirkning fra forurening.

Endvidere sætter FN's verdensmål rammen for bæredygtig udvikling i de regionale udviklingsstrategier, som regionerne vedtager i øjeblikket. Det betyder, at løsninger skal være ansvarlige både socialt, økonomisk og miljømæssigt.

Dansk Arbejdsgiverforening

FN's Verdensmål er i stigende grad en integreret del af dansk erhvervsliv. Derfor har Verdensmålene også fortsat været en central del af DA's arbejde med at understøtte konkurrencedygtige og ansvarlige virksomheder de forgangne år. DA er den centrale, private arbejdsgiveraktør i den danske model, hvor arbejdsgivere og arbejdstagere sammen tager ansvar og udvikler arbejdsmarkedet til gavn for virksomheder, medarbejdere og det danske samfund. Et stærkt erhvervsliv og samfundsansvar er dermed to tæt forbundne størrelser i DA's arbejde.

DA arbejder fortsat med at skabe lige muligheder på arbejdsmarkedet, at sikre en sund arbejdsstyrke med de rette kompetencer og mulighed for, at danske virksomheder kan udvikle sig til gavn for Danmark og omverden. De seneste år har DA indgået aftaler, der bidrager til at indfri Verdensmålene, f.eks. *Trepartsaftale om langsigtede investeringer i voksen-, efter- og videreuddannelse*, *Trepartsaftale om videreførelse af integrationsgrunduddannelsen*, *Trepartsaftale om seksuel chikane og overenskomstaftaler for det private arbejdsmarked med mere øremærket barsel*.

Fagbevægelsens Hovedorganisation

Verdensmålene er en integreret del af fagbevægelsens arbejde, herunder at sikre anstændige jobs, kvalitetsuddannelse og ligestilling. Det samme gælder kampen for at sikre ordentlige løn- og arbejdsvilkår globalt, hvor Verdensmålene er den overordnede politiske ramme.

Fagbevægelsens har mere konkret arbejdet for at forbedre dagpengesystemet, og de første forbedringer i mange år er, med mulighed for en højere ydelse de første tre måneder, en realitet. Derudover har fagbevægelsen arbejdet for et større fokus på uddannelse og opkvalificering, herunder på investeringer i erhvervsuddannelserne. Derfor er det også positivt, at regeringen har afsat betydelige og permanente midler til investeringer i netop erhvervsuddannelserne de kommende år. Flere faglærte er afgørende for at sikre medarbejdere til velfærden og til den grønne omstilling.

Derudover er det positivt, at regeringen og arbejdsmarkedets parter i september 2023 har indgået en *Trepartsaftale om langsigtede løsninger inden for hele efteruddannelsesområdet*. Konkret er det besluttet at afsætte 360 mio. kr. årligt i varige statslige midler til efteruddannelsesområdet. Det er også meget positivt, at regeringen i Finanslovsforslaget for 2024 har annonceret et ønske om at permanentgøre den midlertidige ordning, der giver ufaglærte og faglærtes mulighed for at tage en erhvervsuddannelse inden for områder med mangel på arbejdskraft, på 110 pct. af dagpengesatsen. Sidst skal fremhæves *Trepartsaftalen fra september 2023 om integrationsgrunduddannelsen (IGU)*, som forlænger og udvider den nuværende ordning, så den løber til udgangen af 2027.

FH har altid et øje for ligestilling i de dagsordener, der arbejdes ind i, og i den kommende tid vil der være særligt fokus på, at *EU's direktiv om længennemsgtighed* skal implementeres. Dertil pågår der trepartsforhandlinger om løn og arbejdsvilkår i den offentlige sektor, der forhandles i løbet af efteråret 2023. Her er der afsat midler til at løse rekrutteringsudfordringerne i den offentlige sektor.

Danske Universiteter

Verdensmålene er blevet et stadig større omdrejningspunkt for de danske universiteter i de seneste år, for Verdensmålene handler om at skabe en bedre verden for alle, gennem udvikling og forbedring af basale vilkår.

Eksempelvis har den grønne omstilling og bæredygtighed aldrig fyldt mere for universiteterne end nu. Her er de danske universiteter førende på en lang række områder. Det giver universiteterne i Danmark et særligt ansvar for at udvikle nye løsninger og forbedre vidensgrundlaget inden for disse områder af Verdensmålene. Der påhviler ligeledes de danske universiteter et stort ansvar for at løfte regeringens grønne missioner, herunder opsamling af CO₂ og udvikling af grønne brændstoffer. Samtidig skal vi huske, at ny teknologi ikke gør det alene. Dansk forskning inden for humaniora og samfundsvidenskab er i verdensklasse og spiller en vigtig rolle i forhold til indfrielse af mange af verdensmålene.

Men universiteternes ansvar for indfrielsen af Verdensmålene stikker dybere, end den viden og de teknologier, som man allerede kender og ser implementeret. Universiteterne har et ansvar for at skabe ny viden, som skaber grobund for transformative løsninger på nye udfordringer. Universiteterne skal også kunne løse udfordringer, vi ikke kender til endnu. Det kræver både omfattende grundforskning og investeringer i potentialer, som i dag ikke umiddelbart har en markedsværdi. Det er igennem ny viden at menneskeheden kan udvikle sig, forbedre forholdene for alle – og i sidste ende indfri Verdensmålene.

LNOB-koalitionen

Den danske LNOB-koalition, bestående af organisationerne Mellempfolkeligt Samvirke, Kvinderådet, Sex & Samfund, Ilisimasaavut, Kirkens Korshær, Globale Seniorer og Danske Handicaporganisationer, er en platform for organisationer, der repræsenterer borgere, der historisk har været udsat, overset og marginaliseret i samfundet. Formålet er at styrke de gruppers stemme og inklusion i beslutningsprocesser, så Danmark kan leve op til det centrale "Leave No One Behind"-princip i Verdensmålene. Konkret sigter koalitionen mod at fremme indflydelsen for de berørte borgere i planlægningen, implementeringen og evalueringen af den danske Verdensmålsdagsorden.

Det var positivt, at LNOB var en hovedprioritet i den tidligere regerings Handlingsplan for Verdensmålene fra 2021. I praksis manglede der dog konkrete planer og strukturer for, hvordan man ville definere og inddrage de mest udsatte og marginaliserede grupper i arbejdet eller prioritering heraf. Det var således uklart, hvad der konkret skulle gøres anderledes på centralt, ministerielt eller kommunalt plan for at sikre bedre inddragelse. Det er uambitiøst og vil hverken sikre LNOB eller opnåelse af Verdensmålene. Med den nye SVM-regering er der lovet nytænkning og et opgør med bureaukrati for at komme velfærdssamfundets problemer til livs. LNOB-koalitionen opfordrer SVM-regeringen til at bevare fokusset på LNOB samt at opstille konkrete målsætninger for arbejdet for at sikre LNOB. Det kunne bl.a. være LNOB-screening af lovforslag og initiativer i Handlingsplanen samt en stærk monitoreringsmekanisme for LNOB. Desuden opfordres regeringen til at skabe klarhed omkring, hvordan den definerer LNOB.

Med rapporten "[Ingen skal lades i stikken i Danmark](#)" fra 2023 præsenterer LNOB-koalitionen en inkluderende tilgang til at sikre reel inklusion af alle i den bæredygtige udvikling. Rapporten understreger betydningen af at inddrage dem, der lever i udsathed, i politikudvikling og lægger vægt på FN's operationelle guide med fem trin for at sikre inklusion. De metodiske anbefalinger inkluderer vurdering af faktorer såsom geografi, lov og socioøkonomi for at identificere dem, som er "left behind". Rapporten opfordrer til en mere inkluderende tilgang og fremhæver vigtigheden af inddragelse, empowerment og prioritering af ressourcer for at skabe reelle forandringer i det danske samfund.

Koalitionen har også deltaget aktivt i ministerhøringer, dialoger med interessenter, debatindlæg samt internationale initiativer i det globale LNOB-netværk.

Institut for Menneskerettigheder

Det menneskeretlige perspektiv er til stede ved mange af Verdensmålene. Således bidrager Institut for Menneskerettigheder (IMR) på forskellig vis i sit daglige virke inden for en række områder, der også vedkommer såvel de globale som de danske mål.

På det internationale område bidrager instituttet fortsat til en menneskerettighedsbaseret tilgang til arbejdet med Verdensmålene, og vores digitale værktøjer [The Human Rights Guide to the Sustainable Development Goals](#) samt [The SDG Human Rights Data Explorer](#) bliver fortsat brugt af en lang række aktører i hele verden. IMR har desuden særligt fokus på menneskerettighedsforkæmpere og bekæmpelse af ulighed og diskrimination i vores internationale arbejde med bæredygtig udvikling, ligesom der i stigende grad arbejdes med miljø, klima og menneskerettigheder, herunder fiskeri- og havforvaltning.

IMR finder det positivt, at Regeringens Handlingsplan fra 2021 knæsatte "Leave No One Behind" (LNOB) som "et bærende princip for regeringens politik" (s. 19), og at lovgivning fra lovprogrammet 2021/2022 og frem bliver screenet og konsekvensvurderet for indvirkningen på bl.a. udsatte grupper.

Imidlertid mangler IMR stadig at se konkrete tiltag til at understøtte LNOB-dagsordenen i praksis inden for såvel konsekvensvurderinger som synliggørelse. IMR har løbende gjort 2030-panelet opmærksom på, at ministerierne og Danmarks Statistik stadigvæk ikke har metoder til at måle om alle udsatte grupper oplever fremgang på Verdensmålene. Eksempelvis, er den største udsatte gruppe i samfundet, personer med handicap, næsten fraværende fra såvel de globale indikatorer som de danske målepunkter for verdensmålene.

Kvinderådet

Kvinderådets hovedfokus er FN's Verdensmål 5. Her er hovedpunkter fra vores arbejde i 2022-2023:

Kvinderådet har arbejdet for en mere moderne abortlov, hvor kvindernes ret til selv at bestemme over deres egen krop, skal være det styrende princip i dansk lovgivning. Kvindernes ret til at træffe beslutning om abort skal udvides, og de regionale abortsamaråd skal afskaffes. I stedet skal gravide modtage kyndig sundhedsfaglig vejledning og støtte, så beslutningen kan træffes frit og på oplyst grundlag.

Kvinderådet har deltaget i Ligestillingsministeriets ekspertgruppe om surrogasi og dennes arbejde med at opstille mulige modeller for, hvordan juridisk forældreskab kan anerkendes i forbindelse med kommercielle surrogataftaler. For Kvinderådet har

det været afgørende, at de mulige modeller beskytter de involverede parter mod krænkelse af deres grundlæggende rettigheder. Kvinderådet venter på de politiske forhandlinger.

Mht. uligeløn mener Kvinderådet, at både den strukturelle og individuelle uligeløn, er udtryk for kønsdiskrimination, og Kvinderådet har udarbejdet et positionspapir, som anbefaler bl.a., at der skal laves en forpligtende, politisk handlingsplan til opnåelse af ligeløn med initiativer både på kort og langt sigt. Kvinderådet er engageret i trepartsforhandlingerne.

Kvinderådet har udtrykt kritik over for den fremlagte [udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi](#), og arbejder for at påvirke dagsordenen, således at denne strategi bidrager til implementering af FN's Resolution 1325 i det udenrigs- forsvars- og sikkerhedspolitiske felt.

Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF)

Unge er verdens fremtid, og deres engagement skaber udvikling, stærkere demokratiforståelse og øget deltagelse blandt unge i hele verden. Derfor er det også dem, som påvirkes, hvis ikke vi når Verdensmålene i 2030. DUF oplever børn og unge i de 80 forskellige medlemsorganisationer, som er forandringsagenter og for længe siden har kastet sig ind i kampen for at skabe en bedre verden. Blandt DUF's medlemsorganisationer oplever særlig stor interesse for klima og bæredygtighed bl.a. hos Dansk ICYE, som uddanner "Grønne Ambassadører". DUF oplever stadig et fokus fra medlemsorganisationer på at #Build-BackBetter efter udfordrende år med COVID-19 – både lokalt, nationalt og internationalt. Unge vokser op i en skelsættende tid med pandemi, demokratier under pres, krig i Ukraine, klimakrise og unge, der mistrives. På trods af, at Verdensmålene ikke nævnes konkret i alle 80 medlemsorganisationers arbejde, så kæmper de alle for en bedre verden, som børn og unge vokser op i. De otte ungdomsdelegater, som DUF årligt sender til FN, har desuden et kontinuerligt fokus på Verdensmålene, også i oplysningsarbejde i Danmark.

I DUF's internationale arbejde arbejder Venstres Ungdom med at fremme demokratisk deltagelse med deres partner Youth Policy Center i Marokko (Verdensmål 16), Ungdomsringen kæmper for at forebygge teenagegraviteter i Uganda (Verdensmål 3) og Danske Studerendes Fællesråd arbejder for studenterrettigheder i Zimbabwe (Verdensmål 4). Derudover samarbejder DUF med Verdens Bedste Nyheder om Verdensmålsakademiet, som fra juni 2021 til nu har uddannet omkring 150 "Verdensmålsambassadører", som engagerer og inspirerer andre unge til handling gennem oplæg og workshops, skriver debatindlæg eller laver projekter i egen organisationer eller lokalsamfund.

Etisk Handel Danmark

Etisk Handel Danmarks formål er at bidrage til bæredygtig udvikling i det globale syd gennem mere ansvarlig virksomhedsadfærd i globale værdikæder blandt danske og lokale virksomheder. Indsatsen for ansvarlig handel bidrager til anstændige jobs (Verdensmål 8), ansvarligt forbrug og produktion (Verdensmål 12), partnerskaber for handling (Verdensmål 17) samt afskaffelse af fattigdom (Verdensmål 1), mindre ulighed (Verdensmål 10) og klimaindsatsen (Verdensmål 13). Indsatsen samler erhvervsliv, fagbevægelse, civilsamfund og offentlige indkøbere og myndigheder, som medlemmer og samarbejdspartnere i Etisk Handel Danmark. Medlemmerne er tilsammen engageret i at fremme handel og bæredygtig udvikling i mere end 40 lande i Afrika, Asien, Sydamerika.

I perioden 2021-2023 blev guiden www.de6skridt.dk udviklet for at styrke arbejdet med klima og menneskerettigheder i globale værdikæder, samt det online [Videncenter for Bæredygtige Værdikæder](#), der samler guides, rapporter og skabeloner til det konkrete arbejde med ansvarlig handel. Prisen "Verdens Bedste Indkøber" fremhæver årligt offentlige eller private indkøbere, der bidrager til Verdensmålene gennem indkøb.

I 2021-2023 er fire nationale missionsdrevne alliancer etableret, der samler flere end 100 producenter, indkøbere, civilsamsfundsorganisationer og ministerier om ansvarlig og afskovningsfri import af hhv. soja, palmeolie og kaffe, samt bæredygtigt fiskeri og akvakultur. Landbrugsafgrøderne har direkte indvirkning på Verdensmål 15, mens fisk og akvakultur har på Verdensmål 14, og alle alliancerne bidrager også til Verdensmål 8, 12 og 13.

Gennem strategisk samarbejde med anerkendte danske og internationale aktører, f.eks. IDH, Solidaridad, Institut for Menneskerettigheder, NCP Danmark, OECD Centre for Responsible Business Conduct, ETI UK, Norge og Sverige, sikrer Etisk Handel Danmark synergier og udbredelse af viden om ansvarlig handel på tværs af offentlige og private aktører.

UN Global Compact Network Denmark

Når virksomheder bliver medlem af Global Compact forpligter den øverste leder sig via et CEO commitment over for FN's generalsekretær til at arbejde med [de Ti Principper og Verdensmålene](#). Blandt de over 600 virksomheder tilsluttet det danske netværk er der et stærkt engagement til realiseringen af Verdensmålene.

I 2023 har UN Global Compact Network Denmark været med til at udgive en fælles [nordisk statusrapport om de nordiske virksomheders arbejde med verdensmålene](#), som blev lanceret i New York i september 2023 til et fælles event med repræsentanter fra alle de nordiske Global Compact Netværk. Rapporten viser, at et klart flertal (95 procent) er enige om, at den private sektor spiller en afgørende rolle i at opnå Verdensmålene. Desværre mener kun 27 procent, at virksomhederne selv gør tilstrækkeligt. Rapporten indeholder derfor både inspirerende cases, handlingsorienterede indsigter og konkrete anbefalinger til, hvordan beslutningstagere kan være med til at give virksomheder de bedste rammer for at opskalere deres arbejde med Verdensmålene i de nordiske lande.

I perioden 2021-2023 gennemførte 46 danske virksomheder UN Global Compacts program "SDG Ambition", som bl.a. støtter virksomheder i at fremskynde integrationen af Verdensmålene i kerneforretningen. I samme periode gennemførte 27 danske virksomheder programmet "Target Gender Equality", som bl.a. understøtter virksomheder i at sætte mål for kvinders repræsentation.

I september 2023 er 188 danske virksomheder (heraf 18 i C25 index) nu tilsluttet rammeværket "Science Based Target"-initiativ, som Global Compact er medstifter af. Ud af de tilsluttede virksomheder har 50 forpligtet sig til net zero. Det er en stigning på over 100 procent fra året før. Over 60 virksomheder har i perioden været del af Global Compacts program "Climate Ambition Accelerator".

2030-netværket

Folketingets Tværpolitiske Netværk for FN's Verdensmål (også kaldet 2030-netværk) er en parlamentarisk gruppe, der - på tværs af Folketingets partier - arbejder for at fremme FN's 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling.

I Folketingsåret 2022-23 har 2030-netværket primært fokuseret på opstarten efter valget i 2022, herunder konstituering af netværket. Dertil har netværkets medlemmer engageret sig i Verdensmålsugen, som Folketinget dannede rammerne for. 2030-netværket har ligeledes mødtes med 2030-panelet for at styrke det fælles samarbejde og få input til arbejdet med at skabe fremdrift for Verdensmålene. Endvidere har netværket drøftet Verdensmålene med unge fra Kenya, Sydafrika, Palæstina, Mali, Tanzania, Uganda, Burundi, Sydsudan og Rwanda, som led i et Danida Fellowship Centres læringsprogram.

Derudover er netværket, via dets formand og i tæt samarbejde med 2030-panelets formand, engageret i FN's "Global SDG Synthesis Coalition" for at dele danske erfaringer vedrørende indfrielse af Verdensmålene og lære af andre.

I den kommende tid vil netværket fokusere på regeringens videre arbejde med verdensmålene, der skal sikre, at Danmark når Verdensmålene i 2030. Skal Danmark nå i mål, vil det kræve en bred forankret og inkluderende proces for igangsættelse af konkrete indsats, men også for opfølgningen. Her vil alle gode kræfter skulle inddrages, og det parlamentariske ophæng skulle sikres.

Dertil vil netværket zoome ind på Verdensmål 12 om ansvarligt forbrug og produktion. Målet er blandt de mål, hvor Danmark klarer sig dårligst, og samtidig et af de mål, hvor den manglende indfrielse fra dansk side kan påvirke - og i værste fald hindre - andre landes mulighed for bæredygtig udvikling. Netværket vil endvidere have fokus på, hvordan Verdensmålene i højere grad kan indlejres i Folketingets parlamentariske arbejde.

2030-panelet

I perioden 2021-2023 har 2030-panelet igangsat en række initiativer, der har været med til at sætte Verdensmålene på dagsordenen. 2030-panelet deltog ved Danmarks fremlæggelse af Voluntary National Review og havde selvstændige sektioner i VNR-rapporten. Samtidig påbegyndte 2030-panelet konceptualiseringen af en årlig statusrapport, der følger op på opdaterede "Vores Mål"-målepunkter og kommer med fælles anbefalinger pba. data.

I januar 2023 lancerede 2030-panelet deres første statusrapport på Verdensmålene i samarbejde med Danmarks Statistik. Fremover lancerer panelet en årlig statusrapport med opdaterede målepunkter og fælles anbefalinger. Medlemmer af 2030-panelet har desuden haft foretræde for Erhvervsudvalget hhv. Miljø- og Fødevareudvalget, for at fremlægge panelets anbefalinger og arbejde, og 2030-panelet har løbende været i dialog med 2030-netværket for at styrke samarbejdet og arbejdet med Verdensmålene. 2030-panelet har med stor succes lanceret en Masterclass til erhvervslivet og ledere. 2030-panelet har i perioden haft særligt fokus på at understøtte arbejdet med konsekvensvurderinger. Panelet har i den forbindelse udgivet en [analyse af barriere og løsningsmodeller for konsekvensvurderinger af lovforslag](#). Analysens resultater vil blive drøftet med Udenrigsministeriet og 2030-netværket i efteråret 2023.

Panelet arbejder hvert år på at skabe oplysning og debat om Verdensmålene dels på Folkemødet og til Verdensmålsugen, hvor panelet også er medvært, samt via debatindlæg og oplæg. Derudover har panelet været medvært for et side-event ved

SDG Summit under FN's Generalforsamling 2023, hvor der blev sat fokus på, hvordan samarbejdet mellem politikere, virksomheder og civilsamfund er afgørende for Verdensmålene. Panelet er desuden blevet inviteret til at sidde i den globale "SDG Synthesis Coalition" i et delt mandat med 2030-netværket.

Ledernes Hovedorganisation

Lederne arbejder målrettet på at udbrede disciplinen bæredygtig ledelse, da Lederne anser det som helt centralt for at løse de store udfordringer i samfundet, som stress, trivsel, livslang læring, ligestilling og klima. Derfor arbejder Lederne strategisk med fem Verdensmål (3, 4, 5, 8 og 13).

Siden Handlingsplanen fra 2021, har Lederne skabt en række relaterede indsatser:

I slutningen af 2022 tog Lederne initiativ til *Lederalliancen*, der skal hjælpe de mere end 40.000 unge, der hverken er i job eller uddannelse. Alliancen bygger bro mellem virksomheder og deres ledere og kommunernes ungeindsatser ved at matche et ungt menneske med en virksomhed. Dermed er Lederne med til at yde et bidrag til at opfylde Verdensmål 4 og 8.

For at hjælpe Ledernes medlemmer med bedst muligt at arbejde strategisk med miljømæssig-, social- og ledelsesmæssig bæredygtighed (ESG), har Lederne udviklet *ESG Profilen*, der er et gratis og digitalt værktøj, der gør ledere i stand til sikkert og nemt at arbejde med ESG og strategisk bæredygtighed (Verdensmål 3, 5, 12 og 13). Værktøjet er allerede brugt af næsten 1.000 ledere.

Lederne har på trivselsområdet udviklet værktøjet *Kernekvadranten*, der hjælper den enkelte leder med at håndtere stress (Verdensmål 3 og 8), og Lederne har udviklet et kønsdiversitetssite, der klæder ledere på til at arbejde med deres egne bias og derved sikre højere grad af ligestilling (Verdensmål 5). Det online kursus *Forebyggelse og håndtering af seksuel chikane* er rettet mod ledere, der skal kunne håndtere og løse sager om krænkelse på arbejdspladsen (Verdensmål 5). Når det gælder klima, har Lederne sat fokus på begrebet "klimaledelse" gennem en række publikationer og digitale tilbud. En publikation med 10 nye klima- og ledelsesprincipper udkom i 2022 og blev efterfølgende oversat til engelsk og distribueret til ledere i EU gennem den europæiske lederorganisation CEC (Verdensmål 13).

Forbrugerrådet Tænk

De fleste danske forbrugere finder det vigtigt, at deres produkter er produceret ansvarligt, men Forbrugerrådet Tænk ved også, at det opleves meget svært at gennemskue de forskellige aftryk fra forbruget. Forbrugerrådet Tænk arbejder aktivt på både dansk og europæisk plan for, at det skal være nemt, praktisk og attraktivt at udøve et ansvarligt og grønt forbrug på en lang række områder, som alle taler ind i Verdensmålene.

Forbrugerrådet Tænk har i de seneste par år haft flere konkrete indsatser. Forbrugerrådet Tænk har blandt andet udarbejdet et klimakatalog med indsatser, der vil understøtte et mere klimavenligt forbrug. Der er indsamlet over 78.000 underskrifter for et nationalt forbud mod PFAS. Forbrugerrådet Tænk har lavet 15 rapporter og afholdt 5 konferencer med temaer om, hvordan man kan få passagererne tilbage i den kollektive trafik. Der er afholdt diverse undervisningsindsatser og uddelt 20.000 undervisningshæfter om madspild og indkøb, og så har Forbrugerrådet Tænk samlet relevante aktører til at lave fælles anbefalinger for at mindske tøjspild afsluttende med en konference. Forbrugerrådet Tænk er kommet med et energiudspil, der skal sikre trygge rammer på energiområdet. Der er aktivt arbejdet for, at produkter skal kunne holde længere og repareres, og så gennemfører Forbrugerrådet Tænk årligt over 3.000 rådgivningsforløb målrettet borgere i udsatte positioner med økonomiske problemer og gæld, ligesom der gennemføres forebyggende indsatser målrettet unge.

Danmark har ifølge OECD en lav score på Verdensmål 12 om ansvarligt forbrug og produktion. Det mener Forbrugerrådet Tænk, at der bør tages hånd om. Det er vigtigt, at ansvaret for en større omstilling ikke bliver et personligt ansvar. Regeringen bør skabe rammer, der gør, at virksomhederne oplever omstillingen som et konkurrenceparameter, samt den enkelte forbruger nemt og engageret kan bidrage til at opfylde Verdensmålene.

3. Fokus på Verdensmålene med politiske aftaler

Regeringen har et vedvarende fokus på at lave politiske aftaler og reformer, der skal føre til mærkbare, strukturelle forbedringer af det danske samfund, og den rolle vi indtager i verden. Samtidig er det vigtigt, at det er bredt forankret i Folketinget. Det understøtter, at vi får blivende løsninger, der tager hånd om de udfordringer, vi står overfor.

Nedenfor redegøres der for nogle af de større initiativer, som både den nuværende og daværende regering har foretaget de seneste to års tid – og som har positiv virkning på at nå Verdensmålene.

Udvalgte aftaler med betydning for Verdensmål

Siden Handlingsplanen blev præsenteret i 2021, har både den nuværende og daværende regering fremlagt en række udspil og indgået større politiske aftaler. Flere har en mærkbar, positiv effekt på flere Verdensmål. Det gælder f.eks. på klimaområdet, hvor der siden klimalovens vedtagelse er truffet politiske beslutninger, der samlet set reducerer drivhusgasudledningen med 13,6 mio. tons CO_{2e} i 2030, f.eks. *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021* og *Aftale om grøn skattereform for industri mv. af 24. juni 2022*. Samtidig deler den daværende og nuværende regering ambitionen om, at Danmark bidrager til den globale grønne omstilling og det globale klimaaftryk, herunder ikke mindst med klimaløsninger, som kan eksporteres til resten af verden.

I 2021 igangsatte den daværende regering et større reformarbejde, *Danmark Kan Mere*, der skal tage ansvar og sætte retningen for Danmarks udvikling med ti fremskridt i et tiårigt perspektiv. Den første reformpakke, *Hurtigere i job, et stærkere arbejdsmarked, investeringer i fremtiden og innovative virksomheder af 21. januar 2022* skønnes samlet set at øge strukturelt BNP med ca. 0,7 pct. og beskæftigelsen med ca. 12.000 fuldtidspersoner i 2030. Der er i 2022 indgået *Aftale om et forbedret arbejdsskadesystem af 23. september 2022*. Derudover er der indgået en *Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022 af 25. juni 2022*, der bl.a. skal bidrage til at sikre uafhængighed af russisk gas og bygger mærkbart på den grønne omstilling.

I 2023 indgik regeringen, sammen med en række partier, en *Aftale om fremtidssikret arbejdsmiljøindsats og indsats mod social dumping af 30. marts 2023*. Det sker for at sikre et sikkert og sundt arbejdsmiljø for alle på et bæredygtigt arbejdsmarked.

Regeringen er sig bevidst om, at indfrielse af Verdensmålene inden 2030 kræver, at vi tør tage de nødvendige politiske tiltag. Det gælder ikke mindst for de Verdensmål, hvor vi i Danmark fortsat ikke er i mål. Handlingsplanen viste f.eks., at vi for Verdensmål 13 om klimaindsatsen har udfordringer, hvilket nu er blevet understøttet af en række centrale aftaler. I *boks 1* nedenfor fremhæves udvalgte aftaler med betydning for Verdensmålene. Der er foruden nedenstående også en række aftaler, der understøtter arbejdet med Leave No One Behind og dermed Verdensmålene, *jf. kapitel 5*.

Boks 1

Udvalgte aftaler med betydning for Verdensmål

Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug (4. oktober 2021)

Aftalen kan understøtte Verdensmål 2 om bl.a. at fremme af bæredygtigt landbrug samt Verdensmål 12 om bæredygtigt forbrug og produktion. Aftalen kan ligeledes understøtte arbejdet med Verdensmål 13 om klimaindsatsen.

En ny reformpakke for dansk økonomi (21. januar 2022)

Aftalen kan understøtte Verdensmål 8 om anstændige jobs og bæredygtig vækst, herunder ved at fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst.

Aftale om grøn skattereform for industri mv. (24. juni 2022)

Aftalen kan understøtte arbejdet med Verdensmål 13 om klimaindsatsen samt delmål 13.2, hvor tiltag mod klimaforandringer skal integreres i nationale politikker, strategier og planlægning.

Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022 (25. juni 2022)

Aftalen kan understøtte arbejdet med Verdensmål 7 om bæredygtig energi, hvorunder det skal understøttes, at alle har adgang til pålidelig, bæredygtig og moderne energi. Særligt delmål 7.2, der har til formål at forøge den globale

procentdel af bæredygtig energi ved at øge andelen af vedvarende energi i det samlede energi- og elforbrug samt Verdensmål 13 om klimaindsatsen.

Aftale om et forbedret arbejdsskadesystem (23. september 2022)

Aftalen understøtter Verdensmål 8 om anstændige jobs og økonomisk vækst, hvorunder arbejdstageres rettigheder skal beskyttes, og et sikkert og stabilt arbejdsmiljø for alle arbejdstagere skal fremmes. Aftalen har til formål at styrke og forbedre arbejdsskadesystemet med en række konkrete initiativer, der skal forbedre tilskadekomnes tilknytning til arbejdsmarkedet, forbedre sagsbehandlingstiderne og øge erstatningsniveauet.

Aftale om en fremtidssikret arbejdsmiljøindsats og indsats mod social dumping (30. marts 2023)

Aftalen understøtter Verdensmål 3 om sundhed og trivsel. Det sker blandt andet i form af en fortsat styrket indsats mod udsættelse for farlig kemi og asbest på de danske arbejdspladser og fortsat forskning inden for kemisk arbejdsmiljø. Aftalen understøtter desuden Verdensmål 8 om anstændige jobs og økonomisk vækst, hvorunder arbejdstageres rettigheder skal beskyttes, og et sikkert og stabilt arbejdsmiljø for alle arbejdstagere skal fremmes. Dette sikres blandt andet med aftalens helhedsorienterede indsats mod arbejdsulykker, styrket indsats mod social dumping samt indsats for styrket psykisk arbejdsmiljø.

Flerårsaftale om skattevæsenets økonomi 2023-2027 (13. juni 2023)

Regeringen og alle Folketingets partier, med undtagelse af Nye Borgerlige, har i juni 2023 indgået en politisk flerårsaftale om skattevæsenets økonomi i 2023-2027 med henblik på at sikre flerårige økonomiske rammer, prioritering af opgaver og aktiviteter i skattevæsenet samt en forbedret styring af IT-området. Aftalen understøtter delmål 17.1 om, at national ressourcemobilisering skal styrkes for at forbedre den nationale kapacitet til skatte- og andre indtægtsopkrævninger.

Vilje og evne til at tage ansvar – Dansk forsvar og sikkerhed 2024-2033 (28. juni 2023)

Aftalen kan understøtte Verdensmål 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner. I det nye forsvarsforlig er det gjort til et centralt indsatsområde at sikre, at Forsvaret fortsat skal kunne bidrage til at imødegå kritiske trusler i Europas nærområde og verdens brændpunkter. Danske internationale indsatser – med bl.a. fokus på forebyggelse af konflikt og krig, imødegåelse af terrorisme og irregulær migration samt gennem uddannelse og træning for at fremme demokrati og menneskerettigheder – anses for at være et vigtigt middel for ikke blot at skabe tryghed og sikkerhed ude i verdenen, men også i Danmark. Den danske indsats for at fremme international stabilitet og sikkerhed danner derfor et solidt udgangspunkt for at bidrage til realisering af Verdensmål 16.

Udvalgte prioriteter på finanslovsforslaget for 2024 og arbejdet med Verdensmålene

Regeringen vil med finanslovsforslaget for 2024, "Fremtidssikring af Danmark", prioritere en række initiativer inden for rammerne. Fokus er på videreførelse af eksisterende indsatser og opfyldning af bevillingsskrænter suppleret med vigtige prioriteter. En række af disse indsatser understøtter arbejdet med Verdensmålene.

En oversigt over af de relevante ressortministerier udvalgte prioriteter på finanslovsforslaget og sammenhæng til Verdensmål og delmål fremgår nedenfor, *jf. boks 2*.

Boks 2

Udvalgte prioriteter på finanslovsforslaget for 2024 med betydning for implementering af Verdensmålene i Danmark

Prioritering af centrale indsatser på statslige driftsområder med betydning for Verdensmålene

Ny flerårsaftale for domstolene 2024-2027 (samlet ca. 1,8 mia. kr.)

- Regeringen ønsker at indgå en ny aftale om domstolenes økonomi for 2024-2027 med henblik på bl.a. at nedbringe sagsbehandlingstiden ved domstolene. Det skal ske ved at tilføre domstolene flere ressourcer, men det er også nødvendigt at se på mere strukturelle tiltag, som kan lette presset på domstolene.
- Regeringen har derfor afsat en reserve på 445 mio. kr. i 2024, 407 mio. kr. i 2025, 487 mio. kr. i 2026 og 499 mio. kr. i 2027, der kan indgå som finansiering af en ny aftale om domstolenes økonomi for 2024-2027.
- Arbejdet understøtter et mere effektivt retssystem, der videre kan understøtte delmål 16.3 om et kontinuerligt fokus på borgernes retssikkerhed.

Reserve til revision af logningsregler (59 mio. kr. i 2024)

- Regeringen vil videreføre prioriteringen af midler til, at politiet og anklagemyndigheden inden for rammerne af EU-retten kan anvende loggede teleoplysninger til kriminalitetsbekæmpelse.
- Arbejdet understøtter delmål 16.4 om at bekæmpe organiseret kriminalitet og ulovlige strømme af penge og våben.

Initiativer på miljøområdet (ca. 176 mio. kr. over perioden 2024-2027)

- Der er afsat midler til at prioritere initiativer på miljøområdet, herunder en PFAS-handlingsplan og en klimatilpasningsplan. Midlerne vil kunne suppleres med midler fra Grøn Fond.

Uddannelses- og arbejdsmarkedsinitiativer med betydning for Verdensmålene

- Der er på Finanslovsforslaget for 2024 afsat 200 mio. kr. og derefter ca. 300 mio. kr. årligt prioriteret til at permanentgøre ordningen med ret til en erhvervsuddannelse med 110 pct. dagpenge.
- Der er afsat i alt 74 mio. kr. til udkantstilskud til almene gymnasier, små erhvervsskoler og lukningstruede VUC-afdelinger i 2024. Midlerne udmøntes med 30 mio. kr. til særtilskud til små erhvervsskoler, 13,4 mio. kr. til videreførelse af tilskud til lukningstruede VUC-afdelinger og 30,6 mio. kr. til udkantstilskud til almene gymnasier.

Investeringer i erhvervsuddannelserne (ca. 300 mio. kr. i 2024, stigende til ca. 900 mio. kr. i 2030)

- Regeringen ønsker at styrke erhvervsuddannelserne markant, bl.a. for at understøtte at flere vælger en erhvervsuddannelse, og at færre falder fra undervejs. Midlerne er afsat dels med finanslovsforslaget for 2024 og dels med *Aftale om rammerne for Reform af universitetsuddannelserne af 27. juni 2023*. Ud af den samlede prioritering på i alt ca. 900 mio. kr. årligt fra 2030 og frem indgår en skræntopfyldning af kvalitetspuljen på ca. 210 mio. kr.

Øvrige prioriteter med betydning for Verdensmålene*Forlængelse og forbedringen af forsøgsordningen med et socialt frikort (ca. 34,8 mio. kr. i 2025 og frem)*

- Regeringen har på finanslovsforslaget for 2024 afsat en ramme til permanentgørelsen af initiativet med et socialt frikort, som giver de mest udsatte borgere muligheder for at deltage i og bidrage til samfundets arbejdsfællesskaber og derigennem opleve øget værdi og trivsel i hverdagen.
- Ordningen understøtter delmål 1.3 om at gennemføre nationalt tilpassede sociale sikringssystemer og foranstaltninger for alle samt delmål 10.2 om at enhver, uanset alder, køn, handicap, race, etnicitet, oprindelse, religion eller økonomisk eller anden status, i højere grad inddrages i sociale, økonomiske og politiske beslutninger.

Grøn omstilling af tung transport (100 mio. kr. årligt i 2024-2026)

- For at understøtte omstillingen yderligere har regeringen med finanslovsforslaget for 2024 afsat en ramme på 100 mio. kr. årligt i 2024-2026 til initiativer målrettet grøn omstilling af tung vejtransport.
- Tiltaget understøtter delmål 13.2 om, at tiltag mod klimaforandringer integreres i nationale politikker, strategier og planlægning.

Vedvarende energi på land (90 mio. kr. over perioden 2024-2026)

- Regeringen vil sætte turbo på den grønne omstilling med mere vedvarende energi. Regeringen afsætter derfor en ramme på 40 mio. kr. i 2024, 30 mio. kr. i 2025 og 20 mio. kr. i 2026 til at understøtte mere vedvarende energi på land. Regeringen vil følge op på ambitionen fra *Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022 af 25. juni 2022* om at sikre rammevilkår, der kan muliggøre en firedobling af elproduktionen fra vedvarende energi på land frem mod 2030.
- Tiltaget understøtter delmål 7.2 om, at andelen af vedvarende energi i det globale energimix skal øges væsentligt, samt delmål 13.2 omkring integrering af tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker, strategier og planlægning.

4. Indfrielse af Verdensmål og delmål i Danmark

Danmark ligger fortsat i toppen over de lande, der er nået længst med at indfri Verdensmålene. Det betyder dog ikke, at vi kan læne os tilbage. Derfor har regeringen på ny foretaget vurderinger af, hvordan det går med at implementere og realisere de 17 Verdensmål og 169 delmål. Dette skal sammenholdes med de resultater, der blev præsenteret i forbindelse med Handlingsplan for FN's Verdensmål i juni 2021 for at vurdere fremdriften, jf. også bilag 1, der fremgår bagerst i dette kapitel.

Vurderingerne er foretaget på delmål-niveau og i en dansk kontekst. Ansvar for de enkelte delmål er fordelt ud på relevante ressortministerier. For en række delmål er der ikke foretaget en konkret vurdering, fordi det ikke er vurderet relevant i en dansk kontekst. Et eksempel herpå er delmål 15.4: "Inden 2030 skal der understøttes beskyttelse af bjergøkosystemer, herunder deres biodiversitet, for at kunne øge deres evne til at bidrage til bæredygtig udvikling".

Læsevejledning

Vurderingen af Danmarks indfrielse af delmål for Verdensmålene er visualiseret ved at bruge trafiklys for vurdering af niveauet (●, ●, ●) og pile for vurdering af tendensen (↓, →, ↑). Vurderingen af de enkelte delmål er baseret på enten kvantitative data eller kvalitative vurderinger af politik på området – eller en kombination heraf. Der er på denne vis tilstræbt ensartede principper for vurdering og formidling af fremdrift på tværs af delmål. Det varierer dog samtidig, i hvilket omfang de enkelte delmål kan måles og vurderes kvantitativt og/eller kvalitativt. Der er på denne baggrund foretaget en konkret vurdering af niveau og tendens for hvert enkelt delmål ved det ansvarlige ressortministerium².

Tabel 17

Vurdering af niveau

Trafiklys	Vurdering
 Opfyldt	Tilstrækkelig politik og implementering og/eller indfriet baseret på data.
 Ikke opfyldt men godt placeret	Tilstrækkelig politik på området men fravær af implementering og/eller delvis indfriet baseret på data.
 Ikke opfyldt	Fravær af tilstrækkelig politik og implementering og/eller fravær af indfrielse baseret på data

Tabel 18

Vurdering af tendens

Pile	Vurdering
 God udvikling	God udvikling baseret på data og/eller politik og politisk fokus
 Stabil	Stabil udvikling baseret på data og/eller politik og politisk fokus
 Negativ/ringe udvikling	Negativ/ringe udvikling baseret på data og/eller politik og politisk fokus

Hvis initiativet er vurderet til at have betydning for Leave No One Behind-dagsordenen, er det desuden markeret med følgende logo:

² Fremdriftsrapportens trafiklys-vurderinger adskiller sig fra Danmarks Statistiks trafiklys-vurderinger, som baserer sig på eksisterende data med 2015 som basisår, og som efterlever de gældende statistiske principper anvendt af Danmarks Statistik. I fremdriftsrapporten indgår også vurdering af, om der er tilstrækkelig politik på området, ligesom udviklingen er vurderet med udgangspunkt i 2021, hvor den foreliggende nationale Handlingsplan for FN's Verdensmål blev lanceret.

Vurdering af udviklingen i delmål siden Handlingsplanen i juni 2021

Alle Verdensmål og delmål fremgår af *figur 1* nedenfor. Vurderingen af niveau og tendens for alle delmål i forhold til status i Handlingsplanen fra juni 2021 fremgår af *figur 2*. Den daværende regering foretog således en vurdering af status for delmål i Handlingsplanen i 2021, som nu opdateres i Fremdriftsrapporten.

Der er 17 Verdensmål og herunder 169 delmål. Antallet af delmål under Verdensmålene varierer fra minimum 3 (Verdensmål 7 og 13) til maksimalt 19 (Verdensmål 17).

Overordnet er der vurderet en *ændret* udvikling for 23 delmål siden Handlingsplanen i juni 2021. Der er positive udviklinger i delmål, som bl.a. knytter sig til færdselssikkerhed, kompetencer til den grønne omstilling, digitalisering, egnede boliger, CSR-rapportering samt støtte til bæredygtig og finansiell udvikling i små udviklingsøstater og de mindst udviklede lande samt tiltag og oplysning for at bekæmpe klimaforandringer. Der er også blandede og negative udviklinger, f.eks. relateret til arbejdsulykker primært som følge af COVID-19.

For 35 delmål er der vurderet at være *samme udvikling og fremhævet nyere fagligt og/eller politisk indhold* siden Handlingsplanen. Der er overordnet fortsat samme positive udviklinger for en række delmål, der bl.a. knytter sig til opbygning af modstandsdygtighed over for katastrofer, små børns ernæring, forebyggelse og behandling for alkohol- og stofmisbrug, indsats mod tvangsægteskaber og religiøse vielser af mindreårige, vedvarende energi og energieffektivitet, beskæftigelse, bæredygtig turisme og byudvikling, gode og bæredygtige transportsystemer, beskyttede havområder, understøttelse af retssikkerhed og bekæmpelse af vold og kriminalitet samt kapacitetsopbygning med udviklingslande gennem myndighedssamarbejdet. Der er desuden fortsat samme stabile udviklinger for en række delmål, der bl.a. knytter sig til offentlig finansieret forskning, valgdeltagelse for alle individer, indsats mod diskrimination, udviklingslandes internationale medbestemmelse, *bevaring* af kultur- og naturarv, undervisning i bæredygtig udvikling, bekæmpelse af korruption samt kapacitetsopbyggelse for udviklingslande inden for skatte- og gældsinddrivelse.

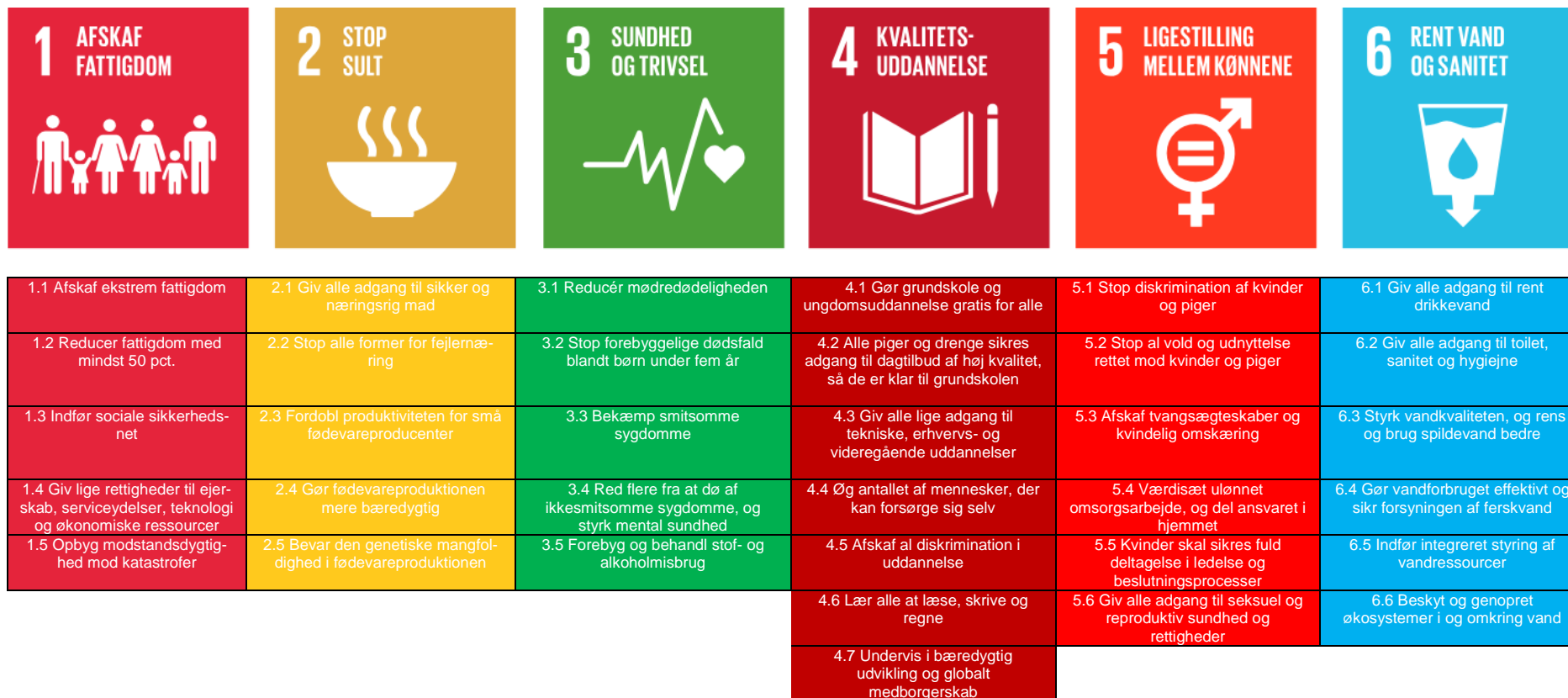
For 65 delmål er der *samme udvikling uden at være fremhævet nyere fagligt og/eller politisk indhold* siden Handlingsplanen. For en gennemgang af denne gruppe henvises til den overordnede delmålvurdering fra Handlingsplanen fra juni 2021, jf. også *bilag 1* bagerst i dette kapitel.

Den overordnede udvikling skal ses i lyset af en række metodiske overvejelser, herunder:

- Den seneste vurdering er foretaget med Handlingsplanen i juni 2021, hvorfor det for flere delmål kræver en længere årrække at spore eventuelle ændringer i udviklingen, herunder på baggrund af ændringer i data, hvor der er taget udgangspunkt i det senest tilgængelige datagrundlag.
- En god eller dårlig udvikling blandt enkelte eller flere delmål siger noget om udviklingen under Verdensmålet, men kan ikke nødvendigvis lægges til grund for den overordnede udvikling for hele Verdensmålet.
- Idet vurderingen af de enkelte delmål er baseret på enten kvantitative data og/eller kvalitative vurderinger af politik på området eller en kombination heraf, tages der metodisk forbehold for sammenligneligheden på tværs af delmål.

I de følgende afsnit gennemgås status for delmål med ændret udvikling og delmål med ensartet udvikling med nyere fagligt og/eller politisk indhold.

Figur 1

7.1 Giv alle adgang til moderne energi	8.1 Skab bæredygtig økonomisk vækst	9.1 Byg bæredygtig og robust infrastruktur	10.1 Gør uligheden i indkomst mindre	11.1 Byg sikre boliger til en overkommelig pris	12.1 Gennemfør det 10-årige rammeprogramme for bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre
7.2 Forøg andelen af vedvarende energi globalt	8.2 Opnå højere økonomisk produktivitet gennem teknologi og innovation	9.2 Støt inkluderende og bæredygtig industrialisering	10.2 Styrk social, økonomisk og politisk inklusion	11.2 Skab billige og bæredygtige transportsystemer	12.2 Brug og håndter naturressourcer bæredygtigt
7.3 Fordobl energieffektiviteten	8.3 Før en politik, der skaber jobs og fremmer virksomheder	9.3 Øg små virksomheders adgang til finansielle tjenesteydelser	10.3 Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination	11.3 Gør byerne inkluderende og bæredygtige	12.3 Halvér det globale madspild per person
	8.4 Brug ressourcerne effektivt i forbrug og produktion	9.4 Opgradér alle industrier og infrastrukturer for bæredygtighed	10.4 Før politik, der fremmer finansiell og social lighed	11.4 Beskyt verdens kultur- og naturarv	12.4 Håndtér kemikalier og affald ansvarligt
	8.5 Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn	9.5 Styrk forskning, og opgradér indusriteknologi	10.5 Regulér de globale finansielle markeder og institutioner bedre	11.5 Reducér naturkatastrofers skadelige konsekvenser	12.5 Reducér affaldsmængden betydeligt
	8.6 Hjælp unge i arbejde, uddannelse og praktik		10.6 Styrk repræsentationen af udviklingslandene i finansielle institutioner	11.6 Reducér byernes miljøbelastning	12.6 Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt
	8.7 Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde		10.7 Faciliter sikker og ansvarlig migration	11.7 Giv alle adgang til grønne offentlige rum	12.7 Promovér bæredygtighed i offentlige indkøb
	8.8 Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer				12.8 Giv alle mennesker viden og forståelse for at kunne leve bæredygtigt
	8.9 Støt op om bæredygtig turisme				
	8.10 Giv alle adgang til banker, forsikring og finansielle tjenesteydelser				

13.1 Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer	14.1 Reducér havforurening	15.1 Bevar og genopret økosystemer på land og i ferskvand	16.1 Reducér vold overalt	17.1 Styrk udviklingslandenes evne til at indsamle egne skatteindtægter	17.11 Øg udviklingslandenes eksport
13.2 Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker	14.2 Beskyt og genopret havets økosystemer	15.2 Frem bæredygtig skovdrift, stop skovrydning og genopret forringede skove	16.2 Stop mishandling, udnyttelse, menneskehandel og vold mod børn	17.2 Indfri udviklede landes forpligtelser til at give udviklingsbistand	17.12 Fjern handelsbarrierer for de mindst udviklede lande
13.3 Opbyg viden og kapacitet til at imødegå klimaforandringer	14.3 Minimér forurening af havene	15.3 Bekæmp ørkendannelse, og genopret udpint jord	16.3 Styrk retssikkerheden, og giv alle adgang til retfærdig rettergang	17.3 Mobilisér finansielle ressourcer for udviklingslande	17.13 Styrk den globale økonomiske stabilitet
	14.4 Gør fiskeriet bæredygtigt	15.4 Beskyt økosystemer i bjergene	16.4 Bekæmp organiseret kriminalitet og ulovlige strømme af penge og våben	17.4 Bistå udviklingslande med at gøre deres gæld bæredygtig	17.14 Styrk sammenhængen i politikker for bæredygtig udvikling
	14.5 Beskyt kyst- og havområder	15.5 Beskyt biodiversitet og naturlige levesteder	16.5 Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt	17.5 Investér i de mindst udviklede lande	17.15 Respektér hvert lands ret til at føre sin egen politik for bæredygtig udvikling
	14.6 Afskaf fiskeristøtte, der medvirker til overfiskeri	15.6 Giv flere adgang til genetiske ressourcer og deres fordele på en fair måde	16.6 Skab effektive, ansvarlige og gennemsigtige institutioner	17.6 Øg videndeling og adgang til videnskab, teknologi og innovation	17.16 Styrk det globale partnerskab for bæredygtig udvikling
	14.7 Øg de økonomiske fordele ved bæredygtig brug af havets ressourcer	15.7 Stop krybskytteri og ulovlig handel med beskyttede arter	16.7 Garantér, at alle beslutninger tages på en inkluderende og repræsentativ måde	17.7 Udbred miljøvenlige teknologier i udviklingslandene	17.17 Tilskynd til effektive partnerskaber
		15.8 Begræns invasive arter	16.8 Styrk udviklingslandenes deltagelse i mellemstatlige institutioner	17.8 Styrk videnskab og innovation i de mindst udviklede lande	17.18 Giv adgang til bedre og mere pålidelige data
		15.9 Tag hensyn til økosystemer og biodiversitet i national og lokal planlægning	16.9 Giv alle fødselsattest og retlig identitet	17.9 Styrk udviklingslandenes kapacitet til at opnå Verdensmålene	17.19 Find bedre målemetoder for bæredygtig udvikling
			16.10 Beskyt grundlæggende rettigheder, og giv aktindsigt	17.10 Promovér universelt handelssystem under WTO	

Figur 2
Udvikling i verdensmål og delmål fra Handlingsplanen i 2021 og til Fremdriftsrapporten 2022-2023

	V1			V2			V3			V4			V5			V6			V7			V8			V9			V10			V11			V12			V13			V14			V15			V16			V17		
	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21	23	22	21			
D1	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→						
D2	↑	↑	↑	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→						
D3	↑	↑	↑	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→						
D4	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→						
D5	↑	↑	↑	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→						
D6				↑	↑	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→						
D7				↑	↑	↑	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→						
D8				→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→						
D9				↑	↑	↑	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→						
D10													→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→						
D11																																														→	→	→			
D12																																														↑	↑	↑			
D13																																														↑	↑	↑			
D14																																														→	→	→			
D15																																														↑	↑	↑			
D16																																														↑	→	→			
D17																																														↑	→	→			
D18																																														→	→	→			
D19																																														↑	↑	↑			

Anmærkning:

Delmål med ændret udvikling, Delmål med ensartet udvikling med nyere fagligt og/eller politisk indhold, Delmål med ensartet udvikling.
 Horizontal læsning: Vx – Nummer på Verdensmål. Vertikal læsning: Dx – Nummer på delmål.

Delmål med **ændret udvikling** siden Handlingsplanen i juni 2021

I det følgende fremgår beskrivelser for de 23 delmål, hvor der baseret på faglige og/eller politiske forhold er vurderet en ændring i niveau og/eller tendens siden seneste status i Handlingsplanen fra juni 2021.

2023	2022	2021	Delmål	Verdensmål
			<p>3.3: Bekæmp smitsomme sygdomme.</p> <p>Samlet set er forekomsten af alle sygdommene lave, og nogle af dem vurderes potentielt at kunne elimineres. Sundhedsstyrelsen har i 2023 udgivet en National Strategi for Hepatitis C og i 2024 påbegyndes arbejdet med en national strategi for elimination af smitte med hiv i Danmark.</p> <p>Der sås i 2022 en næsten fordobling af antallet af hiv-tilfælde i forhold til 2021 (259 tilfælde i 2022, 134 tilfælde i 2021), og antallet er således det højeste siden 2017. I 57 af de 259 tilfælde (22 procent) var smitten erhvervet i Danmark. Den store stigning i 2022 tilskrives især hiv-infektioner blandt ukrainske flygtninge, der kom til Danmark i 2021/2022 (84 tilfælde). Mange af disse var kendt smittede og behandlere i hjemlandet, men tæller som nye tilfælde. Dog er der også set en mindre stigning af hiv blandt danskere.</p> <p>Antallet af tuberkulose-tilfælde har ligget stabilt de seneste år (230 tilfælde i 2022, 217 tilfælde i 2021, 224 tilfælde i 2020). De fleste (ca. 60 procent) bliver smittet med tuberkulose i udlandet, men det er værd at bemærke, at Danmark har den højeste forekomst af tuberkulose i Norden blandt socialt udsatte, og at der er set en stigning i antallet af tilfælde med udbredt antibiotikaresistens (MDR-TB). Samtidig er der under COVID-19 observeret flere tilfælde af tuberkulose, der diagnosticeres sent i forløbet.</p> <p>Antallet af hepatitis B tilfælde har fortsat været faldende (101 tilfælde i 2022, 123 tilfælde i 2021), mens der er set en stigning i antallet af hepatitis C tilfælde (206 tilfælde i 2022, 150 tilfælde i 2021). Der har i de seneste år været større opmærksomhed på hepatitis C, og en del af den højere forekomst kan muligvis skyldes, at flere testes for sygdommen. Der er, som led i den <i>nationale strategi for hepatitis C</i>, afsat midler til bl.a. opsporing af hepatitis C blandt socialt udsatte personer. Det vil derfor være forventeligt, at vi i løbet af de kommende år vil se en stigning i antal tilfælde af hepatitis C.</p> <p>Negligerede tropiske sygdomme forekommer i meget lille antal i Danmark og kun som importerede tilfælde. Der ses få tilfælde af malaria (80-100 om året forårsaget af rejseaktivitet).</p>	
→	↑	↑	<p>3.4: Red flere fra at dø af ikke-smitsomme sygdomme, og styrk mental sundhed.</p> <p>Der er ingen ændringer siden Handlingsplanen i 2021 for reduktion af tidlig dødelighed som følge af ikke-smitsomme sygdomme.</p> <p>For mental sundhed og trivsel er andelen, der har en lav score på den mentale helbreds-skala, dog steget i alle aldersgrupper og blandt både mænd og kvinder. Resultaterne skal ses i lyset af en periode, hvor der var indført en række midlertidige tiltag og restriktioner i Danmark på grund af COVID-19. Nye data fra 2022 viser, at der blandt skolebørn, særligt blandt pigerne, er sket en stigning i andelen med dårligt mentalt helbred. Der findes ikke en entydig forklaring på, hvorfor den mentale sundhedstilstand er faldet i befolkningen. Men der er en tilsvarende udvikling i mange af de lande, vi sammenligner os med. Der er generel enighed om, at årsagerne er komplekse, og at en lav grad af mental sundhed hos forskellige aldersgrupper er et produkt af den enkeltes ressourcer, sociale relationer og de strukturelle rammer, man lever under.</p>	

		<p>I efteråret 2022 indgik den daværende regering en bred politisk <i>Aftale om en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed af 27. september 2022</i>. Planen bygger på et fagligt oplæg om bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser. Den nuværende regering har besluttet at prioritere mere end 3 mia. kr. frem mod 2030, så området i 2030 vil være løftet med 4,3 mia. kr. over en 10-årig periode.</p> <p>Regeringen har derudover nedsat en Trivselskommission i 2023, som skal komme med anbefalinger til, hvordan mistrivsel blandt børn og unge (0-25 år) kan forebygges og afhjælpes.</p>		
● ↑	● ↑	● →	<p>3.6: Halver antallet af dræbte og sårede i trafikken.</p> <p>Regeringen arbejder med en række initiativer og lovforslag for at forbedre færdselssikkerheden. Der er bl.a. blevet udarbejdet informationskampagner om færdselssikkerhed, som Vejdirektoratet medfinansierer. Disse kampagner er blevet udarbejdet i regi af Rådet for Sikker Trafik.</p> <p>Derudover har Transportministeren i forlængelse af folketingsvalget udpeget Niels-Flemming Hansen (KF) og Thomas Jensen (S) som henholdsvis formand og næstformand for Færdselssikkerhedskommissionen. Den stående kommission skal komme med forslag til færdselssikkerhedsmæssige initiativer, som skal nedbringe antallet af dræbte og tilskadekomne i trafikken.</p> <p>Den daværende regering afsatte i <i>Aftale om Infrastrukturplan 2035 af 28. juni 2021</i> en pulje på 700 mio. kr. til at forbedre trafikikkerheden. Aftalen er blevet genbekræftet efter seneste folketingsvalg. Midlerne udmøntes årligt fra 2022 og frem til 2035 på baggrund af en politisk beslutning i forligskredsen. I 2023 er der udmøntet 54,7 mio. kr., som bl.a. er gået til puljer til medfinansiering af projekter på det kommunale vejnet samt adfærdsregulerende tiltag såsom trafikikkerhedskampagner og en forsøgsordning med "hjertezoner" ved skoler.</p> <p>På det internationale plan er Danmark højt placeret ift. færdselssikkerhed, da Danmark fortsat har fokus på at forbedre færdselssikkerheden på nationalt plan. Danmark er aktiv og lærer fra sig i international sammenhæng, både i FN- og EU-regi.</p>	
● ↑	● ↑	● →	<p>4.4: Øg antallet af mennesker, der kan forsørge sig selv.</p> <p>I 2021 blev der udmøntet 100 mio. kr. til vidensindsamling, kompetenceudvikling, udvikling af undervisningsforløb og øvrige aktiviteter vedr. grøn omstilling og bæredygtighed med henblik på at understøtte, at flere faglærte får de relevante og nødvendige kompetencer inden for grøn omstilling og bæredygtighed. I 2022 udmøntes midlerne ved en ansøgningspulje målrettet udbydere af erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelser til ansøgninger om udstyr til brug i undervisningen og kompetenceudvikling af undervisere samt undervisningsforløb vedr. den grønne omstilling og bæredygtighed.</p> <p>I 2021 indgik den daværende regering og et bredt flertal en politisk aftale om <i>Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark af 25. juni 2021</i>. Dette bl.a. med afsæt i ønsket om, at unge menneskers uddannelsesmuligheder ikke bliver afgjort af, hvor man bor. Aftalen er siden fulgt op med flere midler, og 41 uddannelsesinitiativer i hele landet får i alt 805 mio. kr. til ekstraordinære etableringsmidler. Derudover er der igangsat et landsdækkende initiativ, der giver kommunerne mulighed for at arbejde jobrettet med uddannelsesmodtagere. Med <i>Aftale om grøn skattereform for industri mv. af 24. juni 2022</i> er der afsat 100 mio. kr. årligt i 2025 og 2026 til grøn efteruddannelse og opkvalificering. Den konkrete udmøntning besluttet af aftalepartierne på baggrund af et oplæg fra regeringen.</p>	

		<p><i>Aftale om at styrke undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge af 16. marts 2022</i>, hvor det kommunale myndighedsansvar for dagbehandlingstilbud og specialundervisningstilbud på anbringelsessteder styrkes, understøtter og fremmer også ambitionerne bag delmål 4.1 ved, at de mest udsatte børn – nemlig de anbragte børn og unge – får det undervisningstilbud, de har krav på, så de får de bedst mulige forudsætninger for at komme videre på en ungdomsuddannelse.</p> <p>Regeringen og et bredt flertal indgik en politisk aftale om rammerne for <i>Reform af universitetsuddannelserne i Danmark af 27. juni 2023</i>, hvori man bl.a. blev enige om at afsætte flere penge til erhvervsskolerne. Konkret blev man enige om at afsætte 300 mio. kr. om året i perioden 2025-2028, 330 mio. kr. i 2029 og 400 mio. kr. årligt fra 2030 og frem.</p> <p>Børne- og Undervisningsministeriet har i 2023 etableret en ny vidensenhed for børn og unge med særlige behov. Enheden kaldes VIBUS og skal bidrage til at styrke indsatsen inden for inklusion og specialundervisning.</p>	
<p>● ↑</p> <p>● →</p> <p>● →</p>		<p><i>5.2: Stop al vold og udnyttelse rettet mod kvinder og piger.</i></p> <p>Regeringen har stort fokus på bekæmpelse af alle former for vold mod kvinder og piger og har i juni 2023 lanceret en Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab 2023-2026.</p> <p>Samlet er der afsat i alt 233,8 mio. i perioden fra 2023-2026 og derefter varigt 37,9 mio. årligt til initiativer i den nye handlingsplan mod partnervold og partnerdrab.</p> <p>Handlingsplanen mod partnervold og partnerdrab består af 26 initiativer. De fleste af initiativerne blev aftalt i forbindelse med finansloven for 2023 og <i>Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2023-2026 af marts 2023</i>. Initiativerne skal sikre en bred indsats, der bidrager til, at færre udsættes for vold i familien, at færre børn vokser op i et hjem med vold, samt forebygge at partnervold eskaleres og risikerer at ende i partnerdrab.</p> <p>Der er bl.a. afsat 31,1 mio. i perioden 2023-2026 til at udvikle et systematisk opspøringsredskab til sundhedspersonale i mødet med gravide og nybagte forældre, samt til at tilbyde støtte og behandling til voldsramte i sundhedssystemet. Der er også stort fokus på at styrke tilbuddene til voldsudsatte, bl.a. igennem flere tilbud om hjælp til voldsudsatte og deres børn. En række initiativer har desuden fokus på at stoppe den voldelige adfærd igennem styrket behandling til voldsudøvere og deres familier.</p> <p>Regeringen har ligeledes stort fokus på indsatsen til bekæmpelse af menneskehandel. Den nuværende handlingsplan er finansieret med 118,2 mio. kr. i 2022-2025. Med handlingsplanen er der bl.a. sket en styrkelse af det opsøgende social- og sundhedsarbejde over for sårbare udenlandske kvinder i prostitution og potentielle ofre for menneskehandel, som NGO'erne AmiAmi, Reden International og HopeNow varetager. Derudover er der sket en opkvalificering af Reden Internationals indkvarteringsstilbud til kvinder udsat for menneskehandel.</p>	
<p>● ↑</p> <p>● ↑</p> <p>● ↑</p>		<p><i>6.3: Styrk vandkvaliteten, og rens og brug spildevand bedre.</i></p> <p>Andel af spildevand, der behandles sikkert, ligger på et stabilt og højt niveau. Vandområderne er dog fortsat negativt påvirket af menneskelig aktivitet. Der er på politisk plan ambitioner om at forbedre vandkvaliteten gennem både vandområdeplanerne og <i>Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021</i> siden Handlingsplanen i juni 2021. Dette gennem en reduktion af næringsstofsudledningen og en række virkemidler, der skal kunne optage og binde næringsstoffer.</p>	

● →	● →	● ↑	<p><i>6.6: Beskyt og genopret økosystemer i og omkring vand.</i></p> <p>Der er ikke sket ændringer siden Handlingsplanen i 2021 for omfanget af vandrelaterede økosystemer over tid. Andelen af skove, våde lysåbne habitater og søer og vandløb ligger på et stabilt niveau.</p> <p>Der er tale om en teknisk justering af vurderingen af delmålet baseret på kvantitativ data fra bl.a. Danmarks Statistik.</p>	
● ↑	● ↑	● →	<p><i>8.2: Opnå højere økonomisk produktivitet gennem teknologi og innovation.</i></p> <p>Danmark har en velkvalificeret arbejdsstyrke. Gennem diversificering, teknologisk opgradering og innovation bidrages til øget værditilvækst pr. beskæftiget. I efteråret 2023 præsenterer regeringen en ny samlet digitaliseringsstrategi for hele Danmark. Ambitionen med strategien er at fastholde Danmarks digitale førerposition, og den forventes bl.a. at skubbe på en positiv udvikling af delmålet ved at øge væksten og eksporten gennem digitalisering.</p>	
● ↓	● ↓	● ↑	<p><i>8.8: Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer.</i></p> <p>Antallet af anmeldte arbejdsulykker er steget. I 2022 blev der anmeldt 90.437 arbejdsulykker til Arbejdstilsynet. Det er det højeste antal anmeldte arbejdsulykker nogensinde. Analyser peger på, at det høje antal primært skyldes anmeldelser af COVID-19 tilfælde, der udgør næsten halvdelen af alle anmeldelser. Dog viser tallene, at selv når der korrigeres for COVID-19 er antallet af arbejdsulykker samlet set steget med 5 pct.</p> <p>I 2022 blev der desuden anmeldt 43 arbejdsulykker med døden til følge. Antallet af arbejdsrelaterede dødsulykker har ligget mellem 25 og 43 i perioden 2017 til 2022 med et gennemsnit på 35 dødsulykker. Antallet af dødsulykker i 2022 er dermed det højeste i perioden og er en af årsagerne til, at der er særligt fokus på nedbringelse af ulykker i den nye <i>Aftale om fremtidssikret arbejdsmiljøindsats og indsats mod social dumping af 30. marts 2023</i>, hvilket understøtter delmål 8.1. Ud over forebyggelse af ulykker har <i>arbejdsmiljøaftalen</i> fokus på at styrke indsatsen inden for social dumping, kemi og psykisk arbejdsmiljø, hvilket understøtter delmål 8.8 om beskyttelse af arbejdstagerrettigheder og skabelse af understøttende arbejdsmiljøer.</p> <p>Herudover har <i>Aftale om et forbedret arbejdsskadesystem af 23. september 2022</i> fokus på at forbedre tilskadekomnes tilknytning til arbejdsmarkedet, forbedre sagsbehandlingstiderne og øge erstatningsniveauet, hvilket ligeledes understøtter delmål 8.8 om beskyttelse af arbejdstagerrettigheder og skabelse af understøttende arbejdsmiljøer.</p>	
● ↑	● →	● →	<p><i>10.7: Faciliter sikker og ansvarlig migration.</i></p> <p>Det er regeringens politik at styrke indsatserne vedrørende irregulær migration, nærområder og skrøbelige stater samt fastholde det høje niveau til humanitære indsatser.</p> <p>Regeringen ønsker derudover, at de incitamentsstrukturer, der driver mennesker til at rejse irregulært ind i EU via menneskesmuglere, ødelægges. Beskyttelse i EU skal i stedet primært opnås ad legale, ordnede veje såsom via FN's kvotesystem. Det er derfor regeringens ambition at arbejde for et nyt og mere human og retfærdigt europæisk asylsystem, der hjælper de svageste og mest udsatte mennesker i nærområderne eller via kvotesystemet. De ressourcer, der i dag anvendes på at håndtere den spontane tilstrømning af flygtninge og migranter, hvoraf mange ikke har krav på beskyttelse, vil i stedet kunne anvendes på mere bistand og hjælp i nærområderne og langs migrationsruterne.</p>	

<p>● ↑</p>	<p>● ↑</p>	<p>11.1: Byg sikre boliger til en overkommelig pris.</p> <p></p> <p>Danmark har generelt en boligbestand af egnede boliger. Boligstandarden er generelt høj. Det varierede boligmarked mht. boligtyper og ejerformer giver mulighed for boliger til forskellige pris- og huslejeniveauer. For at opnå en endnu bedre boligforsyning, søges det at etablere flere billige boliger, herunder til befolkningsgrupper med særlige behov.</p> <p>Siden Handlingsplanen i juni 2021 har den daværende regering i efteråret 2021 indgået <i>Aftale om Fonden for blandede byer af 26. november 2021</i>. Fonden vil frem til 2035 få tilført 10 mia. kr. Med aftalen udmøntes 5 mia. kr. frem til 2031. Hovedformålet med den nye fond er gennem en række nye støtteordninger at væsentligt forbedre de almene boligorganisationers muligheder for etablering af almene boliger (særligt i de største byer) og derved forbedre mulighederne for at skabe blandede by- og boligområder med plads til alle. Aftalen understøtter ligeledes væsentlig bedre muligheder for tilvejebringelse af særligt billige, almene boliger målrettet personer ramt af hjemløshed.</p> <p>Støtteordningerne vil bl.a. forbedre de almene boligorganisationers muligheder for opkøb af dyre byggegrunde, omdannelse af private boligudlejningsejendomme til almene boliger samt ombygning af erhvervsejendomme til almene boliger.</p>	<p>11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND</p>
<p>● ↑</p>	<p>● ↑</p>	<p>12.6: Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt.</p> <p>Danmark indførte lovpligtig CSR-rapportering for de største virksomheder i 2008, og der arbejdes løbende på at styrke virksomheders rapportering. Antallet af virksomheder omfattet heraf følger af lovgivningen og ligger på ca. 2.100 virksomheder.</p> <p><i>Direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD)</i> kommer til at erstatte de hidtil gældende regler om CSR-rapportering. CSRD blev vedtaget december 2022 med virkning for regnskabsår, der starter 1. januar 2024. Formålet med bæredygtighedsdirektivet er at forbedre virksomheders bæredygtighedsrapportering for derigennem bedre at udnytte potentialet i at få virksomhederne i det europæiske indre marked til at bidrage til opnåelse af målene i den grønne europæiske pagt og FN's Verdensmål. Bæredygtighedsdirektivet skal endvidere understøtte EU's arbejde med bæredygtig finansiering ved at sikre, at investorer og långivere, som f.eks. finansielle virksomheder mv., kan få adgang til relevante, sammenlignelige og troværdige oplysninger om bæredygtighed.</p> <p>Siden Handlingsplanen i 2021 har der været afsat midler til at styrke virksomheders arbejde med bæredygtighedsrapportering. Der er bl.a. med finansloven for 2023 afsat 39,5 mio. kr. i alt i perioden 2023-2026 til at opgradere Klimakompasset og til at udarbejde et vejledningsunivers for særligt SMV'er om, hvordan virksomheder kommer i gang med arbejde med bæredygtighedsrapportering og forbereder sig på CSRD. Med Klimakompasset og vejledningsindsatsen forventes virksomhederne at blive klædt bedre på til at arbejde med bæredygtighedsrapportering fremover.</p>	<p>12 ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION</p>
<p>● ↑</p>	<p>● ↑</p>	<p>13.1: Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer.</p> <p>Der er ikke sket ændringer siden Handlingsplanen i 2021 for Danmarks indsats for at styrke modstandskraften og tilpasningen til klimarelaterede katastrofer. Antallet af døde, forsvundne personer og personer, der er berørt af katastrofer vurderes fortsat at være meget lavt. Der findes ingen overordnet national strategi for nedbringelse af katastroferisiko, som kommuner kan følge. Dog udarbejder mange kommuner selv f.eks. forebyggelses- og klimatilpasningsstrategier.</p> <p>Der er tale om en teknisk justering af vurderingen af delmålet baseret på data fra bl.a. Danmarks Statistik.</p>	<p>13 KLIMA-INDSATS</p>

<p>● ↑</p>	<p>● ↑</p>	<p>● ↑</p>	<p>13.3: Opbyg viden og kapacitet til at imødegå klimaforandringer.</p> <p>Regeringen har fortsat arbejdet med initiativer, der har til formål at understøtte mere oplysning om modvirkning af klimaforandringer. DMI og National Center for Klimaforskning (NCKF) er regeringens klimavidenskabelige rådgiver, og regeringen har netop afsat 35 mio. til NCKF's arbejde med at opbygge viden om vores påvirkning af klimaet i 2024.</p> <p>For så vidt angår klimatilpasning, skadesbegrænsning og tidlig varsling af klimænderinger, besluttede den daværende regering i december 2021, på baggrund af sommerens oversvømmelserne i Centraleuropa at udpege DMI som varslingsmyndighed for oversvømmelser og indmelde DMI i European Flood Awareness System. Dette er en tilføjelse til DMI's eksisterende opgave med at varsle farligt vejr til beredskab og befolkning, herunder stormflod og skybrud. Derudover blev der med finansloven i 2022 afsat 68,5 mio. kr. til bedre data om vand. Det vil både understøtte varslingen af oversvømmelser, men også mere generelt muliggøre bedre klimatilpasningsindsatser pba. mere retvisende data. Endelig har regeringen i 2023 lanceret en ny 'Klimatilpasningsplan 1'.</p>	
<p>● →</p>	<p>● →</p>	<p>● ↑</p>	<p>14.4: Gør fiskeriet bæredygtigt.</p> <p>Siden Handlingsplanen i 2021 vurderes der ikke længere at være en markant forbedring i andelen af fiskebestande, der er inden for deres biologisk bæredygtige niveauer, idet der dog er en let stigende tendens fra 2020 til 2021, der udgør de seneste tal. Derfor er vurderingen af tendensen fortsat vurderet som stabil.</p> <p>Både klimaforandringer, andre miljøfaktorer og overfiskeri kan spille en rolle i udviklingen i fiskebestandene. Med <i>Aftale om Danmarks Havplan af 7. juni 2023</i> vil der blive udlagt og udpeget flere strengt beskyttede områder for at beskytte havnaturen bedre. Flere strengt beskyttede områder og andre områder, hvor havbunden beskyttes, kan medvirke til, at bestandene af især mere stationære arter klarer sig bedre.</p>	
<p>● ↑</p>	<p>● ↑</p>	<p>-</p>	<p>14.7: Øg de økonomiske fordele ved bæredygtig brug af havets ressourcer.</p> <p>Danmark arbejder for at understøtte en bæredygtig udvikling i de små udviklingsstater (SIDS) og de mindst udviklede lande (LDC'er). Danmark har med vedtagelsen af den udviklingspolitiske strategi i 2021, "Fælles om Verden", styrket sit fokus på klimatilpasning, herunder også i SIDS og LDC'er.</p> <p>Der arbejdes med udmøntningen af målsætningen i den udviklingspolitiske strategi på området. Danmark støtter SIDS med kapacitetsopbygning med henblik på at imødegå klimaforandringer og overgå til bæredygtig energi. Langt hovedparten af det danske engagement i SIDS-landene ydes gennem multilaterale fonde og programmer, herunder den Grønne Klimafond (GCF) og den Særlige Klimafond (SCCF). Størstedelen heraf har fokus på miljø, klima og energi, ligesom Danmark er engageret i en række andre multilaterale arrangementer, der støtter SIDS-landenes bestræbelser på at skabe bæredygtig vækst og robuste samfund. Endelig er Danmark gennem sine kernebidrag med til at sikre, at en række af FN's organisationer kan arbejde i SIDS-landene. Danmark har siden 2019 støttet SIDS gennem Det Internationale Agentur for Vedvarende Energi (IRENA), der støtter SIDS i planlægning og implementering af deres klimahandlingsplaner (NDC'er), energiplanlægning og udrulning af vedvarende energi. Støtten fortsættes efter 2023 med yderligere øremærkede midler. Desuden støtter Danmark via NDC Partnerskabet arbejdet med at øge ambitionsniveauet og implementeringen af NDC'er i udviklingslande, herunder en række SIDS.</p> <p>Som internationalt førende søfartsnation og foregangsland på grøn energiomstilling går Danmark forrest ift. at bidrage til klimaneutral søfart i 2050, da international søfart står for 2-3 pct. af de globale emissioner. Danmark arbejder for indførsel af ambitiøs teknisk og økonomisk regulering af skibsfarten i 2025 som en del af den SIDS, hvor International</p>	

		<p>Maritime Organization (IMO) i juli 2023 vedtog en revideret klimastrategi med en overordnet målsætning om klimaneutral skibsfart i eller omkring dvs. tæt på, 2050. Klimastrategien indebærer ligeledes reduktionsmål i 2030 og 2040 på hhv. 20% og 70% med såkaldt "tilstræbelse" af hhv. 30 % og 80 % (i forhold til 2008). Det næste store skridt bliver at udvikle den regulering, som skal implementere strategiens mål. Det arbejde skal ske frem mod 2025, hvor reguleringen skal vedtages.</p> <p>Dekarbonisering af international skibsfart vil på sigt kunne påvirke krydstogsskibe og den betydelige forurening, de er ansvarlige for i og omkring SIDS.</p>	
● ↑	● →	<p>17.1: <i>Styrk udviklingslandenes evne til at indsamle egne skatteindtægter.</i></p> <p>Danmark har tilsluttet sig <i>Addis Tax Initiative</i> i 2015 og <i>Addis Tax Initiative Declaration 2025</i> i 2021. Initiativet er med til at styrke samarbejdet om skattereformer i udviklingslandene og det internationale samarbejde om skatteunddragelse, hvidvask og illegale pengestrømme. Et nyt fireårigt program for støtte til national ressourcemobilisering og bekæmpelse af korrupsion med et budget på 369 mio. kr. igangsættes i slutningen af 2023. Med programmet leverer Danmark på forpligtelsen til <i>Addis Tax Initiative</i>. Programmet arbejder med kapacitetsopbygning af skatteadministrationer, bekæmpelse af skattely og internationalt samarbejde på skatteområdet.</p>	
● ↑	● ↑	<p>17.2: <i>Indfri udviklede landes forpligtelser til at give udviklingsbistand.</i></p> <p>Det er regeringens politik, at Danmark skal leve op til FN's målsætning om at yde 0,7 pct. af BNP i udviklingsbistand. Der afsættes derfor 0,7 pct. af BNP på finansloven. I 2022 nåede Danmark ikke FN's målsætning om at udbetale 0,7 pct. af BNP i udviklingsbistand. Forklaringen skal findes i en række tekniske forhold og i lyset af ekstraordinært store usikkerheder. I 2022 er BNP ekstraordinært steget med ca. 12 pct. mere end det skøn, der lå til grund for finansloven 2022. Det betyder, at beløbet, der i den endelige opgørelse svarer til 0,7 pct. af BNP, er blevet mere end 2 mia. kr. højere end det afsatte på finansloven i 2022. Dertil blev udgifterne til flygtningemodtagelse, særligt til fordrevne fra Ukraine, i den endelige opgørelse lavere end antaget, bl.a. fordi flere er kommet i arbejde.</p> <p>Bistandsprocenten målt i udbetalinger for 2022 endte derfor på 0,67 pct. af BNP. Det endelige beløb, der manglede for at nå 0,7-målsætningen svarer til ca. 900 mio. kr. Regeringen planlægger at udbetale ekstra midler for at kompensere for differencen ift. 0,7-målsætningen. Udbetalingerne vil ske på baggrund af allerede indgåede eller planlagte tilsagn til indsatser, hvor der vurderes mulighed for ekstra udbetalinger i 2023.</p> <p>På finanslovsforslaget for 2024 er der afsat en efterregulering på 2,1 mia. kr., der kompenserer for de lavere tilsagn afsat i 2022. Med efterreguleringen på finanslovsforslaget for 2024 kompenseres der fuldt ud for det udsving, der var i BNP og flygtningemodtagelsesudgifter i 2022.</p>	
● ↑	● ↑	<p>17.3: <i>Mobilisér finansielle ressourcer for udviklingslande og</i> 17.5: <i>Investér i de mindst udviklede lande.</i></p> <p>For at nå i mål med Verdensmålene og <i>Parisaftalen</i> er der behov for innovative løsninger og et grønt tigerspring i finansieringen. Danmark er forsat et af de få lande, der har som mål at leve op til FN's målsætning om at give 0,7 pct. af BNP i udviklingsbistand, og målsætningen om at mindst 0,2 pct. går til de mindst udviklede lande. Udviklingsbistanden kan dog ikke få os i mål alene. Men den kan spille en rolle som katalysator, og Danmark arbejder målrettet for at mobilisere private investeringer til den grønne omstilling. Private investeringer kan imidlertid være vanskelige at tiltrække i lande, hvor investeringsrisikoen er høj.</p>	

		<p>Derfor er Danmark nu ved at udmønte det udviklingsgarantiinstrument, som blev lanceret med finansloven for 2022, og som skal bidrage til at fremme private investeringer i udviklingslandene, f.eks. ved udlån til små og mellemstore virksomheder og grønne investeringer. Garantiordningen er et pilotprojekt i samarbejde med Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) i perioden 2022-2025 og forventes at mobilisere 3-4 mia. kr. fra private investeringer. Derudover har regeringen annonceret en reform af IFU med det formål, at IFU frem mod 2030 skal øge sine investeringer markant med særlig fokus på klima, Afrika samt skrøbelige lande, herunder Ukraine. Et kapitalbidrag på 150 mio. kr. givet i 2022 til IFU's "High Risk High Impact"-initiativ bidrager endvidere fortsat til at fremme investeringer i projekter med betydelige lokale udviklingseffekter i de fattigste og skrøbelige lande i Afrika, hvor investeringsrisikoen er høj.</p> <p>I tillæg hertil blev der i 2021 lanceret en ny type rådgiver under myndighedssamarbejdet, investeringsrådgivere, med det formål at fremme grønne private investeringer til gavn for bæredygtig økonomisk vækst og grøn omstilling i udviklingslande.</p>
● ↑	● ↑	<p>17.10: <i>Promovér et universelt handelssystem under WTO.</i></p> <p>WTO har gennem nogle år været ramt af store udfordringer, herunder ikke mindst inden for to af organisationens tre hovedfunktioner, hhv. forhandling af nye multilaterale handelsaftaler og tvistbilæggelse. Den relativt vellykkede 12. ministerkonference (MC12) i Genève i juni 2022 har givet anledning til en vis optimisme om mulighederne for at levere resultater til den 13. ministerkonference (MC13) ultimo februar 2024 i Abu Dhabi. Der blev på MC12 opnået enighed om en bred resultatpakke, som bidrager til indfrielse af flere Verdensmål, ikke mindst delaftalen om forbud mod miljøskadelige fiskerisubsidier (delmål 14.6)</p> <p>Danmark arbejder aktivt inden for rammerne af EU for at få reformeret WTO og indgået nye handelsaftaler. I maj 2023 optog udenrigsministeren i Folketingets Europaudvalg nyt forhandlingsoplæg om danske prioriteter for WTO-reform og arbejdet i organisationen de kommende år. Danmark ønsker at værne om åbne globale markeder og det regelbaserede multilaterale handelssystem og støtter et ambitiøst reformspor med opdatering af de fælles handelsregler, så WTO kan udgøre det afgørende værn imod protektionisme.</p>
● ↑	● ↑	<p>17.16: <i>Styrk det globale partnerskab for bæredygtig udvikling og</i> 17.17: <i>Tilskynd til effektive partnerskaber.</i></p> <p>Danmark har en stærk tradition for offentligt-privat samarbejde med forskellige aktører, nationalt og internationalt. Et eksempel er Verdensmålsfonden, lanceret i 2018, hvor 60 pct. af den samlede forventede investeringssum kommer fra en række pensionsselskaber og private investorer.</p> <p>Et nyt grønt og klimafokuseret partnerskabs- og privatsektorinstrument, Danida Green Business Partnerships (DGBP), har i 2022 og 2023 udmøntet årlige partnerskabsbevillinger på 100 mio. kr. I 2022 blev der givet støtte til 14 nye partnerskaber, som igangsatte grønne og bæredygtige forretningsinitiativer på særligt vanskelige markeder. Støtte til et lignende antal danske og internationale partnerskaber forventes godkendt i 2023.</p> <p>Danmarks store engagement i P4G fortsætter med fase 2 på 190 mio. kr. for perioden 2023-2027, samt afholdelse af det tredje topmøde i Colombia d. 22. og 23. september 2023 i opfølgning af et succesfuldt topmøde i maj 2021 i Sydkorea. P4G har i fase 1 opnået gode resultater, inkl. mobilisering af næsten 100 mio. USD i kommercielle investeringer, reduceret med mere end 10 mio. MT CO₂e og forbedret levevilkår for ca. 1 million mennesker (gennem jobskabelse, adgang til vand, elektricitet, træning af bønder, der har ledt til indkomstforbedringer, mv.).</p>

		<p>For at finde konkrete, innovative svar på samfundsudfordringer og skalere de bedste løsninger er der i 2022 oprettet et nyt nationalt Center for Offentlig-Privat Innovation (CO-PI) etableret af staten, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner. Det nye center skal bl.a. fokusere på anvendelse af teknologi til understøttelse af velfærd, klima, grøn omstilling og miljøforbedrende tiltag samt bæredygtigt byggeri.</p> <p>Endvidere har den daværende regering i 2021 og 2022 leveret på en række nøgleindsatser til opfølgning på anbefalingerne fra de regionale vækstteams, der bidrager til opbygningen af otte lokale erhvervsfyrårne. Disse indsatser omfatter bl.a. en Eksportstrategi for vand, <i>Aftale om udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer af 15. marts 2022</i>, og indgåelsen af <i>Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark af 20. september 2023</i>, mv.</p>	
--	--	--	--

Delmål med **samme udvikling** siden Handlingsplanen i juni 2021

I det følgende fremgår individuelle beskrivelser for de 35 delmål, hvor der er *samme udvikling i niveau og tendens og fremhævet nyere fagligt og/eller politisk indhold* siden Handlingsplanen 2021.

For den resterende gruppe af 68 delmål hvor der er *samme udvikling uden nyere fremhævet fagligt og/eller politisk indhold* siden Handlingsplanen henvises til delmålsvurderingen fra Handlingsplanen i 2021, *jf. bilag 1* bagerst i dette kapitel.

2023	2022	2021	Delmål	Verdensmål
● ↑	● ↑	● ↑	<p>1.2: Reducer fattigdom med mindst 50 pct.</p> <p>Danmark har generelt et veludbygget socialt sikkerhedsnet, herunder en grundlovssikret økonomisk understøttelse til personer, som ikke kan forsørge sig selv og deres familie. Der er ikke udarbejdet en national definition af fattigdom. Danmarks Statistik har dog udarbejdet en række værktøjer, der kan indikere omfanget af relativ fattigdom, lavindkomst og økonomisk sårbare.</p> <p>Der findes dog stadig familier i Danmark, hvor pengene er svære at få til at række, og hvor børnene ikke har samme muligheder som deres jævnaldrende. Det kan f.eks. være at deltage i fritidsaktiviteter, afholde og deltage i sociale arrangementer og aktiviteter samt indgå i fællesskaber på lige fod med deres jævnaldrende. Regeringen har sammen med Socialistisk Folkeparti, Konservative Folkeparti og Radikale Venstre indgået <i>Aftale om Nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst</i>, som blandt andet skal forbedre børns vilkår i kontanthjælpssystemet. Der indføres bl.a. et børnetillæg til alle forsørgere i kontanthjælpssystemet, og der indføres et fritidstillæg, der skal sikre, at børn af kontanthjælpsmodtagere har mulighed for et aktivt fritidsliv. Derudover er der udbetalt inflationshjælp til bl.a. økonomisk udsatte børnefamilier i lyset af de stigende priser.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p>1.5: Opbyg modstandsdygtighed mod katastrofer.</p> <p>Danmark har generelt et veludbygget socialt sikkerhedsnet, der også sigter på at holde hånden under mennesker i udsatte positioner. Dette gælder også ved ekstreme hændelser. Nationalt har danske myndigheder og civilsamfundsorganisationer i lyset af de seneste års store hændelser og erfaringerne heraf, f.eks. COVID-19 og de afledte konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine, iværksat en række arbejdsplaner for at styrke samfundets robusthed, herunder kritiske enheders modstandsdygtighed. Relevante myndigheder har i 2022 og 2023 bl.a. arbejdet koordineret med scenariebaseret beredskabsplanlægning. Desuden har Beredskabsstyrelsen inden for det seneste år styrket sine rådgivningsaktiviteter med henblik på at løfte det generelle niveau for myndighedernes beredskabsplanlægning. Alle myndigheder, der er udpeget til at have en beredskabsplan, har i første halvår 2023 enten modtaget eller er blevet tilbudt et skræddersyet rådgivningsforløb af Beredskabsstyrelsen forud for styrelsens gennemgang af de udpegede statslige myndigheders beredskabsplaner. Beredskabsstyrelsen har også i 2023 udgivet en ny Vejledning om kontinuitetsplanlægning for fortsat drift og genopretning samt en intern Vejledning om topledelsens rolle under en krise.</p> <p>Internationalt bidrager Beredskabsstyrelsen fortsat med kapacitetsopbygning med fokus på krisestyring i Georgien i regi af <i>The Substantial NATO-Georgia Package (SNGP)</i>. Beredskabsstyrelsen har også i 2023 bidraget til at afhjælpe konsekvenserne af katastrofer og opbygning af andre nationers modstandsdygtighed over for katastrofer. Beredskabsstyrelsen har f.eks. løbende doneret udstyr til Ukraine og sikret transport af andre statslige myndigheders donationer til Ukraine. Derudover har Beredskabsstyrelsen bidraget til indsatser i Pakistan</p>	

			<p>med et vandrensningsmodul og bidrager med et administrations- og logistisk modul (TAST) i forbindelse med jordskælvet i Tyrkiet.</p> <p>Disse aktiviteter og initiativer bidrager til den positive udvikling, der fortsat er i Danmarks kontinuerlige arbejde med at opbygge modstandsdygtighed over for katastrofer samt beskyttelse af udsatte grupper under ekstreme hændelser.</p>	
→	→	→	<p>2.2: Stop alle former for fejlnærings.</p> <p>Med <i>Aftale om sundhedsreform af 20. maj 2022</i> er det besluttet at etablere et Center for Sundt Liv og Trivsel i samarbejde med Novo Nordisk Fonden. Centret er et fagligt uafhængigt, specialiseret videns- og kompetencecenter, hvis primære formål er forskning og at tilvejebringe ny viden, herunder bl.a. viden om hvilke indsatser der effektivt kan fremme trivsel, være afstigmatiserende og forebygge en vægtudvikling, som truer den enkeltes psykiske eller fysiske sundhed.</p> <p>Der er desuden opmærksomhed på såvel overvægt som undervægt, hvad angår børn under 5 år. Det sker ved højde- og vægtmåling, ved forebyggende helbredsundersøgelser i almen praksis frem til det fyldte 5. år og ved højde- og vægtmåling ved den lovbestemte indskolingsundersøgelse. Der er nationalt fokus på ældre menneskers vægt, især undervægt, i et samarbejde mellem Fødevarestyrelsen og Sundhedsstyrelsen.</p>	
↑	↑	↑	<p>3.5: Forebyg og behandl stof- og alkoholmisbrug.</p> <p>Der er løbende iværksat initiativer, som skal understøtte, at flere personer kommer i behandling for alkohol- og stofafhængighed, og nødvendige forebyggelsestiltag igangsættes ved jævne mellemrum.</p> <p>Med <i>Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025 af 19. november 2021</i> blev der på socialområdet afsat i alt 25,1 mio. kr. til en styrket indsats til de mest udsatte borgere med stofmisbrug. For at sikre hurtig og tilgængelig hjælp blev der bl.a. afsat midler til, at fem kommuner og lokale civilsamfundsaktører kan samarbejde om opsøgende og fremskudte indsatser i relation til stofmisbrugsbehandling. Midler anvendes også til en evaluering, så gode erfaringer kan bredes til andre kommuner. Der blev desuden afsat midler til udviklingen af en fælles rusmiddelbehandleruddannelse med det formål at styrke kvaliteten og ensartetheden i den sociale stofmisbrugsbehandling i hele landet. Med <i>Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2023-2026</i> blev der afsat midler til etablering af uddannelsen og til tilskud til deltagerbetaling på den fælles rusmiddelbehandleruddannelse. Endelig er der med finansloven for 2023 afsat midler til en kulegravning af den eksisterende alkoholbehandling med fokus på omfanget af egenbetaling og problemer med at få adgang til alkoholbehandling.</p> <p>Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen deltager også i det globale, europæiske og nordiske arbejde med forebyggelse og behandling af stof- og alkoholmisbrug. Som led heri deltager Sundhedsstyrelsen også i det europæiske samarbejde i regi af det europæiske narkotikaovervågningscenter, EMCDDA, med henblik på en systematisk monitorering af nøgleindikatorer, herunder med hensyn til forebyggelse, behandling og skadesreduktion. Der er ikke opsat et kvantificerbart mål for opfyldelse af delmål 3.5, men Danmark er generelt godt med i arbejdet med nye initiativer til overvågning og behandling af stof- og alkoholmisbrug samt skadesreduktion.</p> <p>Der er ikke foretaget et samlet estimat for antallet af stof- og alkoholafhængige. Anbefalede metoder til at foretage sådanne skøn for henholdsvis alkohol- og</p>	

			<p>stofafhængige er også forskellige. Det seneste estimat over alkoholafhængige er fra 2008, hvor der skønnedes at være 140.000 alkoholafhængige i Danmark. For så vidt angår stofafhængige, skønnes der i Danmark at være 52.000 højrisikobrugere af opioider og andre illegale stoffer, bortset fra hash. Højrisikobrugere af opioider alene skønnes at være 20.000. 1/3 af højrisikobrugere af opioider antages at være i substitutionsbehandling.</p>	
→	→	→	<p><i>4.1: Gør grundskole og ungdomsuddannelse gratis for alle.</i></p> <p>Der er fri adgang til grundskole i Danmark, og 90 pct. af alle børn i Danmark opnår minimumsfærdigheder på grundskoleniveau.</p> <p>Der er med finansloven for 2020 afsat midler til et generelt løft af folkeskolen på i alt 275 mio. kr. i 2020, 400 mio. kr. i 2021, 550 mio. kr. i 2022 og 807 mio. kr. i 2023 og frem. Pengene skal gå til flere lærere samt at understøtte undervisning af høj kvalitet i grundskolen.</p> <p>Der er med finansloven for 2022 desuden afsat 204 mio. kr. i 2023, 346 mio. kr. i 2024, 401 mio. kr. i 2025 og 354 mio. kr. i 2026 og frem til bedre mulighed for udsat skolestart og sænket klasseloftet fra 28 til 26 elever i 0.-2. klasse i folkeskolen.</p> <p>Der blev med Handlingsplanen i 2021 sat penge af til to ekspertgrupper. I oktober 2021 blev der igangsat arbejde med en ekspertgruppe i matematik, som ser på centrale udfordringer inden for matematikfaget i grundskolen, på de gymnasiale uddannelser og på erhvervsuddannelserne, herunder i overgangene mellem uddannelserne. Ekspertgruppen i matematik har fokus på udfordringer og løsninger relateret til elevernes færdigheder og motivation i matematikfaget. I juni 2022 blev arbejdet med ekspertgruppen for køn igangsat. Ekspertgruppen skal se på mulige årsager til kønsforskellene blandt børn og unges faglige resultater i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne. Tiltagene understøtter delmål 4.3 om at sikre lige adgang for kvinder og mænd til teknisk, erhvervs- og videregående uddannelse, herunder universiteter, af høj kvalitet og til en overkommelig pris inden 2030, og delmål 4.5 om at ulighed mellem kønnene i uddannelser skal afskaffes, og der skal sikres lige adgang til alle niveauer af uddannelse og erhvervsrettet uddannelse for de mest udsatte grupper, herunder personer med handicap, oprindelige folk og børn i udsatte situationer inden 2030.</p>	
→	→	→	<p><i>4.5: Afskaf al diskrimination i uddannelse.</i></p> <p>Ekspertgruppen i matematik er kommet med en række anbefalinger, som inddrages løbende i udviklingen af faget på tværs af Børne- og Undervisningsministeriets ressort. I 2022 påbegyndtes arbejdet med Ekspertgruppen om køn, der også fokuserer på lighed i kompetencer, jf. også delmål 4.1 om at sikre inden 2030, at alle piger og drenge gennemfører gratis, inkluderende grundskoleundervisning og ungdomsuddannelse i høj kvalitet, der fører til relevante og effektive læringsresultater. Ekspertgruppen om køn forventes at offentliggøre en rapport med anbefalinger ultimo 2023.</p> <p><i>Aftale om en samlet indsats for elever og studerende med handicap på ungdomsuddannelserne og på de videregående uddannelser af 10. maj 2021</i> indeholder syv initiativer, som samlet skal bidrage til at øge fleksibiliteten og give flere muligheder for elever og studerende med funktionsnedsættelse, så de i højere grad påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse og videregående uddannelse, og dermed også får bedre forudsætninger for at indgå på arbejdsmarkedet.</p> <p><i>Aftale om at styrke undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge af 16. marts 2022</i> består af 16 initiativer, der skal styrke undervisningen for børn på</p>	

			<p>dagbehandlingstilbud og anbringelsestilbud samt muliggøre forlængede uddannelsesforløb på ungdomsuddannelserne for anbragte unge.</p>
● →	● →	● →	<p>4.6: Lær alle at læse, skrive og regne.</p> <p>Med nye initiativer på ordblindeområdet styrkes basale færdigheder i læsning. I 2021 blev der indgået en <i>Aftale om Ordblindepakke III af 10. november 2021</i>, der skal styrke indsatsen med voksnes ordblindhed, forbedre FGU-institutionernes ordblinde-undervisningsmiljøer og kortlægge indsatsen på erhvervsuddannelserne for ordblinde og svage læsere. Dertil blev Nationalt Center for Ordblindhed- og andre Læsevanskeligheder etableret. Centeret skal bidrage til udviklingen af nye indsatsen på området i fremtiden.</p> <p>Det nye evaluerings- og bedømmelsessystem, som der blev indgået med <i>Aftale om det fremtidige evaluerings- og bedømmelsessystem i folkeskolen af 29. oktober 2021</i>, giver et større indblik i elevernes læse- og matematikfærdigheder. Gennem et mere systematisk kendskab til elevernes styrker og svagheder skal der skabes et solidt grundlag for at støtte og stimulere alle elever, så de får det bedste ud af deres skolegang. Initiativerne i aftalen træder gradvis i kraft fra skoleåret 2022/2023 frem til 2026/2027.</p> <p>Ekspertgruppen for matematik blev nedsat i 2021 og leverede anbefalinger i 2022. På baggrund af anbefalingerne har Børne- og undervisningsministeren valgt at igangsætte et arbejde med at udarbejde nye læreplaner til matematikfaget i gymnasiet.</p> <p>Børne- og Undervisningsministeriet har i 2023 etableret en ny vidensenhed for børn og unge med særlige behov (VIBUS). Enheden skal bidrage til at styrke indsatsen inden for inklusion og specialundervisning. VIBUS' hovedopgave er at sikre etablering af et fagligt grundlag for en styrket indsats for elever med særlige behov, der vil bestå af undersøgelser og kortlægninger på området, med henblik på et politisk beslutningsoplæg i 2025 samt løbende at bidrage til udviklingen og udbredelsen af praksisnær viden målrettet lærere og pædagoger.</p>
● →	● →	● →	<p>4.7: Undervis i bæredygtig udvikling og globalt medborgerskab.</p> <p>Med afsæt i Handlingsplanen fra 2021 blev der afsat midler til et initiativ om at udarbejde en vidensportal på www.emu.dk om Verdensmålene. Vidensportalen skal facilitere undervisningsmaterialer fra grundskolen til gymnasiet om Verdensmålene. Der er også afsat midler til et initiativ, der støtter netværket af Verdensmålsskoler i Danmark med yderligere 0,5 mio. kr. årligt fra 2021 frem til 2024. Verdensmålsskolerne søger bl.a. at fremme elevernes kompetencer inden for bæredygtig udvikling og globalt medborgerskab. Verdensmålsskolerne indgår i et landsdækkende netværk. Netværket understøtter udvikling af undervisnings- og inspirationsmateriale til lærerne og samler input fra skolerne. Der er endvidere et initiativ om en ekspertgruppe om køn, jf. også delmål 4.1 om inden 2030 at sikre, alle piger og drenge gennemfører gratis, inkluderende grundskoleundervisning og ungdomsuddannelse i høj kvalitet, der fører til relevante og effektive læringsresultater.</p> <p>I december 2021 blev en indsats iværksat, der skal opkvalificere lærerne i at undervise i emnet "Holocaust og andre folkedrab" på professionshøjskolerne. Der er i 2022 igangsat et arbejde med en Handlingsplan mod antisemitisme for grundskolen. Der er i maj 2021 nedsat et kanonudvalg for rigsfællesskabet. Udvalget er kommet med anbefalinger til et punkt om Grønland og Færøerne i rigsfællesskabet i folkeskolens historiekanon.</p>

			<p>Derudover er der igangsat et arbejde på baggrund af en Handlingsplan om Uddannelse for Bæredygtig Udvikling på tværs af ministerområder. Arbejdet er påbegyndt i 2022 efter den daværende Børne- og undervisningsminister i starten af samme år fik overrakt handlingsplanen.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p>5.3: Stands tvangsægteskaber og kvindelig omskæring.</p> <p>Der er i 2021 blevet gennemført en række tiltag vedrørende bl.a. tvangsægteskaber og religiøse vielser af mindreårige. Der er blevet indført et forbud mod religiøse vielser af mindreårige. Der er sket en skærpelse af straffen for ulovlig tvang, hvis en person fastholdes i et ægteskab mod sin vilje. Derudover er bestemmelsen om udtrykkelig billigelse af visse kriminelle handlinger som led i religiøs oplæring blevet udvidet til også at omfatte bl.a. religiøse vielser af mindreårige. Adgangen til at udvise udlændinge, der idømmes ubetinget frihedsstraf for religiøse vielser af mindreårige og fastholdelse i ægteskaber eller ægteskabslignende forhold ved tvang, er blevet udvidet. Det er gjort muligt for myndighederne at nægte at udstede eller inddrage et barns pas eller rejselegitimation i tilfælde, hvor der er grund til at antage, at barnet vil blive sendt til udlandet for der at indgå ægteskab eller religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller andet ægteskabslignende forhold, så forældrene ikke har mulighed for at sende barnet til udlandet. Videre er reglerne om familiesammenføring med børn blevet skærpet, således at det har konsekvenser for muligheden for at kunne få et barn til Danmark, hvis en person eller dennes ægtefælle/samlever er dømt for bl.a. at stå for en religiøs vielse eller indgåelsen af et andet ægteskabslignende forhold med en mindreårig.</p> <p><i>Lov nr. 452</i>, der skulle udmønte en politisk aftale indgået i juni 2021, blev vedtaget d. 20. april 2022. Det betyder bl.a., at vandelskravet, der stilles i forbindelse med ansøgninger om tidsubegrænset opholdstilladelse, er skærpet, så også udlændinge, der er idømt en ubetinget straf af mindst 60 dages fængsel for at overtræde straffelovens bestemmelser om børnebortførelser, genopdragelsesrejser, tvangsægteskaber, religiøse vielser af mindreårige og tildækningstvang, er udelukket fra at få tidsubegrænset opholdstilladelse. Det samme vandelskrav, der gælder i forbindelse med ægtefællesammenføring til herboende udlændinge, der ikke er nordiske statsborgere eller flygtninge, er skærpet på samme måde.</p>	
● ↑ →	● ↑ →	● ↑ →	<p>5.5: Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser.</p> <p>1. januar 2023 trådte to lovændringer i kraft, som skal understøtte arbejdet med at fremme en mere ligelig kønssammensætning i ledelser og bestyrelser i private virksomheder og i den offentlige sektor. I marts 2022 tilsluttede Danmark sig forslaget til <i>EU Direktiv om kønsbalance blandt menige bestyrelsesmedlemmer i store børsnoterede selskaber og tilhørende foranstaltninger</i>. EU-direktivet blev vedtaget i november 2022.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p>7.2: Forøg andelen af vedvarende energi globalt.</p> <p>Andelen af vedvarende energi af Danmarks samlede bruttoenergiforbrug er stigende. Det var ifølge Danmarks Statistik på 45,5 pct. i 2022, hvilket er en stigning på 3,2 procentpoint i forhold til 2021.</p> <p>I udgivelsen Klimastatus og Fremskrivning 2023 (KF23) fremskrives den vedvarende energiandel efter EU's opgørelsesmetode til ca. 71 pct. i 2030. Dette drives bl.a. af den vedvarende energiandel i elforbruget, der fremskrives at stige fra 84 pct. i 2022 til 97 pct. i 2029 og 117 pct. i 2030. Derudover fremskrives den vedvarende energiandel i opvarmning og proces at stige fra 61 pct. i 2022 til 77 pct. i 2030 samt i transport fra 6 pct. i 2022 til 41 pct. i 2030.</p>	

		<p>Den daværende regering indgik <i>Klimaaf tale om grøn strøm og varme 2022 af 25. juni 2022</i> med henblik på at øge produktionen af vedvarende energi yderligere. Med aftalen er det bl.a. besluttet at understøtte rammevilkår, der kan muliggøre en firedobling af den samlede produktion af el fra solenergi og landvind frem mod 2030 samt fremrykke produktionen af biogas.</p> <p>Den daværende og nuværende regering har desuden indgået en række aftaler, der forventes at øge den vedvarende energiandel i både opvarmning og proces samt transport.</p> <p>Regeringen indgik i 2023 sammen med en række partier <i>Tillægsaftale om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energigø Bornholm af 30. maj 2023</i>, der fastlægger rammer for danmarkshistoriens største udbygning af havvind på 9GW, der potentielt kan blive til 14 GW eller mere, såfremt havvindsoptimerne udnytter den frihed, der indgår i aftalen til at opføre mest muligt kapacitet på arealer. Parkerne kan dermed bidrage med grøn energi til Danmark og Europa, både i form af grøn strøm, svarende til mere end 14 millioner danske og europæiske husstandes elforbrug, eller til Power-to-X-produkter såsom grøn brint.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p>7.3: Fordobl energieffektiviteten.</p> <p>Energieffektivitet er en væsentlig del af den danske energipolitik, og der er gennemført flere omfattende initiativer på dette område, ligesom Danmark i EU har arbejdet for et højt ambitionsniveau i EU's nyligt vedtagne <i>energieffektivitetsdirektiv</i>.</p> <p>Danmark har både tilskudspuljer til energieffektivisering i private hjem og industrien. Senest, bl.a. som følge af krigen i Ukraine, er der indgået <i>Klimaaf tale om grøn strøm og varme 2022 af 25. juni 2022</i>, hvori den politiske ambition er, at der ikke skal anvendes gas til rumvarme i danske husstande fra 2035. Aftalen forventes at sætte skub i antallet af konverteringer fra olie- og gasfyr til mere energieffektive løsninger som fjernvarme eller varmepumper. Derudover forventes <i>Grøn skattereform for industri mv. af 24. juni 2022</i> at medføre energieffektiviseringer og elektrificering i industrien, særligt på grund af indførelsen af CO₂-afgiften.</p> <p>I de kommende år vil Danmark skulle implementere det nyligt vedtagne <i>energieffektiviseringsdirektiv</i> og <i>EU's kommende bygningsdirektiv</i>, der er under forhandling i EU, som vil være med til at sætte rammerne for den danske energieffektiviseringsindsats.</p>
● ↑	● ↑	● ↑	<p>8.5: Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn.</p> <p>Danmark har et af de mest velfungerende og demokratiske arbejdsmarkeder i verden, hvor arbejdsmarkedets parter bidrager til anstændigt arbejde for alle samt tager aktivt medansvar for regeringens social- og arbejdsmarkedspolitik. Opgørelser viser, at der fortsat er en lavere andel handicappede mennesker i beskæftigelse end i befolkningen som helhed, men forskellene bliver mindre. Der blev i 2019 afsat satspulje på 128,4 mio. kr. for perioden 2019-2022 til 11 initiativer, der alle har til formål at understøtte, at flere personer med handicap kommer i beskæftigelse. Der blev ligeledes ifm. <i>Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet for 2023-2026 af marts 2023</i> afsat 33,3 mio. kr. i 2023 samt 8,7 mio. kr. i 2025 til indsatsen IPS for unge. IPS står for Individuelt Planlagt job med Støtte. Indsatsen skal hjælpe udsatte unge med psykiske lidelser i kontanthjælpssystemet videre i ordinært job eller uddannelse via IPS-metoden.</p>

			<p>Den seneste opgørelse, viser, at 61 pct. af personer med handicap er i beskæftigelse mod 86 pct. uden handicap i 4. kvartal af 2021. Blandt mennesker med større handicap er andelen 39 pct.³</p> <p>Beskæftigelsen er steget for både mennesker med og uden handicap fra 2020 til 2021, men er mest udtalt for personer med handicap. For denne gruppe er beskæftigelsen steget med 5,5 procentpoint mod 1,7 procentpoint for personer uden handicap. Mens beskæftigelsesfremgangen for personer med handicap er modsvaret af et fald i andelen af personer uden for arbejdsstyrken, er det dog primært andelen af ledige, der er faldet for mennesker uden handicap.</p>	
● →	● →	● →	<p><i>8.6: Hjælp unge i arbejde, uddannelse og praktik.</i></p> <p>I 2022 var der 43.115 personer i alderen 15-24 år, der ikke havde en tilknytning til hverken uddannelse eller arbejdsmarkedet. Dette svarer til en andel på 6,4 pct. af de 15-24-årige, og det har fra 2016-2022 ligget relativt stabilt mellem 6-7 pct. Den manglende tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet gælder især mænd, hvor 7,1 pct. i 2022 ikke havde nogen tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet, mens andelen samme år var 5,6 pct. for kvinder.</p> <p>Den daværende regering indgik i oktober 2021 sammen med arbejdsmarkedets parter og Kommunernes Landsforening <i>Trepartsaftale om mangel på arbejdskraft</i>. En del af aftalen var at iværksætte et landsdækkende initiativ, der giver kommunerne mulighed for at arbejde jobrettet med uddannelseshjælpsmodtagere. Formålet med initiativet er at få flere unge i job på den korte bane og skabe styrket viden om arbejdet med den jobrettede vej for unge.</p> <p>Den nuværende regering vil ligeledes "indkalde til en trepartsaftale om de næsten 45.000 unge, der i dag hverken er i gang med en uddannelse eller er i arbejde", jf. regeringsgrundlaget.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p><i>8.9: Støt op om bæredygtig turisme.</i></p> <p>I juni 2022 offentliggjorde den daværende regering en ny National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, der skal sætte retning for udviklingen af dansk turisme frem mod 2030. Strategien er udarbejdet af Det Nationale Turisforum i samarbejde med turismeerhvervet, kommunerne, destinationsselskaberne og de statslige turismefremmeorganisationer og indeholder bl.a. en målsætning om, at 70 pct. af alle overnatningssteder skal være bæredygtighedscertificerede i 2030. Visionen for strategien er, at turismen skal styrke dansk økonomi og det danske samfund gennem en miljømæssig, økonomisk og socialt bæredygtig vækst, der både skaber værdi for borgere, turister og lokalsamfund. Strategien opstiller konkrete pejlemærker for alle tre dimensioner af bæredygtighed og sætter dermed fokus på f.eks. den grønne omstilling af turismeerhvervet og samspillet mellem turismen og lokalsamfundet. Strategien adresserer desuden turismeerhvervets udfordringer oven på COVID-19 såvel som langsigtede globale trends, såsom øget efterspørgsel efter grønne og bæredygtige løsninger, øget digitalisering og skærpet international konkurrence.</p>	
● →	● →	● →	<p><i>9.5: Styrk forskning, og opgradér industriteknologi.</i></p> <p>I 2023 investerede Danmark 27,1 mia. kr. i offentlig finansieret forskning, hvilket udgør 1 pct. af BNP. Regeringen har som målsætning, at Danmark ligeledes i 2024 skal investere mindst 1 pct. af BNP i offentlig finansieret forskning.</p>	

<p>● →</p>	<p>● →</p>	<p>● →</p>	<p><i>10.2: Styrk social, økonomisk og politisk inklusion.</i></p> <p>Siden slutningen af 1990'erne er der gennemført detaljerede registerbaserede undersøgelser af forskellige gruppers valgdeltagelse for at understøtte indsatsen for demokratisk underrepræsenterede grupper.</p> <p>I de fleste vestlige lande er der en tendens til faldende valgdeltagelse. Det gælder også for Danmark, men dog i væsentligt mindre omfang. Valgdeltagelsen ved folketingsvalget den 1. november 2022 var 84,2 procent. Det er den laveste valgdeltagelse ved et folketingsvalg siden 1990. Det er dog fortsat en høj valgdeltagelse sammenholdt med andre lande.</p> <p>En undersøgelse af valglisten fra folketingsvalget i 2022 viser, at der i visse befolkningsgrupper er en langt lavere valgdeltagelse end andre. Eksempelvis er der høj valgdeltagelse blandt ældre, samlevende kvinder, der har dansk oprindelse, videregående uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet, mens der er lav valgdeltagelse blandt unge mænd, der bor alene, har ikke-vestlig oprindelse, kort uddannelse og er uden tilknytning til arbejdsmarkedet.</p> <p>Blandt de 18-årige er der sket en stigning i valgdeltagelsen.</p> <p>Ved folketingsvalget i 2022 steg andelen af kvindelige kandidater fra 34,3 procent i 2019 til 38,4 procent. Andelen af kvindelige valgte kandidater steg desuden fra 38,9 procent i 2019 til 43,4 procent. Dette er en fortsættelse af den positive udvikling, man også så ved kommunal- og regionalvalget i 2021.</p> <p>Danmark har desuden over de seneste årtier løbende styrket mulighederne for valgdeltagelse for personer med handicap, f.eks. ved at udbygge reglerne om hjælpemidler ved valg.</p> <p><i>Barnets lov af 2. juni 2023</i> er en ny hovedlov, der samler alle reglerne for særlig støtte til børn og unge ét sted. Med loven får børn og unge en række nye rettigheder, som styrker deres stemme i egen sag og fremhæver deres ret til inddragelse. Det fremgår eksplicit i loven, at børn og unge har ret til indflydelse på de forhold, som vedrører dem, hvorfor deres holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages inden, der træffes beslutninger eller afgørelser. Barnets lov træder i kraft den 1. januar 2024.</p>	
<p>● →</p>	<p>● →</p>	<p>● →</p>	<p><i>10.3: Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination.</i></p> <p>Der er i Danmark stadig et behov for at gøre en indsats for at reducere uvidenhed og fordomme om personer med handicap, LGBT+ personer m.fl. for at skabe større inklusion i samfundet.</p> <p>Den 1. januar 2022 trådte en række lovændringer i kraft med henblik på en bedre beskyttelse af LGBT+ personer. Der er indsat et forbud mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering uden for arbejdsmarkedet, og forbuddet mod forskelsbehandling på grund af kønsidentitet, kønsudtryk og køns karakteristika er gjort eksplicit i forskelsbehandlingslovgivningen, både inden for og uden for arbejdsmarkedet. For at understøtte håndhævelsen af forbuddet er der indsat en klageadgang til Ligebehandlingsnævnet, og Institut for Menneskerettigheder har fået mandat til at rejse klagesager og lave analyser på området. Begreberne kønsidentitet, kønsudtryk og køns karakteristika er desuden indsat eksplicit i straffelovens bestemmelse om hadforbrydelser og hadefulde ytringer. Også udtalelser eller lignende, hvormed en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af deres handicap, er fremover omfattet af straffeloven.</p>	

		<p>Den daværende regering lancerede en ny <i>LGBT+-handlingsplan 2022-2025, Plads til forskellighed i fællesskabet</i>, den 15. august 2022. Handlingsplanen indeholder 39 initiativer, der skal fremme tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBT+-personer. LGBT+ handlingsplanen sætter ind på fem områder: 1) LGBT+ familier, 2) børn og unges trivsel, 3) partnervold, seksuelle overgreb og had mod LGBT+ personer, 4) sundhed og trivsel og 5) kampen for rettigheder internationalt. Initiativerne skal bidrage til at gøre livet bedre for LGBT+ personer.</p> <p>For diskrimination på arbejdsmarkedet er udviklingen generelt positiv, mens der ikke er tilstrækkelige data til at sige noget om udviklingen for diskrimination af personer med handicap uden for arbejdsmarkedet. I 2023 afsatte Folketinget midler til en evaluering af <i>Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap</i>.</p> <p>Der er også igangsat en ekspertgruppe i matematik og om køn i skolerne, jf. også delmål 4.1. Tiltagene understøtter delmål 4.3 om at sikre lige adgang for kvinder og mænd til teknisk, erhvervs- og videregående uddannelse, herunder universiteter, af høj kvalitet og til en overkommelig pris inden 2030, og delmål 4.5 om at ulighed mellem kønnene i uddannelser skal afskaffes, og der skal sikres lige adgang til alle niveauer af uddannelse og erhvervsrettet uddannelse for de mest udsatte grupper, herunder personer med handicap, oprindelige folk og børn i udsatte situationer inden 2030.</p> <p><i>Aftale om at styrke undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge af 16. marts 2022</i>, der styrker det kommunale myndighedsansvar for dagbehandlingstilbud og special-undervisningstilbud på anbringelsessteder, understøtter og fremmer ambitionerne bag delmål 10.3 ved, at de mest udsatte børn – nemlig de anbragte børn og unge – får det undervisningstilbud, de har krav på, og så det understøttes, at flere får lige muligheder.</p> <p>Danmark er endvidere i gang med at udarbejde en <i>handlingsplan mod racisme</i>. Handlingsplanen skal bekæmpe racisme bredt i samfundet og afdække racismens omfang og karakter. Regeringen forventer at offentliggøre handlingsplanen i første halvdel af 2024.</p>	
● →	● →	<p>10.6: <i>Styrk repræsentationen af udviklingslandene i finansielle institutioner.</i></p> <p>Danmark arbejder generelt for at understøtte stærke og repræsentative internationale organisationer og støtter op om både <i>Bridgetown Initiative 2.0</i> og FN's <i>Generalsekretærs initiativ for reform af den internationale finansielle arkitektur</i>. Danmark er villig til at indgå i dialog om samtlige anbefalinger, inklusiv de svære. I Verdensbanken har Danmark senest presset på for, at modtagerlandes stemmeandel under den Internationale Udviklings-sammenslutning (IDA), der yder lån og bevillinger på særlige vilkår til de fattigste lande, øges markant over en år-række. I den Afrikanske Udviklingsbank (AfDB) har de afrikanske lande majoriteten af stemmeandele, om end de største bidragsydere ikke er fra det afrikanske kontinent. Overordnet gælder, at Danmarks mulighed for at bidrage til fremdrift beror på øvrige medlemslande, da beslutninger som hovedregel kræver bred mellemstatslig opbakning i de respektive institutioner. En ændring af repræsentation i f.eks. Den Internationale Valutafond (IMF) og Verdensbanken besværliggøres af den nuværende geopolitiske kontekst.</p>	
● ↑	● ↑	<p>11.2: <i>Skab billige og bæredygtige transportsystemer.</i></p> <p>Selvom det går godt, er der fortsat plads til forbedringer, bl.a. for tilgængeligheden i den kollektive busstrafik. Den kollektive busstrafik udbydes og administreres</p>	

			<p>af de regionale trafiksselskaber, der som følge af <i>FN's konvention om rettigheder for personer med handicap</i> er ansvarlige for at understøtte tilgængelighed i busser. Hertil kan det oplyses, at visse regionale trafiksselskaber allerede har besluttet, at der i nye udbud af busruter skal stilles krav om elektriske ramper. Der er løbende dialog i sektoren om den kollektive bustrafik.</p> <p>Tilgængeligheden i den øvrige del af den kollektive trafik, herunder jernbanetrafikken, vurderes fortsat at være god. Den daværende regering afsatte i 2021 i forbindelse med <i>Aftale om Infrastrukturplan 2035 af 28. juni 2021</i> en pulje på 650 mio. kr. for perioden 2022-2035 til at øge tilgængeligheden på stationer i hele landet. Der er derudover afsat en pulje på 350 mio. kr. til at skabe trygge, attraktive og grønne stationer. Aftalen er blevet genbekræftet efter det seneste folketingsvalg.</p>	
●↑	●↑	●↑	<p><i>11.3: Gør byerne inkluderende og bæredygtige.</i></p> <p>Bæredygtighed indgår i den kommunale planlægning med stigende vægt. Mange kommuner har på eget initiativ valgt at skrive en række af FN's Verdensmål ind i kommunens planstrategi og strategier for f.eks. bæredygtighed. I kommuneplanerne indgår, hvordan kommunen skal udvikles med henblik på, at der er en alsidig boligsammensætning, adgang til grønne områder og kultur, idræt mv. samt adgang til kollektiv trafik. Dette danner rammen for inkluderende byer og bysamfund.</p> <p>Der er i 2023 gennemført en ændring af <i>planloven</i>, hvor planlovens formål er udvidet med klima som hensyn på linje med natur og miljø samt vækst og udvikling. Det betyder, at hensynet til klima nu er en saglig begrundelse og et lovligt hensyn i den fysiske planlægning,.</p> <p>Med gennemførelsen af <i>Aftalen om opfølgning på evaluering af planloven m.v. af 15. juni 2022</i> vil kommunerne få nye muligheder for at planlægge for bæredygtige byer. Kommunerne får bl.a. mulighed for at planlægge for bilfrie bydele og stille krav om parkeringspladser til bæredygtige mobilitetsformer samt til kvalitet og omfang af bynatur. Kommunerne får endvidere mulighed for at planlægge for ungdomsboliger til unge under uddannelse. De nye muligheder forventes at træde i kraft i 2024.</p>	
●→	●→	●→	<p><i>11.4: Beskyt verdens kultur- og naturarv.</i></p> <p>Danmark har lang tradition for fredning og beskyttelse af natur- og kulturarv, og de nuværende lovgivningsmæssige rammer vurderes tilstrækkelige.</p> <p>I alt ca. 7.000 bygninger er fredet efter <i>bygningsfredningsloven</i> og ca. 350.000 bygninger har fået deres bevaringsværdi vurderet af kommunerne. Der er endvidere ca. 35.000 fredede fortidsminder. Et fortidsminde er beskyttet iht. <i>museumsloven</i>, og et beskyttet fortidsminde affredes generelt ikke.</p> <p>Omtrent 5 pct. af Danmarks samlede areal er fredet som naturarv, og der fredes løbende nye arealer.</p>	
●→	●→	●→	<p><i>12.8: Giv alle mennesker viden og forståelse for at kunne leve bæredygtigt.</i></p> <p>Den daværende regering ønskede at øge viden og forståelse om bæredygtighed. Sammen med 24 organisationer blev første fase af <i>Handleplan for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling</i> derfor skudt i gang med en opstartskonference den 21. marts 2022.</p>	

		<p>I 2022 offentliggjorde Uddannelses- og Forskningsstyrelsen desuden en større kortlægning af omfanget af grønt læringsindhold i de videregående uddannelser. Undersøgelsen viste, at 65 pct. af landets videregående uddannelsesudbud arbejder aktivt med grøn omstilling i uddannelsen. Samtidig blev der som inspiration offentliggjort en række cases, der illustrerer hvordan de videregående uddannelser arbejder med grøn omstilling. Grøn omstilling og bæredygtighed indgår også som et mål i de videregående uddannelsesinstitutioners strategiske rammekontrakter for 2022-2025.</p>	
<p>• ↑</p>	<p>• ↑</p>	<p>• ↑</p>	<p>13 KLIMA-INDSATS</p> <p>13.2: Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker.</p> <p><i>Klimalovens</i> mål er blandt de mest ambitiøse klimamål i verden. Loven understøtter en omfattende omstilling af alle sektorer frem mod 2030 og 2050 samt sætter handling bag ambitionen om, at Danmark skal være et grønt foregangsland. Regeringen har offentliggjort et arbejdsprogram for klimapolitikken, Klima-program 2023, der giver overblik over væsentlige udspil i de kommende år.</p> <p>I løbet af 2021, 2022 og 2023 har den daværende regering og den nuværende regering taget beslutninger, som underbygger dette:</p> <p>2021</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021</i> indeholder konkrete drivhusgasreduktioner på 1,9 mio. ton CO₂e i 2030 og et bindende reduktionsmål for land- og skovbrugssektorens udledninger (ekskl. energi-relaterede udledninger) på 55-65 pct. i 2030 i forhold til 1990-niveaueet. - <i>Delaftale om investeringer i et fortsat grønnere Danmark af 4. december 2021</i> har til formål at reducere udledningerne i 2025 og 2030 med 0,5 mio. tons CO₂ gennem en teknologineutral pulje til negative udledninger, f.eks. CO₂-fangst eller pyrolyse. Det er derudover aftalt at udbyde yderligere 2 GW hav-vind senest i 2030. - <i>Aftale om støtteudbud til biogas og andre grønne gasser af 21. december 2021</i> har til formål at øge konkurrence, sænke støtteniveauet og understøtte mere grøn gas. <p>2022</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Aftale om udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer af 15. marts 2022</i>, herunder om et statsligt Power-to-X-udbud på 1,25 mia. kr. - <i>Aftale om kilometerbaseret vejafgift for lastbiler af 24. juni 2022</i>, som skønnes at reducere CO₂-udledningen med ca. 0,3 mio. ton i 2025 og ca. 0,4 mio. ton i 2030. - <i>Klimaafale om grøn strøm og varme 2022 af 25. juni 2022</i>, som understøtter udrulning af grøn gas, udfasning af gas mv. Samlet forventes aftalen at medføre konkrete reduktioner i de nationale CO₂-udledninger med 0,44 mio. ton CO₂e i 2025 og 0,43 mio. ton CO₂e i 2030. Herunder ambitionen om 100 pct. grøn gas i 2030, som skønnes at kunne bidrage med en CO₂e-reduktion på ca. 0,45 mio. ton i 2030. - <i>Aftale om grøn skattereform for industri mv. af 24. juni 2022</i>, som forventes at give en CO₂-reduktion på 4,3 mio. ton i 2030 og 1,3 mio. ton i 2025. <p>2023</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Tillægsaftale om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energix Bornholm af 30. maj 2023</i>, der fastlægger rammer for danmarkshistoriens største udbygning af havvind på 9 GW, der potentielt kan blive til 14 GW eller mere, såfremt havvindsopstillerne udnytter den frihed, der indgår i aftalen, til at opføre mest muligt kapacitet på arealer. - <i>Aftale om mulighed for etablering af brintinfrastruktur af 22. maj 2023</i>, der muliggør etablering af rørbunden brintinfrastruktur i Danmark.

			- <i>Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark af 20. september 2023</i> , der bl.a. tilrettelægger udbud af CCS, der skal reducere af 2,3 mio. t. CO ₂ årligt fra 2029.	
● ↑	● ↑	● ↑	<p><i>14.5: Beskyt kyst- og havområder.</i></p> <p>Med <i>Aftale om Danmarks Havplan af 7. juni 2023</i> er det besluttet, at udpege 6 pct. af havarealet som strengt beskyttet, og gradvist at øge andelen af strengt beskyttede områder til 8 pct. af havarealet i 2028 og 10 pct. i 2030. Samlet set er mere end 30 pct. udpeget som beskyttet natur.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p><i>15.2 Stop skovrydning og genopret ødelagte skove</i></p> <p>Regeringen har i sit regeringsgrundlag tilkendegivet, at den vil fremlægge en ambitiøs skovplan med et mål om etablering af 250.000 hektar ny skov i Danmark. Det vil medføre en skovrejsning på knap 6 pct. af Danmarks landareal svarende til 39 pct. af Danmarks eksisterende skovareal.</p> <p>Danmark har kæmpet for vedtagelsen af den nye ambitiøse <i>EU-forordning mod global skovrydning og skovforringelse</i>. Forordningen er et vigtigt skridt ift. at tage ansvar for danske virksomheders og dansk forbrugs betydning for skovrydning og skovforringelse.</p> <p>Danmark deltager i Amsterdam Partnerskabet (ADP), sammen med ni andre europæiske lande, med indsatser for at fremme ansvarlige og skovrydningsfri værdikæder.</p> <p>Regeringen understøtter Etisk Handel Danmark, der er en danske platform for virksomheder og organisationer, der arbejder for ansvarlig og bæredygtig handel, herunder skovrydningsfrie værdikæder.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p><i>16.1: Reducér vold overalt.</i></p> <p>Den daværende og nuværende regering har et stort fokus på tryghed og sikkerhed i hele landet. Det fremgår f.eks. af regeringsgrundlaget, at regeringen vil gennemføre en straffereform, hvor der sættes hårdere og mere konsekvent ind over for bl.a. alvorlig personfarlig kriminalitet.</p> <p>Regeringen har endvidere i september 2023 fremlagt initiativer til en ny bandepakke "Trygge nabolag i hele Danmark – Strammere greb om banderne", som skal sikre betydelige og mærkbare konsekvenser for banders voldsudøvelse, ligesom indsatsen mod knive og skydevåben skærpes for bl.a. at reducere vold.</p> <p>Yderligere præsenterede den daværende regering den 25. januar 2022 en Handlingsplan mod antisemitisme, som skal understøtte en helhedsorienteret tilgang til problemet. Endelig fremlagde den daværende regering i november 2021 udspillet "Et tryggere Danmark", der indeholdt en række initiativer mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet, herunder initiativer målrettet et trygge natteliv.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p><i>16.2: Stop mishandling, udnyttelse, menneskehandel og vold mod børn.</i></p> <p>Regeringen lancerede i september 2023 en ny bandepakke, "Trygge nabolag i hele Danmark – Strammere greb om banderne", som bl.a. har fokus på at gøre op med bandernes fødekæde og sikre, at børn og unge ikke bliver en del af bandemiljøet. Der lægges i den forbindelse op til at rekruttering af børn og unge til kriminalitet skal gøres ulovligt. Desuden lægges der op til en styrkelse af SSP-</p>	

			<p>samarbejdet. SSP-samarbejdet er et samarbejde mellem skole, socialforvaltning og politi, der har til formål at forebygge kriminalitet blandt børn og unge.</p> <p><i>Lov nr. 696 af 24. maj 2022</i> om menneskeudnyttelse trådte i kraft den 1. juni 2022. Loven kriminaliserer menneskeudnyttelse, hvorved der forstås udnyttelse af en anden person til arbejde, til prostitution eller til anden seksuel udnyttelse under åbenlyst urimelige forhold. En sådan udnyttelse vil kunne straffes med fængsel indtil 6 år.</p> <p>Ved <i>lov nr. 2601 af 28. december 2021</i>, der trådte i kraft den 1. januar 2022, blev National Enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) etableret, hvor de mest specialiserede politi- og anklagerfaglige kompetencer samles. NSK har til opgave at efterforske og strafforfølge de komplekse og ressourcetunge sager om økonomisk og organiseret kriminalitet, herunder menneskehandel og menneskesmugling.</p>
● ↑	● ↑	● ↑	<p><i>16.3: Styrk retssikkerheden, og giv alle adgang til retfærdig rettergang.</i></p> <p>Regeringen og en række partier indgik i september 2023 <i>Aftale om Initiativer vedrørende omgørelsesfristen i straffesager af 20. september 2023</i>. Aftalen indeholder tiltag, der skal minimere risikoen for fejl hos politiet og anklagemyndigheden i forbindelse med omgørelsesfristen i straffesager. Som et led i aftalen forlænges omgørelsesfristen i <i>retsplejelovens</i> § 724, stk. 2, fra de nuværende 2 måneder til 4 måneder. Formålet med forlængelsen er at sikre mere tid til at opdage eventuelle fejl, bl.a. så forurettede også i sådanne tilfælde kan gøre brug af sin klageadgang.</p> <p>Desuden trådte <i>lov nr. 897 af 21. juni 2022</i> i kraft den 1. juli 2022, der indeholder initiativer, som overordnet har til formål at understøtte en hensigtsmæssig udnyttelse af politiets, anklagemyndighedens, domstolenes, kriminalforsorgens og Ungdomskriminalitetsnævnets ressourcer, herunder ved at forbedre politiets efterforskningsmuligheder.</p> <p>Den daværende regering præsenterede endvidere i 2021 en række nye effektiviseringstiltag, som skal bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden i straffesager, understøtte respekten for retsvæsenet og understøtte en mere hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne i straffesagskæden, så sagerne i højere grad kan afsluttes inden for rimelig tid.</p>
● ↑	● ↑	● ↑	<p><i>16.4: Bekæmp organiseret kriminalitet og ulovlige strømme af penge og våben.</i></p> <p>Antallet af domfældelser for overtrædelse af <i>straffelovens</i> §290 a om hvidvask er steget fra 2 i 2019 til 213 i 2022 og 346 pr. 7. september 2023.</p> <p>Siden 2021 er der desuden taget yderligere initiativer. Ved <i>lov nr. 2601 af 28. december 2021</i>, der trådte i kraft d. 1. januar 2022, blev National Enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) etableret. NSK har til opgave at efterforske og strafforfølge de mest komplekse og ressourcetunge sager om økonomisk og organiseret kriminalitet. I regi af NSK er der etableret et operativt samarbejde til bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering med deltagelse af en række relevante myndigheder, herunder politiet, tilsynsmyndigheder i henhold til hvidvaskloven og skatteforvaltning, og udvalgte private aktører.</p> <p>Endvidere er der med <i>lov nr. 2601 af 28. december 2021</i> etableret en formaliseret fast track-ordning i Hvidvasksekretariatet, hvor underretninger fra banker mv. vedrørende transaktioner af større eller særlig mistænkelig karakter underkastes en særlig behandling i sekretariatet. Dette er kombineret med en pligt for eksempelvis bankerne til at fastfryse transaktionen.</p>

			<p>Endelig har regeringen i september 2023 lanceret en ny bandepakke, Trygge nabolag i hele Danmark – Strammere greb om banderne”, som indeholder en række initiativer til bekæmpelse af organiseret kriminalitet. Det omfatter bl.a. strengere straffe for bandekriminalitet, en styrket indsats mod våben samt et øget fokus på bandernes økonomiske kriminalitet.</p>	
● →	● →	● →	<p><i>16.5: Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt.</i></p> <p>Danmark lå i 2022 på førstepladsen på Corruption Perception Index (CPI) fra Transparency International. Danmark har siden 1995 været et af verdens mindst korrupte lande på denne liste.</p> <p>Regeringen arbejder for at fastholde Danmarks placering som et af verdens mindst korrupte lande bl.a. ved at deltage aktivt i bekæmpelsen af korruption internationalt. Danmarks indsats mod antikorrupition bliver løbende evalueret i forskellige internationale fora. Den danske anti-korrupsionsindsats blev i 2022 evalueret i regi af OECD's Working Group on Bribery, Europarådet (GRECO) og EU (Kommissionens retsstatsrapport). Danmark deltager desuden i korrupsions-evalueringer af andre lande.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p><i>17.4: Bistå udviklingslande med at gøre deres gæld bæredygtig.</i></p> <p>Gennem bidrag til udviklingsbankerne og Den Internationale Valutafond (IMF) opnår Danmark indflydelse på rammerne for den støtte, udviklingsbankerne yder til udviklingslandene på gældsområdet. Danmark bidrager til opfyldelsen af delmålet gennem sit multilaterale engagement i bl.a. Parisklubben, gruppen af vestlige kreditorer, samt i de multilaterale udviklingsbanker og IMF. Danmark er fortalere for mere effektive gældsbehandlinger og bakker op om initiativer, der styrker udviklingslandenes gældsholdbarhed. Et nyt dansk bidrag til IMF i 2023 vil bidrage til at styrke finansiel stabilitet i lavindkomstlande.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p><i>17.9: Styrk udviklingslandenes kapacitet til at opnå Verdensmålene.</i></p> <p>Danmark bygger kapacitet i udviklingslandene gennem myndighedssamarbejdet. Siden 2021 er der fulgt op på evalueringen af myndighedssamarbejdet, bl.a. ved at igangsætte arbejdet med flerårige strategiske rammeaftaler med myndighederne og ved at identificere nye lande for samarbejdet. Derudover byder 2023 på en dialog med mulige nye myndigheder, der kan engagere sig fremover. Således er myndighedssamarbejdet under udvidelse i år og i de kommende år. Et eksempel på kapacitetsopbygning er på energiområdet, hvor der arbejdes med teknisk energisektormodellering med open source software, som sætter energisektormyndigheder i stand til at modellere selv fremover. Dette informerer udviklingslandenes klimaambitioner og nationale energisektorinvesteringsplaner.</p>	
● ↑	● ↑	● ↑	<p><i>17.12: Fjern handelsbarrierer for de mindst udviklede lande.</i></p> <p>Under EU's <i>arrangement om generelle toldpræferencer</i> (GSP) ydes de mindst udviklede lande told- og kvotefri adgang til EU (og hermed også Danmark) for alt undtagen våben. Kommissionen fremsatte i september 2021 forslag til en ny GSP-forordning, der skulle erstatte det nuværende system og træde i kraft fra 2024. Da der ikke er udsigt til at forhandlinger mellem Rådet og Parlamentet om den præcise udformning af det fremtidige arrangement kan afsluttes i 2023, har Kommissionen fremlagt et roll-over-forslag, som skal forlænge den nuværende GSP-forordning frem til 2027. Ifølge Kommissionens seneste rapport om GSP, dækkende perioden 2018-2019, er de mindst udviklede landes andel af EU's samlede import nået op på 2,2 pct. i 2018, hvilket er mere end dobbelt så meget</p>	

			<p>som landenes andel af verdensimporten (0,98 pct. i 2017). Landene har i perioden oplevet en stigning på 15,3 pct. i deres præferenceeksport til EU.</p>
● →	● →	● →	<p><i>17.14: Styrk sammenhængen i politikker for bæredygtig udvikling.</i></p> <p>Danmark har både på nationalt og internationalt niveau foretaget forskellige tiltag. I 2021 satte arbejdet med Handlingsplanen og Danmarks <i>Voluntary National Review</i>-rapport til FN fokus på, hvad Danmark gør godt, og hvad der kan gøres bedre i forhold implementeringen af Verdensmålene, ligesom denne Fremdriftsrapport følger op på udviklingen i 2022 og 2023.</p> <p>Med henblik på Danmarks globale indsats er der inden for de seneste år blevet lanceret flere strategier, herunder ny udviklingspolitisk strategi 2021-2025, ny udenrigs- og sikkerhedspolitisk strategi, og strategi for den globale klimainsats, som underbygger fokuset på bæredygtig udvikling. Ligeledes pågår arbejdet med en ny arktisk strategi og en plan for styrket dansk engagement med Afrika.</p>

Bilag 1: Oversigt over vurderinger af delmål fra Handlingsplan for FN's 17 Verdensmål fra juni 2021

Bilagstabel 1			
Vurderinger af delmål i Handlingsplanen 2021			
Delmål	Vurdering fra Handlingsplanen 2021	Niveau	Tendens
Verdensmål 1			
1.1 Afskaf ekstrem fattigdom	Alle i Danmark har ret til sociale ydelser, hvorfor ingen i Danmark lever i ekstrem fattigdom.	●	↑
1.2 Reducer fattigdom med mindst 50 pct.	Der forventes en national definition af fattigdom. Sigtet efter en halvering af fattigdom i Danmark skal ses i lyset af Danmarks udgangspunkt med et veludbygget socialt sikkerhedsnet.	●	↑
1.3 Indfør sociale sikkerhedsnet	Alle i Danmark har adgang til sociale sikkerhedsydelser.	●	↑
1.4 Giv lige rettigheder til ejerskab, serviceydelser, teknologi og økonomiske ressourcer	Målet vurderes at være opfyldt.	●	→
1.5 Opbyg modstandsdygtighed mod katastrofer	Danmark rammes kun sjældent af større katastrofer. Dog arbejder Danmark løbende målrettet med beredskabsplanlægning og krisestyring ifm. katastrofer og gennemfører nationale krisestyingsøvelser hvert andet år.	●	↑
Verdensmål 2			
2.1 Giv alle adgang til sikker og næringsrig mad	I Danmark har alle ret til sikker, ernæringsmæssig og tilstrækkelig mad hele året rundt.	●	↑
2.2 Stop alle former for fejlnærning	Små børns vægtudvikling ligger stabilt og følges af sundhedsplejersken i barnets første leveår. Der er ligeledes fokus på ernæringstilstanden hos unge piger, gravide og ammende kvinder samt ældre mennesker. Ligeledes er der fokus på den stigende forekomst af overvægt og fedme i Danmark.	●	→
2.3 Fordobl produktiviteten for små fødevareproducenter	Det vurderes, at de generelle regler om adgang til jord og andre væsentlige produktionsressourcer er håndteret i eksisterende lovgivning.	●	→
2.4 Gør fødevareproduktionen mere bæredygtig	Målet om bæredygtig landbrugspraksis og fødevareproduktion er generelt en del af målsætninger i den kommende Fælles Landbrugspolitik i EU [trådt i kraft pr. 01.01.2023, red.].	●	↑
2.5 Bevar den genetiske mangfoldighed i fødevareproduktionen	Danmark arbejder aktivt for bevarelse af såsæd, kultiverede planter, landbrugsopdræt og husdyr mv.	●	→
Verdensmål 3			
3.1 Reducér mødre dødeligheden	Danmark har de sidste 10 år haft færre end 5 mødre dødsfald pr. 100.000 levendefødte.	●	↑
3.2 Stop forebyggelige dødsfald blandt børn under fem år	Dødeligheden blandt børn under 5 år i Danmark er lav og de sidste 10 år har tallet været nedadgående.	●	↑
3.3 Bekæmp smitsomme sygdomme	Der er ingen epidemier med AIDS, malaria eller tuberkulose i Danmark, men der er fortsat parametre, der kan forbedres.	●	↑
3.4 Red flere fra at dø af ikkesmitsomme sygdomme, og styrk mental sundhed	Danmark har med øget fokus på kroniske sygdomme og mental sundhed opnået en betragtelig reduktion af dødeligheden, men der er fortsat plads til forbedring frem mod 2030.	●	↑
3.5 Forebyg og behandl stof- og alkoholmisbrug	Danmark er generelt godt med i arbejdet med forebyggelse og behandling af stof- og alkoholmisbrug.	●	↑
3.6 Halver antallet af dræbte og sårede i trafikken	Ses der bort fra det seneste år, hvor antallet af dræbte i trafikken har været usædvanligt lavt som følge af COVID-19, har der siden 2012 været en stagnation i udviklingen i antal dræbte og tilskadekomne.	●	→
3.7 Giv alle adgang til seksuel- og reproduktiv sundhed og familieplanlægning	Der er fri og gratis adgang til praktiserende læge og abort (og prævention mod betaling) samt seksualundervisning i alle landets grundskoler.	●	↑
3.8 Giv alle adgang til lægehjælp	Alle i Danmark har adgang til lægehjælp og universel sundhedsdækning.	●	→
3.9 Reducér sygdom og dødsfald på grund af kemikalier og forurening	Dødsfald grundet luftforurening og påvirkning af sundhedsskadelige kemikalier er fortsat en udfordring i Danmark.	●	↑
Verdensmål 4			
4.1 Gør grundskole og ungdomsuddannelse gratis for alle	Grundskole er gratis i Danmark.	●	→

Bilagstabel 1
Vurderinger af delmål i Handlingsplanen 2021

Delmål	Vurdering fra Handlingsplanen 2021	Niveau	Tendens
4.2 Alle piger og drenge sikres adgang til dagtilbud af høj kvalitet, så de er klar til grundskolen	I Danmark er der lige adgang til børnehaver og børnehaveklasser.	●	→
4.3 Giv alle lige adgang til tekniske, erhvervs- og videregående uddannelser	Der er juridisk formelt lige adgang til undervisning, der er adgangsgivende til en videregående uddannelse.	●	→
4.4 Øg antallet af mennesker, der kan forsørge sig selv	Der er opstillet en politisk målsætning om at halvere andelen af unge op til 25 år, der ikke har tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet, inden 2030, så flere unge og voksne kan opnå finansiel succes.	●	→
4.5 Afskaf al diskrimination i uddannelse	I Danmark gælder lige adgang til uddannelse for alle. Diskrimination på baggrund af køn, race og etnisk oprindelse samt handicap er generelt forbudt ved lov.	●	→
4.6 Lær alle at læse, skrive og regne	Alle danske børn får muligheden for at lære at læse, skrive og regne gennem gratis skolegang.	●	→
4.7 Undervis i bæredygtig udvikling og globalt medborgerskab	I Danmark ydes der finansiel støtte til Verdensmålsskolerne, og der er iværksat initiativer, hvis formål er at støtte undervisning i demokrati og medborgerskab.	●	→
Verdensmål 5			
5.1 Stop diskrimination af kvinder og piger	I Danmark findes der retlige rammer, bl.a. Ligestillingsloven, som har til formål at fremme, håndhæve og overvåge ligestilling.	●	→
5.2 Stop al vold og udnyttelse rettet mod kvinder og piger	I Danmark gennemføres der løbende ny lovgivning på området, bl.a. ift. psykisk vold og samtykkebaseret voldtægt.	●	→
5.3 Afskaf tvangsægteskaber og kvindelig omskæring	Ægteskaber, der er indgået i udlandet af mindreårige, anerkendes ikke efter dansk ret, medmindre der foreligger tvingende grunde herfor. Kvindelig omskæring har været strafbart i Danmark siden 2003.	●	↑
5.4 Værdisæt ulønnet omsorgsarbejde, og del ansvaret i hjemmet	Det vurderes ikke, at ulønnet omsorgsarbejde er udbredt i Danmark, da der er en meget veludviklet social infrastruktur i form af kommunal pasningsgaranti, gode orlovsordninger og offentlige tilbud om ældrepleje.	●	→
5.5 Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser	I Danmark har andelen af kvinder i både politik og lederstillinger været stigende i de sidste 10 år. Tendensen har været særligt stigende blandt offentlige arbejdspladser, og mindre stigende blandt private og i politik.	●	↑
5.6 Giv alle adgang til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder	Rammerne i dansk lovgivning og i sundhedsvæsenet understøtter et højt niveau af adgang til information, undervisning og ydelser vedrørende seksuel og reproduktiv sundhed.	●	→
Verdensmål 6			
6.1 Giv alle adgang til rent drikkevand	Langt de fleste i Danmark har drikkevand til en overkommelig pris.	●	→
6.2 Giv alle adgang til toilet, sanitet og hygiejne	Langt de fleste i Danmark har adgang til toilet, sanitet og hygiejne.	●	→
6.3 Styrk vandkvaliteten, og rens og brug spildevand bedre	Spildevandet i Danmark bliver rensat på et højt niveau. Alt for få af Danmarks vandområder er i god tilstand.	●	↑
6.4 Gør vandforbruget effektivt og sikr forsyningen af ferskvand	Det danske vandforbrug er effektivt sammenlignet med andre landes.	●	→
6.5 Indfør integreret styring af vandressourcer	Danmark samarbejder gennem EU om forvaltning af vandområdet men har få vandressourcer på tværs af landegrænser.	●	→
6.6 Beskyt og genopret økosystemer i og omkring vand	Danmark har udfordringer ift. pesticider og kemiske forureninger i grundvandet.	●	↑
Verdensmål 7			
7.1 Giv alle adgang til moderne energi	Alle danske husstande har adgang til billige, stabile og moderne energiservices.	●	↑
7.2 Forøg andelen af vedvarende energi globalt	Med energiaftalen fra 2018 er der afsat finansiering, der anviser vejen til at opnå en vedvarende energiangivelse på ca. 55 pct. i 2030. Dette mål forventes at blive opnået.	●	↑
7.3 Fordobl energieffektiviteten	Der er i de senere år sket et massivt løft af den danske EE-indsats, som bl.a. bidrager til Danmarks forventede overopfyldelse af EU's energispareforpligtelse.	●	↑
Verdensmål 8			

Bilagstabel 1**Vurderinger af delmål i Handlingsplanen 2021**

Delmål	Vurdering fra Handlingsplanen 2021	Niveau	Tendens
8.1 Skab bæredygtig økonomisk vækst	Danmark har tradition for en stabilitetsorienteret økonomisk politik med en lang planlægningshorisont. Det kommer bl.a. til udtryk i en forholdsvis stabil vækst i BNP pr. indbygger.	●	→
8.2 Opnå højere økonomisk produktivitet gennem teknologi og innovation	Danmark har en velkvalificeret arbejdsstyrke. Gennem diversificering, teknologisk opgradering og innovation bidrages til stor værditilvækst pr. beskæftiget.	●	→
8.3 Før en politik, der skaber jobs og fremmer virksomheder	Danmark har et meget formaliseret arbejdsmarked, hvor der er gode muligheder for at etablere virksomhed samt gode finansieringsmuligheder for virksomhederne.	●	→
8.4 Brug ressourcerne effektivt i forbrug og produktion	Danmark har et meget højt forbrug af naturressourcer, hvilket regeringen bl.a. imødegår med en ambitiøs omstilling til en cirkulær økonomi.	●	→
8.5 Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn	I Danmark bidrager arbejdsmarkedets parter til anstændigt arbejde for alle, og tager aktivt medansvar for regeringens social- og arbejdsmarkedspolitik. Resultaterne ses fx i de høje beskæftigelsesfrekvenser for mænd og kvinder og høje andele, der deltager i voksen- eller efteruddannelse.	●	↑
8.6 Hjælp unge i arbejde, uddannelse og praktik	I Danmark er ungdomsarbejdsløsheden lav – særligt sammenlignet med andre lande. Der er dog fortsat en gruppe unge, som har udfordringer med at gennemføre en uddannelse og opnå varig beskæftigelse.	●	→
8.7 Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde	Målet vurderes at være opfyldt.	●	↑
8.8 Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Globalt ligger Danmark helt i toppen. Vi flytter hele tiden barren, bl.a. gennem den trepartsaftale, der er indgået om prioriterende nationale mål for arbejdsmiljøindsatsen.	●	↑
8.9 Støt op om bæredygtig turisme	Danmark vurderes at placere sig godt ift. opfyldelse af delmålet, bl.a. henset til at Danmark har en national strategi for dansk turisme (2016) og er ved at udarbejde en ny national strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, der forventes offentliggjort i 2021.	●	↑
8.10 Giv alle adgang til banker, forsikring og finansielle tjenesteydelser	9 ud af 10 danskere klarer deres bankforretninger over internettet, og der er adgang til bankfilialer i det meste af Danmark.	●	→
Verdensmål 9			
9.1 Byg bæredygtig og robust infrastruktur	Målet vurderes at være opfyldt.	●	↑
9.2 Støt inkluderende og bæredygtig industrialisering	Danmark arbejder løbende for at få en mere bæredygtig industri bl.a. med indførslen af grøn skat på industrien og øget elektrificering samt tæt inddragelse af regeringens klimapartnerskaber. Det kan bl.a. ses ved Danmarks høje andel af grøn eksport og faldende udledninger bl.a. i industrien.	●	↑
9.3 Øg små virksomheders adgang til finansielle tjenesteydelser	Målet vurderes opfyldt for Danmark, da langt hovedparten af de danske virksomheder vurderes at have gode finansieringsmuligheder.	●	→
9.4 Opgradér alle industrier og infrastrukturer for bæredygtighed	Industrien i Danmark er i takt med løbende nye miljøkrav blevet mere bæredygtig.	●	↑
9.5 Styrk forskning, og opgradér industriteknologi	Regeringen har en målsætning om, at Danmark skal investere mindst 1 pct. af BNP i offentlig finansieret forskning.	●	→
Verdensmål 10			
10.1 Gør uligheden i indkomst mindre	Indkomstforskellene er små i Danmark set i et internationalt perspektiv, ligesom andelen af befolkningen i lavindkomstgruppen er en af de laveste blandt OECD-landene.	●	→
10.2 Styrk social, økonomisk og politisk inklusion	Danmark har generelt relativt høj valgdeltagelse på tværs af grupper som køn, alder og handicap, og en høj andel af befolkningen, der deltager i foreningslivet eller er politisk aktive.	●	→
10.3 Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination	I Danmark er der iværksat lovgivning, som understøtter ikke-diskrimination af personer med handicap samt mennesker med psykiske og særlige sociale problemer. Danmark har dog stadig en indsats at gøre for at reducere uvidenhed og	●	→

Bilagstabel 1
Vurderinger af delmål i Handlingsplanen 2021

Delmål	Vurdering fra Handlingsplanen 2021	Niveau	Tendens
	fordomme om mennesker med handicap og skabe større inklusion i samfundet.		
10.4 Før politik, der fremmer finansiell og social lighed	I Danmark har indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten været stigende siden midten af 1990'erne, og det samme gør sig gældende for lavindkomstgruppen. Danmark er imidlertid fortsat blandt de lande i OECD med de mindste indkomstforskelle. Det skal bl.a. ses i lyset af en høj tilknytning til arbejdsmarkedet og det universelle sociale sikkerhedsnet.	●	→
10.5 Regulér de globale finansielle markeder og institutioner bedre	Målet vurderes opfyldt, da danske finansielle institutioner har øget deres kapitalgrundlag ift. risikovægtede eksponeringer, og deres andel af non-performing lån er faldet ganske markant.	●	↑
10.6 Styrk repræsentationen af udviklingslandene i finansielle institutioner	Danmark arbejder generelt for at understøtte stærke og repræsentative internationale organisationer, hvor udviklingslandene understøttes medbestemmelse og indflydelse.	●	→
10.7 Faciliter sikker og ansvarlig migration	Delmålet vurderes at være dækket ind af de eksisterende politikker på området, og fremdriften i arbejdet med opfyldelsen vurderes at være stabil.	●	→
Verdensmål 11			
11.1 Byg sikre boliger til en overkommelig pris	Danmark har generelt en boligbestand af egnede og understøtte boliger, og boligstandarden er generelt høj.	●	→
11.2 Skab billige og bæredygtige transportsystemer	Danmark er overordnet set langt med at understøtte målet, men arbejder fortsat på at understøtte endnu mere tilgængelige og bæredygtige transportsystemer.	●	↑
11.3 Gør byerne inkluderende og bæredygtige	For så vidt angår inddragelse har målet været opfyldt i mange år, bl.a. i forbindelse med kommuneplaner og lokalplaner mv. Bæredygtighed indgår i den kommunale planlægning med stigende vægt.	●	↑
11.4 Beskyt verdens kultur- og naturarv	En stor del af den danske natur- og kulturarv er beskyttet, og en række initiativer er sat i værk for at beskytte den yderligere.	●	→
11.5 Reducér naturkatastrofers skadelige konsekvenser	Danmark har regulering og tiltag for beskyttelse fra skaderne fra naturkatastrofer.	●	→
11.6 Reducér byernes miljøbelastning	Affald: I Danmark indsamles og behandles næsten alt affald. Luftforurening: Luftforureningen i byer i Danmark er faldende.	● ●	↑ ↑
11.7 Giv alle adgang til grønne offentlige rum	Der er offentlig adgang til naturen både på private og offentlige arealer. Staten og kommuner arbejder løbende med at etablere adgang til naturarealer og til tilgængelige opholdsarealer.	●	→
Verdensmål 12			
12.1 Gennemfør det 10-årige rammeprogramme for bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre	Danmark har en handlingsplan for cirkulær økonomi.	●	↑
12.2 Brug og håndter naturressourcer bæredygtigt	Danmark har et meget højt forbrug af naturressourcer.	●	→
12.3 Halvér det globale madspild per person	Danmark genererer store og relativt stabile mængder madaffald.	●	→
12.4 Håndtér kemikalier og affald ansvarligt	Danmark har underskrevet de relevante internationale aftaler, men har relativt stor mængder farligt affald og ikke tilstrækkelig udsortering.	●	↑
12.5 Reducér affaldsmængden betydeligt	Danmark genererer store og relativt stabile mængder husholdningslignende affald pr. indbygger.	●	→
12.6 Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt	Danmark indførte lovpligtig CSR-rapportering for større virksomheder i 2010, og der arbejdes løbende på at styrke virksomheders CSR-rapportering. Antallet af virksomheder omfattet heraf er løbende, og har ligget nogenlunde stabilt på ca. 1.100 virksomheder siden indførelsen.	●	→
12.7 Promovér bæredygtighed i offentlige indkøb	Danmark fik i oktober 2020 en strategi for grønne offentlige indkøb.	●	↑
12.8 Giv alle mennesker viden og forståelse for at kunne leve bæredygtigt	Miljøstyrelsen oplyser om bæredygtig brug af naturen igennem bl.a. miljømærkning. Bæredygtig livsstil understøttes igennem forskellige former for information og kampagner på tværs af ministerområder.	●	→
Verdensmål 13			

Bilagstabel 1
Vurderinger af delmål i Handlingsplanen 2021

Delmål	Vurdering fra Handlingsplanen 2021	Niveau	Tendens
13.1 Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer	Danmark har regulering og tiltag til at imødegå konsekvenserne af klimaforandringerne, selv om disse fortsat er delvist ukendte.	●	→
13.2 Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker	Klimalovens mål er blandt de mest ambitiøse klimamål i verden. Loven understøtter en omfattende omstilling af alle sektorer frem mod 2030 og 2050 og sætter handling bag ambitionen om, at Danmark skal være et grønt foregangsland. Seneste fremskrivning viser, at Danmark indtil videre forventes at have reduceret udledningerne med 55 pct. i 2030 ift. 1990. Regeringen vil samtidig understøtte initiativer, der bidrager med yderligere reduktioner i de kommende år.	●	↑
13.3 Opbyg viden og kapacitet til at imødegå klimaforandringer	En række danske indsatser på området adresserer delmålet, og der gøres løbende overvejelser om nye projekter og indsatser, så målet i højere grad imødekommes.	●	↑
Verdensmål 14			
14.1 Reducér havforurening	Der er generelt ikke opnået god miljøtilstand i de danske havområder.	●	→
14.2 Beskyt og genopret havets økosystemer	Der er regulering til at understøtte beskyttelse og genopretning af økosystemer, men der mangler tærskelværdier mv. til at understøtte en økosystembaseret forvaltning. Tærskelværdier vil kunne anvendes til at vurdere, hvorvidt god miljøtilstand er opnået samt til at fastsætte miljømål mhp. at opnå dette.	●	→
14.3 Minimér forsurening af havene	Forsuringen af havet er stigende.	●	↓
14.4 Gør fiskeriet bæredygtigt	Målet er ikke nået for alle bestande, men i løbet af de seneste ti år er der gradvist sket en positiv udvikling for de fiskebestande, som primært udnyttes af danske fiskere.	●	↑
14.5 Beskyt kyst- og havområder	Knap 20 pct. af danske kyst- og havområder er udpeget som beskyttede områder, og regeringen har fremlagt forslag om yderligere udpegninger.	●	↑
14.6 Afskaf fiskeristøtte, der medvirker til overfiskeri	Den Fælles Fiskeripolitik (EU) fastsætter regler for tildeling af statsstøtte til fiskerisektoren.	●	→
14.7 Øg de økonomiske fordele ved bæredygtig brug af havets ressourcer	Ikke relevant i Danmark.	-	-
Verdensmål 15			
15.1 Bevar og genopret økosystemer på land og i ferskvand	En stor del af de danske naturarealer er i ikke-gunstig tilstand. Der er fokus på at give natur og biodiversitet bedre vilkår med natur- og biodiversitetspakken.	●	↑
15.2 Frem bæredygtig skovdrift, stop skovrydning og genopret forringede skove, og øg skovrejsning og genplantning	Der er politisk fokus på at fremme bæredygtig skovdrift, ved fx urørt skov..	●	↑
15.3 Bekæmp ørkendannelse, og genopret udpint jord	Miljøministeriet har kortlagt de forurenede grunde i Danmark, og der pågår en prioriteret indsats over for disse.	●	→
15.4 Beskyt økosystemer i bjergene	Ikke relevant for Danmark.	-	-
15.5 Beskyt biodiversitet og naturlige levesteder	Den danske rødliste blev opdateret i 2019. En sammenligning med den foregående rødliste fra 2010 viste et fald i rødliste-indeksværdien. Dermed er der en indikation for, at arterne i Danmark er blevet mere truet i perioden 2010-2019. Det er besluttet, at der skal udarbejdes en strategi for forvaltning af truede arter som led i natur- og biodiversitetspakken.	●	→
15.6 Giv flere adgang til genetiske ressourcer og deres fordele på en fair måde	Danmark har ratificeret Nagoya-protokollen.	●	→
15.7 Stop krybskytteri og ulovlig handel med beskyttede arter	Danmark har implementeret Konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter gennem CITES-forordningen i EU. Konventionen implementeres ved overvågning og regulering af handel med truede arter.	●	→
15.8 Begræns invasive arter	Danmark har vedtaget lovgivning og afsat ressourcer til at bekæmpe og monitorere invasive arter.	●	→
15.9 Tag hensyn til økosystemer og biodiversitet i national og lokal planlægning	Danmark bidrager primært til implementeringen af FN's strategiske plan for biodiversitet gennem EU's biodiversitetsstrategi. Danmarks Statistik har delvist	●	↑

Bilagstabel 1
Vurderinger af delmål i Handlingsplanen 2021

Delmål	Vurdering fra Handlingsplanen 2021	Niveau	Tendens
	implementeret System of Environmental-Economic Accounting (SEEA) i det grønne nationalregnskab, dog ikke om økosystemregnskaber.		
Verdensmål 16			
16.1 Reducér vold overalt	Danmark fastholder et fokus på tryghed og sikkerhed i Danmark, der bl.a. er illustreret ved de seneste initiativer i fler.	●	↑
16.2 Stop mishandling, udnyttelse, menneskehandel og vold mod børn	Det er vurderingen, at der samlet set er tale om en tilfredsstillende opfyldelse af delmålet både aktuelt og løbende.	●	↑
16.3 Styrk retssikkerheden, og giv alle adgang til retfærdig rettergang	Der er i Danmark et kontinuerligt fokus på borgernes retssikkerhed.	●	↑
16.4 Bekæmp organiseret kriminalitet og ulovlige strømme af penge og våben	Indsatsen mod hvidvask og terrorfinansiering i Danmark er blevet styrket markant over de seneste år.	●	↑
16.5 Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt	Danmark har siden 2015 været et af verdens to mindst korrupte lande.	●	→
16.6 Skab effektive, ansvarlige og gennemsigtige institutioner	Der er transparens i offentlig budgetlægning og borgernes tilfredshed med den offentlige service ligger på et højt niveau.	●	→
16.7 Garantér, at alle beslutninger tages på en inkluderende og repræsentativ måde	Åbenhed og demokratisk deltagelse vurderes på højt niveau.	●	→
16.8 Styrk udviklingslandenes deltagelse i mellemstatlige institutioner	Danmark arbejder generelt for at understøtte stærke og repræsentative internationale organisationer, hvor udviklingslandene understøttes medbestemmelse og indflydelse.	●	→
16.9 Giv alle fødselsattest og retlig identitet	I Danmark gives alle en retlig identitet gennem fødselsregistrering.	●	↑
16.10 Beskyt grundlæggende rettigheder, og giv aktindsigt	Det er vurderingen, at der samlet set er tale om en særdeles tilfredsstillende opfyldelse af delmålet både aktuelt og løbende.	●	↑
Verdensmål 17			
17.1 Styrk udviklingslandenes evne til at indsamle egne skatteindtægter	Danmark bidrager til delmålet gennem udviklingssamarbejdet via bilaterale landeprogrammer og gennem IMF og Verdensbanken.	●	→
17.2 Indfri udviklede landes forpligtelser til at give udviklingsbistand	Danmark lever op til sit løfte om minimum at bidrage med 0,7 pct. af BNP i udviklingsbistand til udviklingslande.	●	↑
17.3 Mobilisér finansielle ressourcer for udviklingslande	Det er en prioritet inden for dansk udviklingsbistand at mobilisere additional kapital til investeringer i udviklingslande.	●	→
17.4 Bistå udviklingslande med at gøre deres gæld bæredygtig	Danmark bidrager til opfyldelsen af delmålet gennem sit multilaterale engagement.	●	↑
17.5 Invester i de mindst udviklede lande	Det er en prioritet inden for dansk udviklingsbistand at støtte investeringsfremmende tiltag for de mindst udviklede lande, bl.a. gennem privatsektor initiativer i landeprogrammer.	●	→
17.6 Øg videndeling og adgang til videnskab, teknologi og innovation	Det er ikke muligt at give en fagligt begrundet vurdering af Danmarks placering til dette delmål.	-	-
17.7 Udbred miljøvenlige teknologier i udviklingslandene	Danida Market Development Partnerships (DMPD) fremmer kommercielt orienterede partnerskaber mellem virksomheder, civilsamfundsorganisationer og erhvervsorganisationer for at skabe lokal økonomisk udvikling og beskæftigelse.	●	→
17.8 Styrk videnskab og innovation i de mindst udviklede lande	Det er ikke muligt at give en fagligt begrundet vurdering af Danmarks placering til dette delmål.	-	-
17.9 Styrk udviklingslandenes kapacitet til at opnå Verdensmålene	Som led i Danmarks omfattende udviklingssamarbejde arbejder Danmark med kapacitetsopbygning mhp. national implementering af Verdensmålene.	●	↑
17.10 Promovér universelt handelssystem under WTO	WTO er ramt af store udfordringer, men Danmark arbejder aktivt inden for rammerne af EU for at få reformeret WTO og indgået nye handelsaftaler.	●	↓
17.11 Øg udviklingslandenes eksport	Danmark arbejder hovedsageligt gennem EU, herunder via GSP ordningen, der understøtter told- og kvotefri adgang for de mindst udviklede lande, og via Aid for Trade programmet.	●	→
17.12 Fjern handelsbarrierer for de mindst udviklede lande	Under EU's arrangement om generelle toldpræferencer (GSP) ydes de mindst udviklede lande told- og kvotefri adgang til EU.	●	↑

Bilagstabel 1**Vurderinger af delmål i Handlingsplanen 2021**

Delmål	Vurdering fra Handlingsplanen 2021	Niveau	Tendens
17.13 Styrk den globale økonomiske stabilitet	Danmark har som en lille og åben europæisk økonomi i næsten fire årtier ført fastkurspolitik. Det har været grundlaget for en stabilitets- og vækstorienteret økonomisk politik på tværs af skiftende regeringer.	●	↑
17.14 Styrk sammenhængen i politikker for bæredygtig udvikling	Der er udarbejdet en række strategier med henblik på at styrke politikkoherensen på tværs af politikområder.	●	→
17.15 Respektér hvert lands ret til at føre sin egen politik for bæredygtig udvikling	Der er fokus på, at bilateralt udviklingssamarbejde i Danmarks prioritetslande udfoldes med respekt for de pågældende landes egne prioriteter.	●	↑
17.16 Styrk det globale partnerskab for bæredygtig udvikling 17.17 Tilskynd til effektive partnerskaber	Danmark har en stærk tradition for samarbejde med forskellige aktører nationalt og internationalt.	●	→
17.18 Giv adgang til bedre og mere pålidelige data	Danmark arbejder med kapacitetsopbygning gennem strategiske rammer for det bilaterale samarbejde, myndighedssamarbejde og gennem multilaterale institutioner.	●	→
17.19 Find bedre målemetoder for bæredygtig udvikling	Under ordningen for myndighedssamarbejde arbejder Danmarks Statistik med opbygning af kapacitet til pålidelig statistikproduktion i udvalgte udviklingslande.	●	↑

5. Status på Leave No One Behind

Et bærende princip i FN's 2030-dagsorden er en forpligtelse om, at ingen skal lades i stikken – Leave No One Behind. Verdensmålene er ikke opnået, før de er opnået for alle. Leave No One Behind omhandler mennesker, der bliver efterladt eller ladt i stikken, når de mangler valgmuligheder og muligheder for at deltage i samfundet. Det gælder personer, der – bredt forstået – lever med ulemper eller svagheder, som begrænser deres valg og muligheder i forhold til andre i samfundet. Denne dagsorden er helt central for regeringen, og en rød tråd i regeringens politik er at mindske ulighed i muligheder.

I Danmark har vi et veletableret socialt sikkerhedsnet, gratis uddannelse for alle og en høj grad af ligestilling mellem kvinder og mænd udgør et godt udgangspunkt for lige muligheder. Men der er stadig sårbare grupper, som ikke har samme muligheder for at deltage i samfundet på lige fod med resten af befolkningen eller udsættes for diskrimination.

Med Handlingsplanen fra juni 2021 fulgte et særligt fokus på interessentinddragelse. Og med denne Fremdriftsrapport er en række danske civilsamfundsaktører igen inviteret til at komme med værdifulde bidrag til, hvordan de ser status på fremdriften på FN's Verdensmål i Danmark, jf. *kapitel 2*, herunder arbejdet med Leave No One Behind. En nødvendig forudsætning for at arbejde med Leave No One Behind-dagsordenen er at inddrage og høre dem, der er tæt på problemstillingerne.

Det er en dagsorden, som regeringen hidtil og også fremover vil have fokus på i arbejdet med Verdensmålene, herunder hvordan vi i højere grad bliver bedre i stand til at måle, hvilke personer og grupper, der er udfordrede. I Danmark er der ca. 42.280 personer under 25 år, der hverken er i job eller i uddannelse. Alt for mange børn har en utryk barndom, der risikerer at sætte spor resten af livet. Og mange mennesker i Danmark kæmper med fysiske og psykiske problemer, der udfordrer dem. Bare for at nævne nogle af de grupper, vi fortsat må have fokus på.

Regeringen vil med de kommende afsnit sætte fokus på Leave No One Behind-dagsordenen og fremhæve udvalgte politiske aftaler siden Handlingsplanen i juni 2021, samt hvordan initiativer og delmål, hvis status er gennemgået tidligere i Fremdriftsrapporten, påvirker udsatte og sårbare grupper.

Politiske aftaler og Leave No One Behind

Aftale om Fonden for blandede byer (26. november 2021)

Det er blevet for svært for mennesker med almindelige indtægter at bosætte sig i de store byer. Den daværende regering og en række partier var enige om at sætte ind med nye initiativer, som skal fremme byggeriet af almene boliger for at modvirke tendensen og fremme mere blandede byer. Aftaleparterne var desuden enige om en grundlæggende ændring af indsatsen mod hjemløshed, hvor der skabes et større incitament for, at kommunerne implementerer og bringer de specialiserede støtte-metoder efter Housing First-tilgangen i spil over for borgere i hjemløshed.

Aftale om finansloven for 2022 (6. december 2021)

Den daværende regering og aftalepartierne var enige om at prioritere en række initiativer, der alle understøtter dagsordenen med, at ingen lades i stikken, herunder bl.a.:

- *Ekstraordinært løft af FGU:* FGU løfter en vigtig opgave i forhold til at understøtte, at unge uden uddannelse og job rustes til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller opnå varigt fodfæste på arbejdsmarkedet. Aftalepartierne var enige om, at de stadigt nye institutioner skal have bedre betingelser. Derfor blev der afsat 75 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til støtte af undervisningsformål på FGU-institutionerne.
- *Taxameterløft til almene voksenuddannelser:* De almene voksenuddannelser, som bl.a. udbydes af voksenuddannelses-centrene (VUC), er et tilbud til voksne, der ønsker at forbedre deres kundskaber bl.a. med henblik på videre uddannelse. Der blev afsat 37 mio. kr. årligt i perioden 2022-2024 til løftet af de almene voksenuddannelser parallelt med løftet af de gymnasiale fuldtidsuddannelser.
- *Bedre hjælp og støtte til personer med handicap:* Prioritering af 40 mio. kr. i 2022 og 70 mio. kr. årligt fra 2023 og frem til forbedret offentlig støtte og hjælp for personer med handicap.
- *Løft af ramme til evaluering af det specialiserede socialområde:* Der blev prioriteret i alt 100 mio. kr. årligt i 2022 og frem til opfølgning på evalueringen af det specialiserede socialområde.
- *Værdig ældrepleje:* Der blev prioriteret en ramme på 125 mio. kr. årligt i perioden 2022-2025 til at bidrage til en værdig ældrepleje.
- *Ny LGBT+-handlingsplan:* Der blev prioriteret midler til en ny *LGBT+-handlingsplan 2022-2025*, [Plads til forskellighed i fællesskabet](#). Handlingsplanen blev lanceret den 15. august og indeholder initiativer, der kan fremme trykthed, trivsel og

lige muligheder for LGBT+-personer. LGBT+ handlingsplanen sætter ind på fem områder med i alt 39 initiativer: 1) LGBT+ familier, 2) børn og unges trivsel, 3) partnervold, seksuelle overgreb og had mod LGBT+ personer, 4) sundhed og trivsel og 5) kampen for rettigheder internationalt. Initiativerne skal bidrage til at gøre livet bedre for LGBT+ personer.

- *Gratis tandpleje for unge:* Vederlagsfri tandpleje for unge mellem 18-21 år via børne- og ungdomstandplejen. Aftalen er fuldt implementeret ved udgangen af 2025 og skal bl.a. sikre, at den gode tandsundhed blandt børn og unge fortsætter ind i voksenlivet.

Trepartsaftale om initiativer til at modgå seksuel chikane på arbejdspladser (4. marts 2022)

Medarbejdere skal ikke udsættes for seksuel chikane på arbejdspladsen. Den daværende regering og arbejdsmarkedets parter blev enige om, at det kræver, at der gøres op med den kultur, der findes på nogle arbejdspladser. Den daværende regering og arbejdsmarkedets parter blev enige om 17 initiativer, der har til formål at bidrage til en kulturforandring gennem bedre forebyggelse og håndtering af seksuel chikane på arbejdsmarkedet. Initiativerne skal bl.a. understøtte mere klare regler på området, højere godtgørelser i særligt grove sager om seksuel chikane, bedre forebyggelse, øget viden og en bedre retsstilling for elever og lærlinge, der har været udsat for seksuel chikane. Initiativerne tydeliggør også, at medarbejdere skal bidrage til at forebygge og håndtere seksuel chikane på arbejdspladsen. Initiativerne skal dermed føre til, at de arbejdspladser, der ikke lever op til deres forpligtelser til at forebygge og håndtere seksuel chikane på arbejdspladsen, sanktioneres hårdere, end det er tilfældet i dag.

Aftale om lovgivning for fordrevne ukrainere (4. marts 2022)

Den daværende regering og en række partier indgik aftale om at etablere lovgivning, som skal gøre det muligt for personer, der er fordrevet fra Ukraine, at få meddelt en opholdstilladelse, så de hurtigt kan starte i skole, på en uddannelse eller i et arbejde.

Det aftaltes mellem daværende regering og aftalepartierne, at loven som udgangspunkt skal have en varighed på to år med mulighed for forlængelse og omfatte ukrainske statsborgere og personer med flygtningestatus i Ukraine samt medfølgende kernefamilie og andre familiemedlemmer forsørget i samme husstand. Loven blev vedtaget den 16. marts 2022.

Aftale om modtagelse af fordrevne ukrainere (11. marts 2022), herunder ifm. Aftale om kommunernes økonomi for 2023 (8. juni 2022)

Kommunerne løfter en ekstraordinær indsats i forhold til at modtage og håndtere fordrevne fra Ukraine. Den særlige situation stiller store krav til en hurtig omstilling og tilpasning af opgaveløsningen i den kommunale sektor, herunder bl.a. indkvartering mv. Den daværende regering og Kommunernes Landsforening var derfor med *Aftale om modtagelse af fordrevne ukrainere af 11. marts 2022* enige om at håndtere økonomien for 2022 ifm. forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2023.

Regeringen har i forlængelse heraf tilkendegivet, at den er indstillet på at understøtte, at kommunerne under ét får dækket nettomerdgifter, der vedrører fordrevne fra Ukraine. For at give kommunerne mulighed for at løse den ekstraordinære opgave, de har fået med modtagelse af fordrevne fra Ukraine, har regeringen og et flertal af Folketingets partier aftalt fleksibilitetsmuligheder på en række forskellige områder. Parterne er i lyset af den aktuelle situation enige om at følge udviklingen tæt og drøfte behov for yderligere tiltag, hvis det bliver aktuelt, herunder også i forhold til betydningen for velfærdsudgifter i kommunerne i 2023. Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke et fyldestgørende overblik over nettomerdgifter ifm. kommunernes modtagelse og håndtering af fordrevne fra Ukraine.

Aftale om sundhedsreform (20. maj 2022)

Den daværende regering indgik en bred politisk *Aftale om sundhedsreform af 20. maj 2020*, som bl.a. skal styrke sammenhængen og nærheden i sundhedsvæsenet til gavn for borgere i hele landet. Det forudsætter omstilling af sundhedsvæsenet, hvilket bl.a. sker ved initiativer som en national kvalitetsplan for det nære sundhedsvæsen, mere hjemmebehandling og sundhedsklynger. Sundhedsreformen har fokus på mere lighed i sundhed, da sygdom rammer socialt skævt, og ulighed i sundhed starter tidligt i livet. Med sundhedsreformen blev der afsat midler til at etablere et nyt Center for Sundt Liv og Trivsel, som bl.a. skal skabe mere viden om børn og unges trivsel og sundhed. Det er vigtigt for det enkelte barn og for familierne. Aftalepartierne var samtidig enige om, at mødet med sundhedsvæsenet ikke må forstærke den sociale ulighed i sundhed. Aftalepartierne blev derfor enige om en række tiltag, der understøtter udsatte grupper, herunder:

- Udbygget ordning med vederlagsfri antipsykotisk medicin til patienter med skizofreni.
- Rehabilitering for Parkinson, sclerose og hjerneskade.
- Mere viden om børns sundhed og trivsel.
- Måltrettet indsats til sårbare familier fra sundhedsplejersken.
- Bekæmpelse af ulighed i kræft.

Regeringen har den 28. marts 2023 nedsat en Sundhedsstrukturkommission, som skal udarbejde et beslutningsgrundlag, der fordomsfrit opstiller og belyser modeller for den fremtidige organisering af sundhedsvæsenet. Modellerne skal understøtte et nært og sammenhængende sundhedsvæsen, der sikrer, at patienten kommer i centrum. Derudover skal sundhedsvæsenet

være mere bæredygtigt, og den geografiske og sociale ulighed i sundhed skal nedbringes. Kommissionen skal afrapportere i foråret 2024, så følgelovgivning kan behandles i folketingssamlingen 2024/2025.

Aftale om inflationshjælp til økonomisk udsatte børnefamilier (23. februar 2023)

Regeringen og en række partier blev i februar 2023 enige om at udbetale 300 mio. kr. i inflationshjælp til økonomisk udsatte børnefamilier. Aftalepartierne var enige om at udbetale inflationshjælpen som et ekstraordinært skattefrit beløb til alle børnefamilier, der modtager ydelser i kontanthjælpssystemet og børnefamilier blandt modtagere af ressourceforløbsydelse under et ressourceforløb eller jobafklaringsforløb. Inflationshjælpens størrelse blev aftrappet for hvert barn. Børnefamilier med ét barn modtog 7.500 kr., børnefamilier med to børn modtog 3.750 kr. for det andet barn og børnefamilier med tre børn modtog 2.250 kr. for det tredje barn. Pengene blev udbetalt med første rate i juni 2023 og anden rate i august 2023.

Aftale om finansloven for 2023 (24. april 2023)

Regeringen og en række partier var enige om at prioritere en række initiativer, der alle understøtter dagsordenen med, at ingen lades i stikken, herunder bl.a.:

- *Økonomisk løft af FGU:* FGU løfter en vigtig opgave i forhold til at understøtte, at unge uden uddannelse og job rustes til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller opnå varigt fodfæste på arbejdsmarkedet. Derfor blev der afsat 760 mio. kr. over perioden 2023-2026 i en reserve, der er målrettet et økonomisk løft til FGU-institutioner mv., herunder opfølgning på *Aftale om bedre veje til uddannelse og job af 13. oktober 2017*.
- *Bedre muligheder for udsatte borgere med et socialt frikort:* Regeringen prioriterede midler på finansloven for 2023 til at forlænge og forbedre forsøgsordningen med et socialt frikort, som giver de mest udsatte borgere muligheder for at deltage i og bidrage til samfundets arbejdsfællesskaber og derigennem opleve øget værdi og trivsel i hverdagen. Der blev afsat ca. 39,6 mio. kr. i perioden 2023-2024.

Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab (27. juni 2023)

Regeringen har i 2023 lanceret en [Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab 2023-2026](#). Handlingsplanen består af 26 initiativer, der er blevet aftalt i forbindelse med finansloven for 2023 og *Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2023-2026 af marts 2023*. Initiativerne skal sikre en bred indsats, der bidrager til, at færre udsættes for vold i familien, at færre børn vokser op i et hjem med vold, samt forebygge at partnervold eskaleres og risikerer at ende i partnerdrab. Handlingsplanen har fokus på at hjælpe særlig sårbare og udsatte grupper, herunder gravide og nye forældre, der udsættes for partnervold eller æresrelateret vold, pårørende til ofre for partnerdrab, og børn og unge, der er vokset op med vold i hjemmet.

Initiativer og Leave No One Behind

En række af initiativerne, der er blevet gennemgået tidligere i Fremdriftsrapporten har betydning for Leave No One Behind-dagsordenen. I de følgende gennemgås relevante initiativers betydning for Leave No One Behind.

Initiativ 1: Verdensmålene skal være med, når der udvikles ny politik

Den daværende regering har udvidet omfanget af konsekvensvurderinger af lovforslag for FN's Verdensmål fra lovprogrammet 2021/2022 og frem. Alle lovforslag screenes nu for evt. konsekvenser for Verdensmålene. Det fremgår af den offentligt tilgængelige [vejledning](#), som beskriver processen for screeningen og evt. konsekvensvurderinger, at Leave No One Behind-dagsordenen belyses, hvis et givent lovforslag særligt påvirker dem, der bliver "ladt i stikken" i forhold til at få opfyldt et pågældende Verdensmål eller delmål.

Initiativ 3: Offentlige indkøb med større vægt på bæredygtighed

Udvidelsen af det digitale værktøj Den Ansvarlige Indkøber hjælper offentlige indkøbere med inspiration, viden og vejledning til at gennemføre ansvarlige indkøb. Udvidelsen indebærer bedre hjælp til etiske krav, arbejdsklausuler og sociale klausuler. Initiativet skal gøre det lettere at lave ansvarlige offentlige indkøb bl.a. med et større fokus på menneskerettigheder, social dumping og et rummeligt arbejdsmarked.

Initiativ 15: Matematik på tværs af sociale skel

Ekspertgruppen i matematik havde fokus på udfordringer og løsninger relateret til elevernes færdigheder og motivation i matematikfaget. Gruppen har lavet et bruttokatalog med en række løsningsforslag, der blandt andet skal bidrage til at mindske de sociale skel, som kommer til udtryk i matematikfaget. Arbejdet er med til at understøtte, at elever, der har udfordringer med matematikfaget, ikke lades i stikken.

Initiativ 16: Bedre læring på tværs af køn

Ekspertgruppen om køn skal belyse årsagerne til forskellene mellem drenge og pigers faglige resultater i undervisningssystemet og komme med anbefalinger til, hvordan betydningen af køn kan mindskes i både dagtilbud, folkeskolen og på ungdomsuddannelserne. Arbejdet kan være med til at understøtte, at drenge i højere grad kan nå de samme faglige resultater som piger.

Delmål og Leave No One Behind

En række af delmålene, der blev gennemgået tidligere i Fremdriftsrapporten har betydning for Leave No One Behind-dagsordenen. I følgende tabeller er oplistet de delmål med ændret eller samme udvikling, der vurderes at have betydning i forhold til Leave No One Behind. For en nærmere gennemgang af indholdet af disse delmål henvises til kapitel 4.

Tabel

Delmål med ændret udvikling siden Handlingsplanen i juni 2021, der har betydning for Leave No One Behind

2023	2022	2021	Delmål	Verdensmål
●↑	●↑↓	●→	3.4: Red flere fra at dø af ikkesmitsomme sygdomme, og styrk mental sundhed	
●↑	●→	●→	5.2: Stop al vold og udnyttelse rettet mod kvinder og piger	
●↑	●↑	●→	11.1: Byg sikre boliger til en overkommelig pris	
●↑	●↑	●→	17.3: Mobilisér finansielle ressourcer for udviklingslande. 17.5: Investér i de mindst udviklede lande.	

Tabel

Delmål med samme udvikling siden Handlingsplanen i juni 2021, der har betydning for Leave No One Behind

2023	2022	2021	Delmål	Verdensmål
●↑	●↑	●↑	1.2: Reducer fattigdom med mindst 50 pct.	
●→	●→	●→	2.2: Stop alle former for fejlernæring	
●↑	●↑	●↑	3.5: Forebyg og behandl stof- og alkoholmisbrug	
●→	●→	●→	4.5: Afskaf al diskrimination i uddannelse	
●→	●→	●→	4.6: Lær alle at læse, skrive og regne	
●↑	●↑	●↑	5.3: Afskaf tvangsægteskaber og kvindelig omskæring	

● ↑ ● ↑ ● ↑ 8.5: Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn

● → ● → ● → 10.2: Styrk social, økonomisk og politisk inklusion

● → ● → ● → 10.3: Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination

● → ● → ● → 10.6: Styrk repræsentationen af udviklingslandene i finansielle institutioner

● ↑ ● ↑ ● ↑ 16.2: Stop mishandling, udnyttelse, menneskehandel og vold mod børn

